

378.199

ค 246 น

7. 3

การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524

ปริญญาโท

ของ

ศุภวัฒน์ เอมโอส

11 พ.ค. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178711

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปริญญาโทฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

ดร.พรเทพ ฤกษ์ฉาย
MS อภิชาติธรรม

ประธาน

กรรมการ

ดร.พรเทพ ฤกษ์ฉาย ประธาน

MS อภิชาติธรรม กรรมการ

ฉันทนา อภิชาติธรรม กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

การทำปริญญาโทฉบับนี้ ได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทมพันธ์ กฤษกร ณ ออยุธยา ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ กรรมการ ดร.สมสุข ชีระพิจิตร กรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสิริ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ ทรวงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจจนทำให้ปริญญาโทสำเร็จได้รวดเร็ว ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาและกรุณาที่ได้รับอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

อนึ่งขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อนอาจารย์ในวิทยาลัยครูทั้ง 12 แห่ง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่กรุณาให้ข้อมูล และช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำปริญญาโทฉบับนี้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ขอขอบคุณอาจารย์ผู้ร่วมงานที่ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในคันต่าง ๆ คือ อาจารย์สนองชาติ เศรษฐกิจวิไล อาจารย์สุภานี กระตฤกษ์ อาจารย์วิจิตร อินทสงค์ และอาจารย์บังคม นิลรักษ์ แห่งศูนย์คอมพิวเตอร์วิทยาลัยครูจันทบุรี และขอขอบคุณอาจารย์ เมศย์ศักดิ์ กับอาจารย์พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ นิยมิตร ผู้ที่ให้แรงกายและเวลาเพื่อช่วยเหลือให้ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้

สุดท้ายขอขอบคุณความคิดของปริญญาโทฉบับนี้แด่บรรพจารย์ ผู้บังเกิดเกล้า อาจารย์ วิมล เขมโอบ และลูกฝั่ง - ลูกเฝ้า ผู้เป็นกำลังใจเสมอมา

ศุภวัฒน์ เขมโอบ

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาคนควา	5
	ความสำคัญของการศึกษาคนควา	6
	ขอบเขตของการศึกษาคนควา	6
	คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	หลักสูตรอุดมศึกษา	11
	องค์ประกอบของหลักสูตร	15
	การประเมินผลหลักสูตรและการวิเคราะห์หลักสูตร	17
	ความรู้เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไป	27
	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไป	42
	เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร	46
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	50
	ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	51
	วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	52
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	54
	การจัดกระทำกับข้อมูล	55
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร	57
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน วิชาพื้นฐานทั่วไป	67
5 สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	87
ความมุ่งหมายของภาวศึกษาค้นคว้า	87
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	87
กลุ่มตัวอย่าง	88
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	88
การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
อภิปรายผล	93
ขอเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	110

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจากมหาวิทยาลัย	53
2	ผลการตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป.....	57
3	รายวิชาที่เข้าสอนและหัวข้อที่เข้าสอน	60
4	ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายและรายวิชาในหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป	62
5	วุฒิและประสบการณ์การสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป....	68
6	ความคิดเห็นของผู้สอนที่ทบทวนความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมาย เฉพาะวิชาพื้นฐานทั่วไป	69
7	ความคิดเห็นของผู้สอนที่ทบทวนโครงสร้างหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป	71
8	ความคิดเห็นของผู้สอนทบทวนเนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน	73
9	ความคิดเห็นของผู้สอนทบทวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	75
10	วิธีสอนที่ผู้สอนใช้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปแสดง เป็นรายย่อละ	76
11	ความคิดเห็นของผู้สอนที่ทบทวนการวัดและประเมินผล	78
12	จำนวนอาจารย์ผู้สอนที่เสนอปัญหาในการนำหลักสูตร ไปใช้ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร	80

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร.....	15
2 แสดงวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์วิชา พื้นฐานทั่วไป.....	50

ภาพหลัง

การจัดการศึกษาในประเทศไทยจะไม่สำเร็จ จรดวงไปตามที่กำหนดไว้ ถ้าไม่มี หลักสูตร เป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา การให้ศึกษานำมาซึ่งการให้ วิชาความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม การปลูกฝัง เจตคติและค่านิยม การเสริมสร้าง ความเจริญเติบโต และความสมบูรณ์ทางกาย: หรืออีกนัยหนึ่งการให้การศึกษา คือการ พัฒนาผู้เรียน ในทุกด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่ กำหนดไว้ ความสำเร็จของการศึกษาย่อมขึ้นอยู่กับหลักสูตร เป็นประการสำคัญ หลักสูตรจะเป็น ข้อกำหนดว่า ผู้เรียนจะเรียนอะไร เรียนเพื่ออะไร หลักสูตรจึง เปรียบได้กับมรรควิธีที่จะนำ ความมุ่งหมายไปสู่ความสำเร็จ (สมิทร คุณานุกร 2523 : 2) การจัดทำหลักสูตรจึง ต้องจัดให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาอยู่เสมอ แต่ความมุ่งหมายทางการศึกษา ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องตามไปด้วย หลักสูตรที่ดีจะรองรับสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์ ของประเทศและโลก ตลอดจนทันต่อความก้าวหน้าของวิทยาการทาง ๆ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ การติดตามประเมินผลหลักสูตร จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตร อยู่เสมอ ปัจจุบันนี้ในประเทศไทยมีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับการศึกษาจะ เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งชี้ให้เห็นว่าการศึกษากำลังพยายามแสวงหาแนวทางจัดการศึกษาที่เหมาะสม กับสภาพชีวิตปัจจุบัน

สำหรับในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นการศึกษาสำหรับคนที่จะเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติหลัก ๆ 3 ประการคือ 1. เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ มีความเป็นผู้ใหญ่ 2. มีอาชีพการงานประจำ 3. มีงานอดิเรก รู้จักหาความสุขส่วนตัว (ไพฑูริย์ สีนลารักษ์ 2526 ก. 32) จะเห็นหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาจึงประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1. วิชาพื้นฐานทั่วไป (General Education) 2. วิชาชีพ (Professional Education) 3. วิชาเลือกเสรี (Electives) องค์ประกอบของหลักสูตรที่จะสนองความมุ่งหมายในเรื่องคุณธรรมของบัณฑิต ก็คือส่วนที่เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีบุคลิกดี มีแนวคิดที่กว้างขวาง ไม่คิดแคบ เฉพาะสาขาวิชาชีพของตน มีความรับผิดชอบ สร้างเสริมคุณธรรมคนต่าง ๆ เพื่อเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์อื่น ประกอบอาชีพของตนได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ไพฑูริย์ สีนลารักษ์ 2522 ก. 29) ในอดีตหลักสูตรอุดมศึกษามุ่งเน้นวิชาชีพอย่างเดียว วิชาพื้นฐานทั่วไปที่สอนอยู่ก็เป็นวิชาพื้นฐานของวิชาชีพ ทำให้บัณฑิตขาดความรู้ มีความรู้เฉพาะสาขาวิชาชีพของตน ทำให้เกิดปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และขาดความคิดที่กว้างไกลในการร่วมแก้ปัญหาทางสังคมโดยส่วนรวมของมหาวิทยาลัยได้ เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไปดังกล่าว จึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 ซึ่งกำหนดให้มีวิชาพื้นฐานทั่วไปอย่างน้อย 30 หน่วยกิต โดยแบ่ง เป็น 4 หมวดวิชาคือ หมวดวิชาสังคมศาสตร์ หมวดวิชามนุษยศาสตร์ หมวดวิชาภาษา และหมวดวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยมีข้อกำหนดว่าให้เรียนหมวดละไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต แต่ถาเรียนวิชาเอกหรือวิชาโท ในหมวดวิชาดังกล่าวมานี้ก็ให้วิชาเอกหรือวิชาโท นั้นมาใช้แทนวิชาพื้นฐานทั่วไปในหมวดเดียวกันได้ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2523 : 18 - 19) และทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 แทนประกาศทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2517 แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปนั้นยังมีสาระคงเดิม คือยังคงรวมคณาจารย์วิชาต่าง ๆ ใน 4 กลุ่มวิชา แต่ละกลุ่มวิชา มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยมีจำนวนหน่วยกิต

รวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต สำหรับกลุ่มวิชาภาคนั้นจะเป็นภาษาใดก็ได้ สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปในลักษณะเป็นรายวิชาเดี่ยว หรือลักษณะบูรณาการในรูปใด ๆ ก็ได้ที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาทั้งสี่ อนึ่ง ถ้าได้จัดกลุ่มวิชาดังกล่าวเป็นวิชาเอก หรือวิชาโทไว้ในหมวดวิชาอื่นแล้วให้ได้รับยกเว้นไม่ตองเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปในกลุ่มวิชานั้น โดยถือว่าได้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปในหมวดวิชานั้น ๆ กรมหลวง(ทบวงมหาวิทยาลัย 2526 : 2)

หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู เป็นหลักสูตรระดับอุดมศึกษาอีกประเภทหนึ่ง ที่มีการปรับปรุงหลักสูตรและได้ประกาศใช้หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2524 โดยแบ่งโครงสร้างกลุ่มวิชาเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ 1. กลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป 2. กลุ่มวิชาชีพครู 3. กลุ่มวิชาเฉพาะ 4. วิชาเลือกเสรี จากการศึกษาความมุ่งหมายของแต่ละกลุ่มวิชาแล้ว จะเห็นว่ากลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป เป็นกลุ่มวิชาที่จะช่วย เสริมสร้างความเป็นคนดี ความเป็นพลเมืองดีและเป็นผู้มีความรู้ดี อันเป็นส่วนที่ทำให้หลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครูได้มาตรฐานความเกดดีของทบวงมหาวิทยาลัย เพราะกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปนี้จะช่วยสร้างเสริมความจริงของงานในด้านปัญญาธรรม จริยธรรม และคุณธรรม เพื่อความมีประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตตามระบอบประชาธิปไตยและเพื่อความรอบรู้ในศิลปวิทยาการทั่วไป ที่จะส่งเสริมให้มีคุณภาพกับการปรับตัวที่เหมาะสมแก่การเป็นครู และการเป็นครูที่ดี (กรมการฝึกหัดครู 2525 : 11)

วิชาพื้นฐานทั่วไปนั้นมีความมุ่งหมายที่ดี ที่จะทำให้ประเทศชาติก้าวหน้ายิ่งขึ้น ทั้งความเป็นคนดีสมบูรณ์ แต่จากการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปทางการประชุมสัมมนา ทางวิชาการ เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี ณ ศูนย์สำนึกเทศพาดงกรณมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 2 - 4 สิงหาคม พ.ศ. 2522 พบปัญหาในการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปหลายด้าน ทั้งด้านเนื้อหาผู้สอน ผู้เรียน การสอนตลอดจนปัญหาในการวัดผล และปัญหาคานการสอบภาค (ทบวงมหาวิทยาลัย 2522 . 1 - 3) และจากผลการวิจัยหลายฉบับพบว่าสภาพการ เรียน การสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในสถาบัน

อุดมศึกษาหลายแห่ง เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล ยังไม่บรรลุความ
 ความมุ่งหมายเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญ ผู้เรียนและผู้สอนเข้าใจความ
 มุ่งหมายที่แท้จริงของวิชาพื้นฐานทั่วไปไม่ตรงกัน และเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ไม่น่าสนใจ (ไพฑูริย์ สีนลารักษ์ 2522 ข. 240 - 260 บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์
 สุนา คำทอง และ บุรดี เกตุพิสสา 2522 : 232 - 239) สำหรับการสอนวิชาพื้นฐาน
 ทั่วไปในวิทยาลัยเอกชนนั้นจากรายงานการวิจัยของ เจริญ คันชวงศ์ ก็พบว่า ผู้สอนไม่
 คอยจะประยุกต์เนื้อหาให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมปัจจุบัน ไม่สอนให้ผู้เรียนมีความเป็น
 อิสระ ในการศึกษ้อย่างแท้จริง อาจารย์ที่สอนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์พิเศษ มีเวลาน้อยที่จะพบ
 นักศึกษาส่วนนักศึกษาเองไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไป และไม่ศึกษาคนควาอย่าง
 จริงจัง (เจริญ คันชวงศ์ 2522 : 186) ส่วนการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปใน
 วิทยาลัยกฐนนั้น กาญจนา บุญรมย์ ใ้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา
 พื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามหลักสูทการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 พบว่ามีปัญหาคล้ายกันคือ
 นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไปและขาดทักษะการคนควา ซึ่งอาจเป็นผลจาก
 การสอนแบบบรรยายที่ไม่ฝึกฝนให้ผู้เรียนคนควา (กาญจนา บุญรมย์ 2524 : 81 - 94)
 จะเห็นว่าปัญหาส่วนใหญ่ เป็นปัญหาด้านการนำหลักสูทไปใช้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าองค์ประกอบหนึ่ง
 ซึ่งมีความสำคัญที่ทำให้การสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปไม่บรรลุความมุ่งหมายเท่าที่ควรก็คือ ตัวหลักสูท
 วิชาพื้นฐานทั่วไป ตัวหลักสูทเองอาจมีความมุ่งหมายไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือ
 เนื้อหาไม่น่าสนใจ ไม่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้หรือไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เมื่อ
 สภาการฝึกหัดครูได้ประกาศใช้หลักสูทการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็น
 หลักสูทฉบับปรับปรุงใหม่ และใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา พ.ศ. 2525 เป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว
 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะเห็นสมควรจะทำการวิเคราะห์หลักสูท เพื่อเป็นการศึกษาคำประเมิน
 ผลหลักสูทฉบับนี้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์เฉพาะหลักสูทวิชาพื้นฐานทั่วไป
 โดยการวิเคราะห์จากเอกสารและสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป เพราะ
 ผู้สอนเป็นผู้นำหลักสูทไปปฏิบัติ ย่อมใ้ศึกษาหลักสูท และเข้าใจปัญหาที่เกิดจากการใช้

หลักสูตรดี และตามหลักการพัฒนาหลักสูตรนั้นควร เปิดโอกาสให้ผู้สอนใหม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรที่ตนรับผิดชอบอยู่ด้วย ผลจากการวิเคราะห์หลักสูตร ครั้งนี้จะทำให้ได้รับข้อมูล เพื่อจะนำไปใช้ เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไปของสภากาการฝึกหัดครูใหม่ ความสมบูรณ์ได้มาตรฐาน อันจะเป็นแนวทางในการจัดการ เรียนการสอน วิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครู ใหม่ประสิทธิภาพและบรรลุความมุ่งหมายยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ระยะเวลาปฏิรูป 4 ปี ของสภากาการฝึกหัดครู โดยการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูในคาน

1.1 ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป

1.2 โครงสร้างของหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป

1.3 เนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.5 การวัดและประเมินผล

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร และแนวทาง ในการแก้ไขหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวិเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ครั้งนี้จะทำให้ทราบข้อดีข้อบกพร่องของตัวหลักสูตร และปัญหาการนำหลักสูตร ไปใช้ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นประโยชน์ต่อไปนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร และพัฒนาการเรียนการสอน
2. เป็นประโยชน์ในกรณีที่ผู้บริหาร จะนำไปประกอบการพิจารณาจัดผู้สอนและการพัฒนาอาจารย์ ตลอดจนการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับวิชาพื้นฐานทั่วไป
3. เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้อุทิศให้แก่วิชาพื้นฐานทั่วไปได้ตระหนักในความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้านี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์เฉพาะวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ของสภาการฝึกหัดครู ระดับปริญญาตรี 4 ปี
2. วิธีการศึกษาค้นคว้านี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ
 - 2.1 การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี 4 ปี ของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2524 อันได้แก่ หลักสูตรแม่บท และแผนการสอนหรือแนวการสอนดังนี้
 - 2.1.1 หลักสูตรแม่บท คือ หลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี ของสภาการฝึกหัดครู พุทธศักราช 2525
 - 2.1.2 แผนการสอนหรือแนวการสอนรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู ทั้งก่อนไปนี้

แนวการสอนภาษาไทย จัดทำโดย หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
 ประมวลการสอนวิชาภาษาอังกฤษ (Definitive Revision of
 Syllabus for English Studies) จัดทำโดยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูรวม
 กับศูนย์สอนภาษา วิทยาลัยครูจันทระเกษม

- แนวการสอนวิชาบรรณ 101 จัดทำโดยภาควิชาบรรณารักษ์
 วิทยาลัยครูจันทบุรี
- แนวการสอนวิชาดนตรี 101 จัดทำโดยภาควิชาดนตรี วิทยาลัยครู
 จันทบุรี
- แนวการสอนวิชานาฏ 101 จัดทำโดยภาควิชานาฏศิลป์
 วิทยาลัยครูจันทบุรี
- แนวการสอนวิชาศิลปะ 101 จัดทำโดยภาควิชาศิลปะศึกษา วิทยาลัยครู
 จันทบุรี
- แนวการสอนวิชาปรัชญา จัดพิมพ์โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
 จากผลการประชุมสัมมนาหัวหน้าภาควิชาปรัชญาวิทยาลัยครูทั่วประเทศ
- แนวการสอนวิชารัฐ 101 จัดทำโดยภาควิชาเศรษฐศาสตร์และการเมือง
 วิทยาลัยครูจันทบุรี
- แนวการสอนวิชา เศรษฐ 101 จัดทำโดยภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง
 วิทยาลัยครูจันทบุรี
- แนวการสอนวิชาสหกรณ์ 101 จัดทำโดยภาควิชา เศรษฐศาสตร์และการเมือง
 วิทยาลัยครูจันทบุรี
- แนวการสอนวิชาประวัติ 101 จัดทำโดยภาควิชาประวัติศาสตร์
 วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาสงครณ
- แนวการสอนวิชาสังคม 101 จัดทำโดยภาควิชาสังคมวิทยา วิทยาลัยครู
 จันทบุรี

- แนวการสอนวิชาภูมิ 101 จัดทำโดยภาควิชาภูมิศาสตร์
วิทยาลัยครูระยอง
- แนวการสอนวิชาประวัติ 102 จัดทำโดยภาควิชาประวัติศาสตร์
วิทยาลัยครูจันทบุรี
- แนวการสอนวิชาคณิต 101 จัดทำโดยภาควิชาคณิตศาสตร์
วิทยาลัยครูจันทบุรี
- แนวการสอนวิชาวิทย์ 101 จัดทำโดยภาควิชาเคมี วิทยาลัยครู
จันทบุรี
- แนวการสอนวิชาวิทย์ 102 จัดทำโดยภาควิชาชีววิทยา วิทยาลัยครู
จันทบุรี
- แนวการสอนวิชาอุตสาหกรรม 101 และอุตสาหกรรม 102 จัดพิมพ์โดยภาควิชา
อุตสาหกรรมศิลป์ วิทยาลัยครูระยอง
- แนวการสอนวิชาเกษตร 101 จัดทำโดยภาควิชาเกษตรศาสตร์
วิทยาลัยครูจันทบุรี
- แนวการสอนวิชาพลศึกษา 101 และพลศึกษา 102 จัดทำโดยภาควิชาพลศึกษา
วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
- แนวการสอนวิชาสุขศึกษา จัดพิมพ์โดยวิทยาลัยครูนครปฐมกับศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู จากผลการสัมมนาการสอนวิชาสุขศึกษาในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ
- 2.2 การไหลแบบสอบถามรวบรวมความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐาน
ทั่วไปในวิทยาลัยครู ซึ่งสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 ถึงปีการศึกษา 2527
3. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน
วิชาพื้นฐานทั่วไป ในกลุ่มวิชาทาง ๆ จาก 2 คณะวิชาคือ กลุ่มคณะวิชาวิทยาศาสตร์ และ
คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-
stage Sampling) ใ้กลุ่มตัวอย่าง 432 คน จากวิทยาลัยครู 12 แห่งคือ

วิทยาลัยครู เชียงใหม่ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูจันทระเกษม
วิทยาลัยครูสกลนคร วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครู
เพชรบุรี วิทยาลัยครูจันทบุรี วิทยาลัยครูกาญจนบุรี วิทยาลัยครูภูเก็ต และ
วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

1. การวิเคราะห์หลักสูตร หมายถึง การพิจารณาแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ
ของหลักสูตร เพื่อพิจารณาข้อดี และข้อบกพร่องของหลักสูตร สำหรับการวิเคราะห์
หลักสูตรในที่นี้ เป็นวิธีการประเมินคุณภาพหลักสูตรอย่างหนึ่งซึ่งจะแยกพิจารณาหลักสูตร
ตามองค์ประกอบของหลักสูตร ต่อไปนี้

1.1 ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร วิชา
พื้นฐานทั่วไป

1.2 โครงสร้างของหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป

1.3 เนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.5 การวัดและประเมินผล

2. วิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง วิชาที่กำหนดบังคับให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน
โดยครอบคลุมรายวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และ
วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ที่ไม่ใช่วิชาชีพหรือวิชาเอก - โท ในมหาวิทยาลัยบางแห่ง
เรียกว่า "วิชาการศึกษาทั่วไป"

3. หลักสูตรการฝึกหัดครู หมายถึง หลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี 4 ปี
ของสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524

4. ความมุ่งหมายทั่วไป หมายถึง ความคาดหวังที่กว้างไว้หรือแนวทางที่กำหนด
ไว้เกี่ยวกับการให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งถือว่าเป็นความมุ่งหมายระดับหลักสูตร

5. ความมุ่งหมายเฉพาะ หมายถึง ความคาดหวังที่พึงไว้หรือแนวทางที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการให้การศึกษา วิชาพื้นฐานทั่วไปในระดับมหาวิทยาลัย หรือกลุ่มวิชา และระดับรายวิชา ซึ่งถือเป็นความมุ่งหมายระดับมหาวิทยาลัยและระดับรายวิชา
6. โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึง ส่วนสำคัญต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นหลักสูตร ได้แก่ ข้อกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาของหลักสูตร จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ทมวควิชา และกลุ่มวิชาในหลักสูตรและสัดส่วนของทมวควิชาและกลุ่มวิชาต่าง ๆ
7. เนื้อหารายวิชา หมายถึง รายละเอียดของเนื้อหาในแต่ละรายวิชาที่กำหนดถึงรหัสวิชา หัวข้อเรื่อง จำนวนหน่วยกิต อัตราเวลาเรียน
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ซึ่งได้แก่ วิธีสอนแบบต่าง ๆ การมอบหมายงาน การจัดกิจกรรมรวมหลักสูตร และการใช้สื่อการสอน
9. การวัดและประเมินผล หมายถึง การใช้เครื่องมือหรือข้อสอบในการตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียน และวิธีการในทางทัศนียภาพที่ประเมินในการเรียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ระบุ
ปริญญาตรี 4 ปี ของสภาการฝึกหัดครูครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินผลหลักสูตร
และเพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูและปรับปรุงการเรียนการสอน
วิชาพื้นฐานทั่วไปของวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรนี้โดยประกาศใช้มา
ระยะหนึ่งแล้ว จึงควรจะได้มีการติดตามประเมินผล โดยการวิเคราะห์ข้อดีข้อบกพร่อง
เพื่อจะได้นำผลเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม โดยเฉพาะที่
เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไป ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในอันที่จะเป็นพื้นฐานและแนวทาง
ในการวิเคราะห์หลักสูตร ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องลงในเรื่อง
ต่อไปนี้คือ หลักสูตรอุดมศึกษา องค์ประกอบของหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร และ
การวิเคราะห์หลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไป หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปใน
หลักสูตรการฝึกหัดครู งานวิจัยที่เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไป และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการ
วิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งจะเสนอรายละเอียดต่อไปนี้

หลักสูตรอุดมศึกษา

หลักสูตรอุดมศึกษาทางจากหลักสูตรในระบอบอื่น ทรงที่เน้นในเรื่องเนื้อหาและ
องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหา รวมทั้งกิจกรรมที่ดำเนินไป เพื่อเนื้อหาดังกล่าว
พรชูลี คุณานุกร (พรชูลี คุณานุกร 2523 : 70) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร
อุดมศึกษาไว้ว่า "หลักสูตรอุดมศึกษา คือ รายวิชาจำนวนหนึ่งที่เสนอความรู้ หลักการ
ค่านิยมและทักษะ ซึ่งเป็นผลพึงประสงค์ของการศึกษาระดับอุดมศึกษา"

ในทางปฏิบัติ การให้นิยามความหมายของหลักสูตรจะแตกต่างกันไปตามระดับของการศึกษา เพราะขอบเขตหน้าที่และภาระของการศึกษาในแต่ละระดับนั้นแตกต่างกัน ในวงการศึกษาระดับประถมศึกษา การให้ความหมายของหลักสูตรมักจะครอบคลุมประสบการณ์ทั้งหมดทุกอย่างที่โรงเรียนจัดขึ้น เพราะเด็กอยู่ในสายคา และการทำงานของครูตลอดเวลา สูงขึ้นมาในระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรจะหันมาเน้น เรื่อง เนื้อหาและกิจกรรมในห้องเรียนมากขึ้น และมีภาระเชิงกิจกรรมนอกห้องเรียนออกมา เป็นกิจกรรมรวมหลักสูตรหรือเสริมหลักสูตร แต่เมื่อมาถึงระดับอุดมศึกษา หลักสูตรจะหันมาเน้นพิเศษในเรื่องของเนื้อหา และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหา รวมทั้งกิจกรรมที่ดำเนินไปเพื่อเนื้อหาดังกล่าว ทั้งนี้เพราะชีวิตนอกห้องเรียนนอกจากเนื้อหาแล้ว อาจารย์มีบทบาทน้อย ผู้เรียนยอมมีอิสระที่จะเลือกและเลือกโดยเสรี คิวยเหตุนี้ เมื่อกล่าวถึงหลักสูตรระดับอุดมศึกษา จึงครอบคลุมถึงตัวเนื้อหาวิชา รายวิชาต่าง ๆ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเนื้อหาและรายวิชาเหล่านั้น เป็นหลักสำคัญ (ไพฑูริย์ สันติวาทัน 2526 : 159)

เกี่ยวกับหลักสูตรอุดมศึกษานี้ ผู้วิจัยจะโคกกล่าวถึงปรัชญาและความมุ่งหมายของหลักสูตรอุดมศึกษา องค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตรอุดมศึกษา

1. ปรัชญาและความมุ่งหมายของหลักสูตรอุดมศึกษา

หลักสูตรอุดมศึกษาที่โคกกล่าวถึงปรัชญา นโยบาย และความมุ่งหมายไว้ในตัวหลักสูตรคัว เพราะเป็นสิ่งที่ของค่านึงถึงก่อนอื่นว่า โคกกำหนดไปในทิศทางใด เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน เพราะปรัชญา นโยบาย ความมุ่งหมายของแต่ละสถาบันไม่จำเป็นคองเหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อม ความเหมาะสม และรูปแบบของแต่ละสถาบัน สำหรับความมุ่งหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษา นิยม วาจาณท์ (นิยม วาจาณท์ 2523 : 4 - 5) โคกเสนอไว้ว่าควรเป็นดังนี้

1.1 อบรมให้บัณฑิตมีความรู้เฉพาะอย่างหรือวิชาชีพ เพื่อให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้

1.2 อบรมให้บัณฑิตที่มีปัญญา มีความรอบรู้กว้างขวางในวิทยาการสาขาต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นรากฐานของการศึกษา กล่าวคือ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

1.3 อบรมขัดเกลาจิตใจ บัณฑิตให้มีความมีโนธรรม และให้หาบซึ่งในคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจะช่วยเขาได้ดำเนินชีวิตในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

2. องค์ประกอบและรูปแบบของหลักสูตรอุดมศึกษา

ในการพิจารณา รูปแบบของหลักสูตรอุดมศึกษานั้น ไพฑูรย์ สีนลาภรณ์ (ไพฑูรย์ สีนลาภรณ์ 2526 ก. 31 - 34) ได้เสนอแนวทางในการพิจารณาไว้ 2 แนวทางคือ

แนวทางที่ 1 พิจารณาโดยถือผลผลิตของหลักสูตรเป็นหลัก

แนวทางที่ 2 พิจารณาโดยถืองานของหลักสูตรเป็นหลัก

ในแนวทางที่ 1 นั้นมองในแง่ว่า เป้าหมายของหลักสูตรคืออะไร ซึ่งคำตอบก็คือ การให้การศึกษาแก่คนหรือผลิตคนให้กับสังคม ด้วยเหตุนี้รูปแบบของหลักสูตรหรือองค์ประกอบโดยทั่วไป จึงควรสอดคล้องกับเป้าหมายดังกล่าว ดังนั้นจึงควรตั้งกันพิจารณาว่า คนที่จะให้การศึกษาหรือผลิตออกไปนั้นมีลักษณะอย่างไร และผู้ที่รับการศึกษาในระดับนี้ คือ ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการคือ

1. เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ

2. มีอาชีพ มีภาระงานประจำ

3. มีงานอดิเรก รู้จักหาความสุขส่วนตัวในทางที่ไม่ทำคามเสื่อมเสีย

นอกจากความเป็นผู้ใหญ่ดังกล่าวแล้ว สิ่งที่มีอิทธิพลในการกำหนดโครงสร้างหรือองค์ประกอบของหลักสูตรอีกประการหนึ่งคือ คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี ในวงการอุดมศึกษามองคุณสมบัติว่าควรมี 3 ประการเช่นกันคือ

1. ผู้สำเร็จการศึกษาควร เป็นผู้มีความรู้ดี คุณสมบัติข้อนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ความรู้ก็มักจะรวมความรู้ทั่วไปและความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพด้วย

2. การเป็นคนดี ควบคู่ไปกับการมีความรู้ดี สิ่งนี้หวังในตัวของผู้สำเร็จ การศึกษาคือ การเป็นคนดี หรือเป็นผู้มีคุณธรรม

3. การมีรสนิยม รู้จักเลือก รู้จักใช้ชีวิต ปรากฏการณ์ในทางเหมาะสม สร้างสรรค์ คุณสมบัติของผู้ใหญ่และคุณสมบัติของบัณฑิตจึงกล่าวมานี้มีลักษณะใกล้เคียงกันและเป็นแนวทางเดียวกัน คุณสมบัติดังกล่าวนี้เองที่เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์และสร้างหลักสูตรอุดมศึกษา ซึ่งมีรูปแบบประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

1. หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป (General Education) เป็นส่วนที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรับผิดชอบ มีความเป็นผู้ใหญ่ ตามคุณลักษณะที่หนึ่ง หลักสูตรโดยทั่วไปถือว่าเป็นหลักสูตรบังคับ แต่ในบางแห่งเช่นในประเทศไทย บางสถาบันก็ตัดออกไป เพราะคิดว่าผู้เรียนได้ผ่านการอบรมมาแล้วในระดับมัธยมศึกษา

2. หลักสูตรวิชาชีพ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้สำเร็จออกไปประกอบอาชีพ และมีค่าจนถึงวิชาชีพชั้นสูง

3. หลักสูตรวิชาเลือก เป็นส่วนที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้ใหญ่หรือบัณฑิต ข้อที่ 3 คือ การมีงานอดิเรก รู้จักเลือก โดยหลักสูตรจะเปิดโอกาสให้เลือก เรียนตามความถนัด ความสนใจ

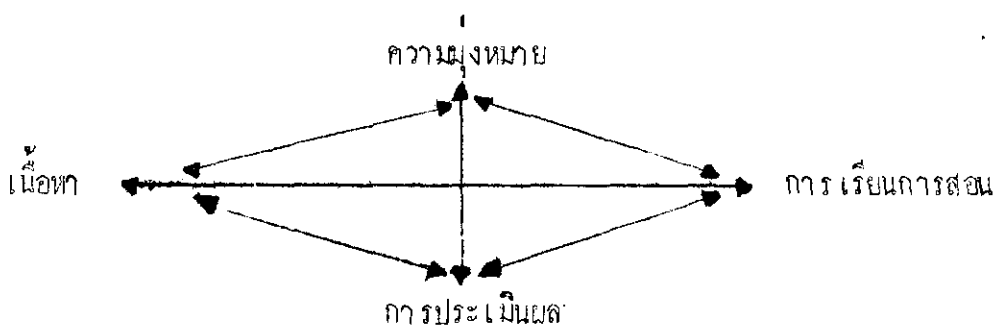
ในแนวทางที่ 2 พิจารณาโดยถึงงานของหลักสูตรเป็นหลักนั้น ท้องพิจารณา ฐานพื้นฐานของหลักสูตรหรืองานของหลักสูตรนั้นเกี่ยวข้องกับอะไร เป็นหลักสำคัญ เช่น เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวคน หรือเกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่ให้แก่คน เป็นต้น ถ้าเกี่ยวข้องกับสิ่งใดหลักสูตรก็จะเป็นไปในแนวทางนั้น และมีลักษณะเฉพาะของหลักสูตรเอง ทางนี้สามารถจะแบ่งรูปแบบหลักของหลักสูตรออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. หลักสูตรที่สัมพันธ์โดยตรงกับมนุษย์ เช่น แพทยศาสตร์ ครุศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เป็นต้น

2. หลักสูตรที่ผลิตสินค้าและบริการกับคน เช่น ภาษาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ พหุวิทยาศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ เป็นต้น
3. หลักสูตรที่ผูกพันโดยวงจรกับวิชาการ เช่น อักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา เป็นต้น

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรนับเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตรไปๆ สำหรับองค์ประกอบของหลักสูตรนั้น มีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น ทาบ (Taba. 1962 : 422 - 425) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการคือ ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะวิชา เนื้อหา การเรียนการสอน การประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบพื้นฐาน ของหลักสูตรทั้ง 4 ประการนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเฮอริค ได้นำเสนอให้เห็นเป็นแผนภาพดังต่อไปนี้ (Taba. 1962 : 425 citing Herrick. 1950 : 41)

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร

ไทเลอร์ (Tyler. 1970 : 22) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 3 ส่วนคือ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผล นอกจากนี้ กอ สวัสดิ์พาณิชย์ (กอ สวัสดิ์พาณิชย์ 2514 : 13) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรในทัศนะของนักบริหารการศึกษาไว้ว่ามี 5 องค์ประกอบคือ ความมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร วัสดุประกอบหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน องค์ประกอบที่เพิ่มเติมเข้ามาคือวัสดุประกอบหลักสูตร

สุมิทร คุณานุกร (สุมิทร คุณานุกร 2523 : 8) ได้ปรับปรุงองค์ประกอบของหลักสูตรให้สมบูรณ์ในแง่ของการพัฒนาหลักสูตรใหม่คุณภาพ โดยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร เป็น 5 ประการ คือ ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะวิชา เนื้อหาและ จำนวน ชั่วโมงสอน กระบวนการเรียนการสอน โครงการประเมินผลการสอนหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร และการปรับปรุงหลักสูตร

จากความเห็นในเรื่ององค์ประกอบของหลักสูตรของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าหลักสูตรนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 ของหลักสูตรนี้จะทงมีความสัมพันธ์สอดคล้องกันทุกชั้นตอนดังนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร เป็นความมุ่งหวังที่จะให้เกิดผลแก่ผู้เรียนจากการใช้หลักสูตรหรือเป็นสิ่งที่กำหนดคุณลักษณะที่พึงปรารถนาที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียน เพื่อช่วยผู้เรียนพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามต้องการ ความมุ่งหมายจึง เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การเรียนรู้ที่ของกร ปรารถนาให้เกิดแก่ผู้เรียน
2. เนื้อหา เป็นสาระสำคัญของความรู้ที่นำมาใช้ เป็นสิ่ง เรา เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาไปจนถึงความมุ่งหมาย เนื้อหา เป็นส่วนที่กำหนดประสบการณ์การเรียนรู้ ทำหน้าที่เชื่อมโยงให้การจัดประสบการณ์นั้นบังเกิดผลตามที่ต้องการ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า เนื้อหาที่กำหนดในหลักสูตร เป็นสาระสำคัญของความรู้ซึ่ง เมื่อนำไปใช้สอนแล้ว ผู้เรียน จะเรียนรู้และ เกิดคุณลักษณะที่ของกร ใคอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยมีความมุ่งหมายเป็นจุดหมายปลายทาง และเนื้อหาเป็นสิ่งที่น่าเข้าใจ เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาปัจจัยที่จะช่วยในการจัดกิจกรรมให้บังเกิดผลมีหลายประการ เช่น ครูผู้สอน กลวิธีการสอน การใช้สื่อการเรียน การบริหารหลักสูตร เป็นต้น

4. การวัดและประเมินผล เป็นวิธีการตรวจสอบและศึกษาค้นผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดการศึกษาโดยส่วนรวมว่า บังเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมายในระดับใด มีส่วนใดบ้างที่ควรมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลดีขึ้นต่อไป

การประเมินผลหลักสูตรและการวิเคราะห์หลักสูตร

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งการวิเคราะห์หลักสูตรนั้น เป็นกิจกรรมการประเมินผลหลักสูตรอย่างหนึ่ง ผู้วิจัยจึงนำ เรื่องการประเมินผลหลักสูตร และการวิเคราะห์หลักสูตรมากล่าวไว้ด้วยกับครั้งนี้

1. ความหมายของการประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรคือกระบวนการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกวิถีทางที่ดีกว่าเดิม (ทีศนา แชนมณี 2526 : 51) การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินผลที่ย่อมาจาก การประเมินผลการศึกษา เป็นการพิจารณาคัดค้านของหลักสูตร โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูล และใช้ข้อมูลจากการวัดในแง่ต่างๆ ของสิ่งที่ประเมิน เพื่อนำมาพิจารณา รวมกัน และสรุปว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นมีคุณค่าอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่ เพียงใด หรือได้รับผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ จะต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป และนำเสนอผู้บริหาร เมื่ออำนาจวินิจฉัยสั่งการดำเนินการต่อไป หรือ การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ ความมุ่งหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีสอนและการวัดผล (สันต์ ชรรณบำรุง 2525 : 173)

2. ความมุ่งหมายของการประเมินผลหลักสูตร

- 2.1 เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรนั้นสามารถสนองความมุ่งหมายที่หลักสูตรต้องการหรือไม่
- 2.2 เพื่ออธิบายและดูว่า ลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแง่หลักการ ความมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลว่าสอดคล้องกันหรือไม่ หรือสนองความต้องการหรือไม่
- 2.3 เพื่อตัดสินว่า หลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขอะไรบ้าง
- 2.4 เพื่อตัดสินว่า การบริหารงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่
- 2.5 เพื่อศึกษาผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่ (สันต์ ธรรมบำรุง 2525 : 175)

3. ระยะการประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลโครงการหรือการประเมินผลหลักสูตร โดยทั่วไปแล้วจะแบ่งออกเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 ประเมินผลหลักสูตรก่อนนำไปใช้ เป็นการประเมินผลหลักสูตรเมื่อสร้างเสร็จแล้ว ผู้สร้างประเมินดูว่าดีหรือไม่เพียงใด มีข้อที่ควรแก้ไขปรับปรุงอะไรบ้าง อาจให้ผู้เกี่ยวข้องหรือวิเคราะหหรือวิจัยก็ได้

ระยะที่ 2 ประเมินผลหลักสูตรในขณะที่ดำเนินการ ว่าหลักสูตรที่ทำขึ้นนั้นนำไปทดลองแล้วได้ผลเพียงใด

ระยะที่ 3 ประเมินผลเมื่อจบโครงการ หรือ ประเมินผลเมื่อประกาศใช้หลักสูตรแล้ว เป็นการประเมินผลหลักสูตรที่ใช้อยู่เพื่อที่จะได้ปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

(สันต์ ธรรมบำรุง 2525 : 175 - 176)

4. ขอบเขตของการประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรส่วนใหญ่มีขอบเขตของการประเมินแต่ดังนี้

1. ประเมินตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ เป็นการพิจารณาว่าเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมหรือไม่เพียงใด สามารถบรรลุความมุ่งหมายหรือไม่ ยากหรือง่ายเกินไป
2. ประเมินโครงการทั้งหมดของการให้การศึกษา เป็นการพิจารณาว่าโรงเรียนจัดโครงการเรียนการสอนในวิชา สอดคล้องกับหลักการและความมุ่งหมายหรือไม่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การวัดและการประเมินผลการเรียน ตลอดจนการบริหารทางคำหลักสูตร การวางสอน ห้องสมุด เป็นต้น
3. ประเมินโครงการเฉพาะส่วน เป็นการพิจารณาว่าโครงการทำงานแต่ละส่วนว่าได้ผลเป็นที่ยอมรับหรือไม่ สามารถบรรลุความมุ่งหมายของโครงการหรือไม่
4. ประเมินการเรียนการสอน เป็นการพิจารณาการเรียนการสอน ตลอดจนการนำสื่อการสอนใหม่ ๆ มาใช้ ผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จในชั้นการเรียน การนำความรู้ออกไปประกอบอาชีพได้
5. ประเมินโครงการการประเมินผล เป็นการพิจารณาสัมฤทธิ์ของโครงการ ผลการดำเนินงานตามโครงการ ประสิทธิภาพ การตอบสนองจากชุมชนและสังคม แรงต้านทานและผลกระทบที่ก่อสังคม
6. ประเมินโครงการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน รวมถึงการสอบด้วย ผลการสอบของนักเรียนเป็นอย่างไร จะดีหรือเลวแน่จะคงขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การสอนของครู ความบกพร่องทางร่างกายของผู้เรียน กรณีที่บ้าน ความยากง่ายของแบบเรียน เป็นต้น
7. ประเมินโครงการของผู้ที่เรียนจบออกไปว่าหางานทำได้หรือไม่ ทำแล้วเกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมมากน้อยเพียงใด สังคมยอมรับในผลผลิตที่ออกไปจากสถานนั้นหรือไม่ (สันต์ ชรรณบำรุง 2525 : 177)

5. กระบวนการในการประเมินผลหลักสูตร

ทิตินา แชนมณี (ทิตินา แชนมณี 2526 : 53) ได้สรุปกระบวนการของการประเมินผลหลักสูตรไว้ดังนี้

1. การกำหนดว่าจะประเมินอะไรเฉพาะเจาะจง
2. การกำหนดว่า ต้องการข้อมูลอะไรที่จะนำมาช่วยในการประเมินผล
3. การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในข้อ 2
4. การกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานในการประเมินผล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์
6. หลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว จะมีการส่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้แก่ผู้ที่คลี่สนใจ หรือดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องของหลักสูตรนั้น

6. รูปแบบหรือเครื่องมือสำหรับการประเมินผลหลักสูตร

การประเมินผลหลักสูตรนับว่า เป็นการประเมินผลโครงการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งการประเมินผลหลักสูตรอาจทำได้หลายวิธี เช่น การตรวจสอบ การวิจัย การรายงาน การวิเคราะห์ การวินิจฉัยและใช้แบบสอบถามเป็นต้น ผู้ประเมินจะต้องรู้ว่าประเมินอะไร การประเมินแต่ละรูปแบบมีลักษณะอย่างไร มีจุดเด่นอย่างไร เป็นต้น สำหรับรูปแบบการประเมินผลหลักสูตรสามารถนำมาใช้ให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น มีหลายรูปแบบคือ

รูปแบบที่ 1 แบบตรวจสอบ (Curriculum Evaluation Checklist)

รูปแบบที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตร (Intrinsic Analysis Techniques)

รูปแบบที่ 3 แบบปุชเชอเทคนิค (The Puissance Analysis Techniques)

รูปแบบที่ 4 การประเมินผลหลักสูตรของสไตค (The Stake Congruence Contingency Model)

รูปแบบที่ 5 การประเมินผลหลักสูตรแบบซิป (CIPP Model) ของฟายเคลตา แดปป์ (Phi Delta Kappa)

รูปแบบที่ 6 การประเมินผลหลักสูตรของโพรวัส (Prevus' Discrepancy Evaluation Model) (สันต์ ธรรมบำรุง 2525 : 179 - 194 และ
 ทิศนา แชนมณี 2526 : 54 - 68)

รายละเอียดของรูปแบบการประเมินผลแต่ละรูปแบบนั้นแตกต่างกันไป ในที่นี้
 ผู้วิจัยจะขอกล่าวเฉพาะรายละเอียดของรูปแบบที่ 1 คือ แบบทรวจสอบ และรูปแบบที่ 2
 คือ การวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตร เนื่องจากผู้วิจัยจะนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์
 หลักสูตรการศึกษาคำนี้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบที่ 1 การประเมินผลหลักสูตรแบบทรวจสอบ

การประเมินผลหลักสูตรแบบทรวจสอบ เป็นรูปแบบการประเมินผลหลักสูตรที่
 ทิศนา แชนมณี (ทิศนา แชนมณี 2526 : 54) ในโพรวัสมีความมุ่งหมาย
 จะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประเมินหลักสูตร โดยประเมินทั้งสภาพจริงที่แท้จริง และแนวคิด
 ที่ผู้สร้างหลักสูตรได้สร้าง อันเป็นการวางต่อไปนี้

หัวข้อที่ประเมิน	มี	ไม่มี	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	หมายเหตุ
1. การ ด้งความมุ่งหมาย					
- มีความมุ่งหมายทั่วไป					
- มีความมุ่งหมายเฉพาะที่สอดคล้อง กับความมุ่งหมายทั่ว ๆ ไป					
- มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม					
- มีความมุ่งหมายทางความรู้					
- มีความมุ่งหมายทางเจตคติ					
- มีความมุ่งหมายทางทักษะ					

หัวข้อที่ประเมิน	มี	ไม่มี	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	หมายเหตุ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
-					
-					
ฯลฯ					

รูปแบบที่ 2 การประเมินผลหลักสูตรโดยการวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตร

การวิเคราะห์เนื้อหาของหลักสูตร เป็นรูปแบบการประเมินผลหลักสูตร ซึ่ง
 ดอริส ที. โกว (Doris T. Gow) ได้เสนอแนวคิดไว้เมื่อ ค.ศ. 1979 และ
 เสนีย์ พิทักษ์ธรรมพ (เสนีย์ พิทักษ์ธรรมพ 2524 : 40 - 42) ได้นำมาเสนอไว้
 มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรโดยการพิจารณาองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่
 - 1.1 โอกาสในการเรียนรู้
 - 1.2 สิ่งเร้า
 - 1.3 โครงสร้างของหลักสูตร
 - 1.4 สภาพการเรียนการสอน

2. การทัศนศึกษาของหลักสูตร โดยใช้ทฤษฎีทางการศึกษาและจิตวิทยา
 ทางการศึกษา เป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดความหลักสูตรมีลักษณะอย่างไร การกำหนด
 เกณฑ์ที่เป็นสิ่งที่แน่นอน ทำให้แยกต่างจากการวิเคราะห์หลักสูตร โดยทั่วไป ซึ่ง
 อาศัยความคิดเห็นของตนเองเป็นประการสำคัญ นอกจากนั้นการกำหนดเกณฑ์โดยอาศัย
 ทฤษฎีที่ผู้ยอมรับ จะทำให้การทัศนหลักสูตรมีเหตุผล มีคุณภาพยิ่งขึ้น

รูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตร มีสาระสำคัญดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 โอกาสในการเรียนรู้

1. โอกาสในการเรียนรู้เนื้อหาวิชา พิจารณาความถี่ของข้อมูลที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนและทักษะที่สอน

2. โอกาสในการเรียนรู้เนื่องมาจากการใช้หลักสูตร พิจารณาความเข้มข้นของเนื้อหาวิชาที่ใช้ และการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อสนองความแตกต่างของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 2 สิ่งเร้า

1. การเรียนรู้โดยมีโอกาสนำทางตนเอง เลือกด้วยตนเอง ประเมินผลด้วยตนเอง และการวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. การที่ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงทั้งจากภายนอก และภายในตัวผู้เรียน

3. ความหลากหลายของรูปแบบ วิธีการและยุทธวิธีการสอน

องค์ประกอบที่ 3 โครงสร้างของหลักสูตร

1. ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ของหลักสูตรกับลักษณะนิสัยและความต้องการของผู้เรียน

2. ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ของบทเรียน

3. ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ จุดประสงค์และบทเรียน

4. ความเหมาะสมในการกำหนดและจัดลำดับของจุดประสงค์ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร

5. ความเหมาะสมในการให้แนวทางกับครู เพื่อวินิจฉัยและซ่อมเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 4 สภาพการเรียนรู้การสอน

1. ความเหมาะสมของครู คือ ในการให้แนวทางการสอน และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับครู

2. ความเหมาะสมและความชัดเจนของเอกสารสำหรับผู้เรียนในการให้
แนวทางการเรียนกับผู้เรียน

3. ความสะดวกในการใช้รูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารการสอน

4. ความเหมาะสมสอดคล้องระหว่างยุทธวิธีในการสอนกับลักษณะผู้เรียน

สมิทร กุณานกร (สมิทร กุณานกร 2523 : 252) ได้กล่าวถึงการประเมิน
ผล เพื่อตัดสินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรว่า มีขอบเขตถึงการวิเคราะห์ตัวหลักสูตร การวิเคราะห์
กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน และการวิเคราะห์
โครงการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในการจัดทำ
หลักสูตรทั้ง 2 ชั้นคือ การกำหนดความมุ่งหมาย กับการเลือกและการจัดเนื้อหาวิชา พร้อม
ด้วยประสิทธิภาพการเรียนรู จะช่วยเป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐาน และคำถามต่าง ๆ ที่
ผู้วิเคราะห์หลักสูตรจะนำไปหาคำตอบ เพื่อให้ทราบว่าควรพัฒนาหลักสูตรทั้งสองชั้นตอน
ดังกล่าวดำเนินไปอย่างถูกวิธีหรือไม่ เช่น ความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรคลุมเครือ
เกินไปหรือไม่ วิชาหลายากเกินไปกว่าผู้นำหลักสูตรไปใช้จะเข้าใจได้หรือไม่ จำนวนความ
มุ่งหมายที่กำหนดไว้มากหรือน้อยเกินไป สมเหตุสมผลในเชิงปฏิบัติหรือไม่

2. การวิเคราะห์กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องมี การวิเคราะห์ขั้นตอน
ในการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ว่าเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรเพียงใด คือ
การสอน ผู้สอน ตลอดจนวิธีสอน ต้องนำมาวิเคราะห์ทั้งหมด เพื่อนำไปประกอบการประเมิน
ผลการนำหลักสูตรไปใช้

3. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียน ในประเด็นนี้ผลการเรียน
ที่ได้จากการสอบด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องนำมาวิเคราะห์ และครอบคลุมไปถึงการ
ติดตามผลผลิตของหลักสูตรด้วย ผู้วิเคราะห์ควรติดตามความผู้เรียนที่จบออกไปมีความรู้ ความ
สามารถและเจตคติตรงตามความมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ โดยหาข้อมูลจากบุคคล
ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์โครงการประเมินผลหลักสูตร คือ การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโครงการประเมินผลหลักสูตร

แก้วตา คณะวรรณ (แก้วตา คณะวรรณ 2523 : 1 - 9) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์หลักสูตรไว้ว่า การวิเคราะห์หลักสูตรคือการแยกพิจารณาหลักสูตรออกเป็นส่วน ๆ การแยกที่ควรทำคือการแยกพิจารณาส่วนที่เป็นความมุ่งหมายและจุดประสงค์ ส่วนที่เป็นสาระความรู้หรือเนื้อหาวิชา ส่วนที่เป็นวิธีการเรียนการสอน และส่วนที่เป็นการประเมินผลการเรียนของนักเรียน สรุปได้ว่าเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรนั่นเอง โดยเริ่มต้นที่ความมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นจุดสำคัญ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นขององค์ประกอบต่าง ๆ ไป ในการพิจารณาความมุ่งหมายของหลักสูตรควรพิจารณาดังนี้

1. ความมุ่งหมายทั่วไปครอบคลุมหรือสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษา เช่น ถ้ามีความเชื่อว่า การศึกษาที่ดีจะต้องประกอบด้วยการศึกษาทางค่านิยม การศึกษาและค่านิยม ความมุ่งหมายก็ต้องมีความสอดคล้องกัน

2. ความมุ่งหมายทั่วไปครอบคลุมความมุ่งหมายหลายด้าน เช่น มีครบทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ หรือต้องจัดความรู้ด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ครบถ้วน เช่น ความรู้ด้านสัญลักษณ์ วิทยาศาสตร์ สุนทรียภาพ ด้านความเข้าใจตนเองและผู้อื่น ความจริยธรรม และกระบวนการหาความรู้

3. จุดประสงค์เฉพาะของแต่ละวิชาต้องสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไป มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ สามารถระบุเป็นจุดประสงค์ซึ่งพฤติกรรมในการสอน และกำหนดแนวทางในการประเมินผลการเรียนได้

เมื่อวิเคราะห์ส่วนที่เป็นความมุ่งหมายและจุดประสงค์แล้ว ค่อยไปแก้ไขเป็นหลักในการพิจารณาความสอดคล้องต่อเนื่องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาวิชา วิธีการสอน และวิธีการประเมินผล หลักสูตรที่ดีมีคุณภาพจะต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนกัน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักสูตรอื่นเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ประเมินคุณภาพของหลักสูตรได้

สำเนา บุญเรืองรัตน (สำเนา บุญเรืองรัตน 2523 : 68 - 72)
 โลกกล่าวถึงการวิเคราะห์ความซับซ้อนของหลักสูตรไว้ว่า สามารถวิเคราะห์ได้จากแหล่ง
 ข้อมูล 3 ประเภทคือ 1. วิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตร 2. จากแบบสอบถามผู้สอน
 ว่าสอนอะไรบ้าง ไม่ได้อสอนอะไรบ้าง 3. วิเคราะห์ข้อสอบที่ใช้วัดผลการเรียนการสอน
 ในส่วนที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรนั้นสามารถทำได้โดยคำเบิกรวิเคราะห์
 2 ประการ ประการแรก วิเคราะห์ความมุ่งหมายของวิชา วิธีวิเคราะห์ความมุ่งหมายทำได้
 โดยการอ่านที่ความมุ่งหมายของวิชานั้นแล้วก็ตีความหมายออกมาเป็นหลักการรวม เป้าหมาย
 ของการวิเคราะห์คือผู้ที่จะรู้ว่า แต่ละวิชาที่มีความมุ่งหมายในการสอนว่าอย่างไร แล้ว
 พิจารณาว่าความมุ่งหมายดังกล่าวนี้เหมาะสมหรือไม่ ความมุ่งหมายใดควรตัดทิ้งหรือควร
 เพิ่มเติมความมุ่งหมายใดในวิชาใด ประการที่ 2 วิเคราะห์เนื้อหาของแต่ละวิชา การวิเคราะห์
 คอนนี้เพื่อจะโคตรบายว่าแต่ละวิชานั้นกำหนดให้สอนเนื้อหาอะไรบ้าง วิธีวิเคราะห์ทำได้โดย
 นำเนื้อหาของวิชานั้น ๆ มาจัดเป็นหัวข้อให้ละเอียดว่ามีเนื้อหาอะไรบ้างและเรียงลำดับ
 อย่างไร ก็จะทำให้ทราบความซับซ้อนกับวิชาอื่น ผลการวิเคราะห์หน้ามาจัดเป็นตารางเปรียบเทียบ
 เที่ยบได้ดังนี้

ชื่อวิชา.....
รหัสวิชา.....
เรียนในระดับ.....
เรียนในภาค.....

ชื่อวิชา.....
รหัสวิชา.....
เรียนในระดับ.....
เรียนในภาค.....

ความมุ่งหมาย

1. ความรู้ - ความจำ
2. ความเข้าใจ
3.

ความมุ่งหมาย

1. ความรู้ - ความจำ
2. ความเข้าใจ
3.

เนื้อหา

1.
2.

เนื้อหา

1.
2.

ความรู้เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไป

ในการจัดหลักสูตรระดับอุดมศึกษานั้น วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นกลุ่มวิชาหนึ่ง มีความสำคัญ เช่นเดียวกับกลุ่มวิชาชีพ สถาบันอุดมศึกษาของไทยหลายแห่งได้จัดวิชาพื้นฐานทั่วไปมานานแล้ว ในปี พ.ศ. 2517 พวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งกำหนดให้หลักสูตรปริญญาตรีทุกหลักสูตรจะต้องมีวิชาทั่วไปอย่างน้อย 30 หน่วยกิต (พวงมหาวิทยาลัย 2523 : 18 - 19) หลังจากนั้นสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ

ก็ได้จัดวิชาพื้นฐานทั่วไปกันอย่างกว้างขวางหลายรูปแบบ หลายลักษณะตามความพอใจ สนใจ และความเข้าใจของแต่ละสถาบันนั้น วิชาที่จัดสอนมีมากและมีความแตกต่างกันออกไป การดำเนินการสอนก็มีหลายรูปแบบ แม้ความเข้าใจในเรื่องของความมุ่งหมาย ปรัชญา และความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปก็มีความแตกต่างกันออกไป (ไพฑูริย์ สีนลาภรัตน์ 2526 ข. 1)

1. ความหมายและความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป

คำว่า "วิชาพื้นฐานทั่วไป" หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "วิชาการศึกษาทั่วไป" มาจากภาษาอังกฤษว่า "General Education" หรือมีอีกคำหนึ่งที่ใช้แทนกันได้คือ "ศิลปศาสตร์" (Liberal Education) ซึ่ง 2 คำนี้มีความหมายเหมือน และแตกต่างกันอยู่ดังนี้

วิชาพื้นฐานทั่วไป หมายถึง การศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคน เพื่อเป็นพลเมืองดี เน้นที่ความรู้เรียน เพื่อพัฒนาบุคคลรอบคอบ

วิชาศิลปศาสตร์ หมายถึง การศึกษาทั่วไปที่จำเป็นสำหรับทุกคน เพื่อเตรียมทั่วไปประกอบอาชีพต่าง ๆ เน้นที่เนื้อหาวิชา เพื่อพัฒนาสติปัญญา และอาจนำไปสู่ความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างได้ (นิยม ทาจนนท์ 2523 : 2)

การศึกษาวิชาศิลปศาสตร์ (Liberal Education) มีประวัติยาวนานกว่าวิชาพื้นฐานทั่วไป (General Education) กล่าวคือ ศิลปศาสตร์นั้น มีมาตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน หมายถึง การศึกษาประเภทมนุษยธรรม ซึ่งเน้นการพัฒนาทัศนคติใจและสติปัญญาที่เรียกว่า "ภูมิปัญญา" เป็นการศึกษาที่ให้แก่ชนชั้นปัญญาชน (Intellectual elite) เพื่อนำไปสู่การเป็นปัญญาชนที่สมบูรณ์ ส่วนคำว่า วิชาพื้นฐานทั่วไปนั้น เป็นคำใหม่ที่ใช้กันมากในวงการศึกษาระดับสูงของสหรัฐอเมริกา หมายถึง การศึกษาที่จำเป็นสำหรับทุกคน เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเป็นพลเมืองดี

ในทางหลักวิชาถือว่า วิชาพื้นฐานทั่วไป เป็นส่วนหนึ่งของวิชาศิลปศาสตร์ เพราะในขณะที่วิชาระดับวิชาพื้นฐานทั่วไปมุ่งจะให้พื้นฐานทั่วไปสำหรับการเป็นพลเมืองดี

วิชาการกับศิลปศาสตร์อาจจะนำไปสู่ความเชี่ยวชาญเฉพาะอย่างได้ กล่าวโดยสรุปวิชาศิลปศาสตร์ มีขอบข่ายกว้างขวางและลึกซึ้งกว่าวิชาพื้นฐานทั่วไป แยกคามที่เห็นร่วมกันในปัจจุบันสองคำนี้ ไซ้แทนกันได้ในความหมายห่านองเดียวกัน คือ การศึกษาทั่วไปที่จำเป็นสำหรับทุกคนไม่ว่าจะ เทรียมทั่วไปประกอบอาชีพโลก (วิจิตร ศรีสอาน 2518 : 79) ในระยะเวลาที่นานมา ได้มีผู้กล่าวถึงวิชาพื้นฐานทั่วไปในทัศนะต่าง ๆ กัน เช่นคณะกรรมการฮาร์วาร์ด (Harvard Committee. 1945 : 51) ได้ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ว่า เป็นการศึกษ ส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ได้รับการศึกษา เป็นผู้มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดี มูณนิคาร์ เน้

(Carnegie Foundation for the Advancement of teaching. 1977 : 164) ได้ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปไว้ว่า เป็นการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความคิดในเรื่องวัฒนธรรมและมีทักษะพื้นฐานที่บังคับให้จำเป็นต้องใช้ในการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต เกรย์ (Gray. 1934 : 1) ได้ให้ความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปว่า เป็นการศึกษาที่จัดให้ สำหรับทุกคนมีประโยชน์แก่ทุกคนที่จะได้เรียนรู้ เพื่อปรับพื้นฐานเป็นเอกกับบุคคลและปรับ ทั่วให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น ไททอรี่ สิมลาร์กัน (ไททอรี่ สิมลาร์กัน 2522 ก. 29) กล่าวไว้ว่า วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นวิชาที่ทำให้ผู้เรียนมีทักษะ ความคิด และ บุคลิกภาพที่กว้างขวางไม่แคบเฉพาะสาขาวิชาชีพของตน มีความรับผิดชอบสร้างเสริมคุณภาพ ทัศนคติต่าง ๆ เพื่อเสริมความเป็นคนที่สมบูรณ์ ประกอบวิชาชีพของตนได้ดี และมีประสิทธิภาพ มากขึ้น นักการศึกษาบางคนให้คำจำกัดความไว้กว้างออกไปอีก โดยรวมถึงการศึกษาในรูปแบบ โลกได้ทำให้ผู้เรียนมีอิสระ หังร่างกาย จิตใจ และวิญญาณ (Levine . 1978 : 4)

จากทัศนะของนักการศึกษาและสถาบันต่าง ๆ ที่ให้ความหมายของวิชาพื้นฐาน ทั่วไปไว้รวมสรุปได้ว่า วิชาพื้นฐานทั่วไป เป็นการศึกษาที่จัดให้สำหรับทุกคน เพื่อให้มีความรู้ ความคิดที่กว้างขวางนอกเหนือจากสาขาวิชาชีพของตน เพื่อให้ปรับตัวเข้ากับสังคมโลกี้ ให้ มีคุณธรรมและวัฒนธรรมมีวิจรรณญารู้จักแก้ปัญหา คำเป็นชีวิตได้กวยวิถีทางแห่งปัญญา เข้าใจ ตนเองและสิ่งแวดล้อม

สำหรับความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปนี้ ก็เช่นเดียวกับความหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปที่ให้นักการศึกษาศึกษา และสถาบันการศึกษาทุกระดับ เป็นอันมาก ใจความส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกันคือ ระบุคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เช่น วิจิตร ศรีसान (วิจิตร ศรีसान 2518 : 81) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายไว้ 3 ประการคือ

1. เพื่อให้ความรู้พื้นฐานอันจำเป็นสำหรับทุกคน อันเป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองดี
2. เพื่อเพิ่มพูนความเจริญงอกงามทางสติปัญญา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้สามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม
3. เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัย ช่วยให้เห็น เป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้น มีบุคลิกภาพทัศนคติและอุดมคติ เหมาะสมกับการ เป็นปัญญาชน

นอกจากนั้น ไพฑูรย์ สินดารัตน์ และเรณู มลสวัสดิ์ (ไพฑูรย์ สินดารัตน์ และ เรณู มลสวัสดิ์ 2522 : 198 - 206) ได้เสนอความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปสำหรับมหาวิทยาลัยไทยไว้จากความรู้พื้นฐาน 3 ประการคือ ทักษะ ความเข้าใจ ทัศนคติ และความซาบซึ้ง ในด้านทักษะนั้นเพื่อช่วยให้นักศึกษาพัฒนา ทักษะ เบื้องต้นสำหรับการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและสำหรับการดำรงชีวิตที่ดีมีประโยชน์ ในด้านความเข้าใจนั้นเข้าใจในนักศึกษา เข้าใจวิถีทางการ ขององค์การ ทางสังคมไทยและอิทธิพลของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนในด้านทัศนคติและความซาบซึ้งนั้นต้องทราบดีว่ามีทัศนคติและความซาบซึ้งใน จริยธรรมและค่านิยมทางสังคมในค่านิยมงามของศิลปะและธรรมชาติความ บริบดียุทธวิธี ในด้านศิลปะธรรมและ จริยธรรมและวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย และจากความรู้พื้นฐานดังกล่าวจึงได้เสนอความมุ่งหมาย เฉพาะ 14 ประการว่า วิชาพื้นฐานทั่วไปควรได้การศึกษาแก่นักศึกษา เพื่อ

1. ให้รู้จักเห็นคุณค่าความดีทุกอย่างมีเหตุผลถูกต้องตามหลักตรรกศาสตร์ และแสดงความดีเหล่านั้นอย่างกระจ่างแจ้ง และเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งโดยคำพูดและขอเขียน เป็นภาษาไทย

2. ให้รู้จักอ่านและเข้าใจภาษาต่างประเทศอย่างน้อยหนึ่งภาษา
 3. ให้มีทักษะในการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีอุปนิสัยและทักษะในการได้มา การรวบรวม การประเมินข้อมูล และความถูกต้องต่าง ๆ
 4. ให้เข้าใจและมีวิจารณ์กฎเกณฑ์ในค่านิยมต่าง ๆ ของไทย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และมรดกทางวัฒนธรรม และเชื่อมโยงสิ่งเหล่านี้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน
 5. ให้รู้และเข้าใจปัจจัยสาเหตุการเกิดขึ้น และความสัมพันธ์ในระหว่างกัน ของปัญหาสังคมไทย
 6. ให้ได้รับรู้เหตุการณ์ปัจจุบันและปัญหาในระดับชาติ
 7. ให้มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง
 8. ให้เข้าใจและนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาประยุกต์ ใช้เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติและสังคม
 9. ให้เข้าใจความสัมพันธ์ในระหว่างหลักเกณฑ์ทั้งหลายของความรู้
 10. ให้ซาบซึ้งในความผสมผสานกลมกลืนของธรรมชาติและควมริเริ่ม ของศิลปะทั้งหลาย
 11. ให้รู้จักรักษาสถาบันการรณรงค์สำหรับสภาพลแวดล้อมที่ดี และปลูกฝัง เผยแพร่ ทั้งศิลปะทั้งวรรณคดีไทยรวมสมัยและคลาสสิก
 12. ให้ทราบถึงค่านิยมต่าง ๆ ที่แตกต่างกันและเลือกยอมรับและสร้างค่านิยม ของตนเอง
 13. ให้ค่า เน้นชีวิตของคนบนพื้นฐานของวิถีทางด้านศีลธรรมและจรรยา
 14. ให้รู้จักทุกภาคและสนับสนุนวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย
- เมื่อกำหนดความมุ่งหมายแล้ว ไททฤษฎี สันลาภิกัน และ เรณู ผลสวัสดิ์ (ไททฤษฎี สันลาภิกัน และ เรณู ผลสวัสดิ์ 2522 : 115 - 209) ยังได้เสนอรายวิชา ที่มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหมายในหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำมา เป็นแนวทาง ในการวิเคราะห์ตรวจสอบระหว่างความมุ่งหมายและรายวิชาของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ของ สภาการฝึกหัดครูด้วย ดังได้แสดงไว้เป็นตารางดังนี้

รายวิชาพื้นฐานทั่วไป	ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป													
	1. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า	2. ภาษาอังกฤษ	3. ทักษะในการศึกษา	4. ค่านิยมอันดีงามระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมไทย	5. สาเหตุและการพัฒนาของปัญหาสังคมไทย	6. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนานาชาติ	7. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม	8. การประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	9. ความสัมพันธ์ของวิชาความรู้	10. ความสัมพันธ์ในธรรมชาติและศิลปะ	11. การส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรมชาติ	12. ค่านิยมของคนและยุค	13. ความรับผิดชอบในทางศีลธรรมและจรรยา	14. วิชาที่แม่แบบประชาธิปไตย
1. การคิดและเขียนไทย	3		2		1		2							2
2. ภาษาอังกฤษ	2	3	2			2	1							
3. วิธีการศึกษาและแสวงหาความรู้ (อย่างมีประสิทธิภาพ)	1	1	3	1	1		1	1	1					
4. พื้นฐานทางศิลปและวรรณกรรมไทย	1		1	3	2		2	1	2	3	3	1	1	1
5. พัฒนาการของระบบสังคมไทย	1		1	2	3	1	3	2	2	1	2	1	1	1
6. รัฐบาลและการเมืองในประเทศไทย	1		1	2	3	1	3	1	2		1	1	2	3
7. สถาบันและความคึกคักวันออก	1	1	1	1	3	2	2	2	2	1		1	2	1
8. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างนานาชาติ	1	1	1		2	3	1	2	1			2		
9. ผลกระทบของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กอบนุญและสังคม	1	1	1	1	2	2	2	3	2	1	1		1	
10. การศึกษาปัญหาในการพัฒนา	1		1	1	3		2	3	3	1	1			
11. ศาสนาและสังคมไทย	1		1	3	2		1				1	3	1	
12. ทักษะเปรียบเทียบทางศิลปนิพนธ์	1		1	2		1			3	3	1			
13. ทักษะเปรียบเทียบทางสังคม	1		1	2		1			3	3				

3 = ทำหน้าที่หลัก

2 = ทำหน้าที่รอง

และ 1 = ผลพลอยได้

2. ความเป็นมาของวิชาพื้นฐานทั่วไป

หลักการและแนวคิดในภาครักษหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป อาจกล่าวได้ว่าเริ่มมาตั้งแต่สมัยกรีก และโรมัน ในรูปแบบของวิชาศิลปศาสตร์ ซึ่งวิชาศิลปศาสตร์ในสมัยกรีกประกอบด้วย บิณนาสติก หรือพลศึกษา คณิตร์ ไวยากรณ์ เลขคณิต เรขาคณิต ดาราศาสตร์ ในสมัยโรมันได้มีการปรับปรุงวิชาศิลปศาสตร์เป็น 2 ระดับคือ ระดับต้น (Trivium) และระดับปลาย (Quadrivium) ซึ่งระดับต้นได้แก่ วิชา ไวยากรณ์ วาทศิลป์และตรรกวิทยา ระดับปลายได้แก่วิชา เลขคณิต เรขาคณิต ดาราศาสตร์และคณิตร์ รวมเรียกว่าศิลปศาสตร์เจ็ดประการ (Seven Liberal Arts) การศึกษาวิชาศิลปศาสตร์เน้นทางทฤษฎีและปฏิบัติ เป็นการศึกษาที่ให้แก่ชนชั้นปัญญาชน เพื่อนำไปสู่การเป็นปัญญาชนที่สมบูรณ์จากการเป็นกรรมกรทาส หลักสูตรศิลปศาสตร์เจ็ดประการ ได้ใช้เป็นหลักสูตรสืบทอดกันมาในสถาบันการศึกษาชั้นสูงทั้งในยุโรปและอเมริกา โดยได้มีการเพิ่มเติมวิชาบางวิชาเข้าไป เช่น บทกวี ดนตรี ออกกำลังกายและเกมปริศนาในสมัยแรก เพิ่มเติมวิชาจริยศาสตร์ การเมือง และฟิสิกส์ ซึ่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดของสหรัฐอเมริกาในยุคแรกก็เพิ่มเติมวิชาดังกล่าวเข้าไปไม่เหมือนกัน และมีที่คงออกไปก็คือ วิทยาศาสตร์หรือปรัชญา

หลักสูตรศิลปศาสตร์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและความความต้องการของสังคมแต่ละยุค และได้มีการเปลี่ยนแปลงมากในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 18 และ 20 เนื่องจากความมุ่งหมายทางการศึกษาเปลี่ยนไป การศึกษาเริ่มเป็นการศึกษามวลชน (Mass Education) มากขึ้น วิชาศิลปศาสตร์ที่เคยสงวนไว้สำหรับปัญญาชนส่วนน้อยก็กลายเป็นวิชาสำหรับคนจำนวนมากขึ้น และหลายระดับประกอบด้วยความรู้ของวิชาการ ทักษะ นิสัย ค่านิยม และวิทยาศาสตร์หลายสาขา โดยส่วนเท่าที่หลักสูตรศิลปศาสตร์คงเปลี่ยนไป มีการเพิ่มเอาศาสตร์ใหม่ ๆ เข้าไปด้วย เทคโนโลยีในปัจจุบัน เมื่อพูดถึงศิลปศาสตร์ ก็หมายถึงหมวดวิชาอย่างน้อย 3 หมวดคือ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ซึ่งรวมทั้งภาษาศาสตร์และวิจิตรศิลป์ (วิจิตร ตรีศาน 2518 : 79 - 80) กล่าว เมื่อประมาณ 40 - 50 ปีก่อนนี้วงการศึกษาก็ใช้คำว่าวิชาพื้นฐาน

ทั่วไป (General Education) มาใช้แทนศิลปศาสตร์ และมีการพิจารณาเพิ่มเติม ความมุ่งหมายและเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาสังคม (บุญลอม มะโนทัย 2522 : 155 - 157) ไพฑูรย์ สีนลารักษ์ (ไพฑูรย์ สีนลารักษ์ 2526 ก. 181 - 282) ได้ศึกษาประวัติของวิชาพื้นฐานทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า แนวคิดเรื่องวิชาพื้นฐาน ทั่วไป ปรากฏชัดมาตั้งแต่ยุคเริ่มแรกที่มีมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา แต่ที่ปรากฏเป็นรูปแบบ อยู่ในปัจจุบันเริ่มขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1912 เนื่องจากมีนักการศึกษาหลายคนมีความเห็นว่า นักศึกษา ในทุกคนควร ได้ศึกษาปัญหาปรัชญา สามารถจะร่วมรับรู้ความยุ่งยากของสถาบัน ตลอดจน รู้เรื่องราวทางวิทยาศาสตร์ ที่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ และเห็นความเป็นของมนุษยชาติ เพื่อ ให้บรรลุความมุ่งหมายนี้ จึงให้นักศึกษาได้เรียนวิชาการศึกษาทั่วไป ซึ่งรวมถึงการศึกษา อารยธรรมตะวันตกโดยเฉพาะคือ จริยศาสตร์ ศาสนา สังคมศาสตร์ และธรรมชาติวิทยา ประวัติศาสตร์และวรรณคดี วิทยาลัยแอมเฮิร์สต์ (Amherst College) ได้สร้างวิชาชื่อ "สถาบันเศรษฐกิจและสังคม" (Social and Economic Institution) เป็นการ บูรณาการวิชาสังคมศาสตร์ อันนับได้ว่าเป็นรูปแบบแรกของวิชาพื้นฐานทั่วไป อีกวิชาหนึ่ง ที่เปิดสอนในสมัยแรกของวิชาพื้นฐานทั่วไป คือวิชา "อารยธรรมร่วมสมัย (Contemporary Civilization) ซึ่งเปิดสอนที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย โดยมีความมุ่งหมายที่จะอภิปราย สาเหตุของการที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 อันจะช่วยให้ผู้เรียนมี ความคิดกว้างขวางขึ้น ทอมาววิชาเกี่ยวกับสันติภาพ (Peace Issues) ในขณะนั้น มหาวิทยาลัยต่าง ๆ พวกนี้คิดต่อต้านความนิยมที่เน้นการ เรียนวิชาที่พอเพียงเพียง ทำให้เกิด ความคิดที่จะสร้างวิชาความรู้ทั่วไปที่ให้นักศึกษาเรียนด้วยตนเอง (General Honors Course) โดยให้นักศึกษาไปอ่านหนังสือมาแล้วมาอภิปรายในชั้นเรียนสัปดาห์ละครั้ง จาก สาขา 2 ประการดังกล่าวทำให้เกิดวิชาบังคับสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ขึ้น ความคิดและการ จัดวิชาพื้นฐานทั่วไปได้แพร่หลายไปเป็นลำดับจนทั่วสหรัฐอเมริกา

3. ประเภทของวิชาพื้นฐานทั่วไป

วิชาพื้นฐานทั่วไปจัดอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มี ชมพันธุ์ ฤๅชวร ๗ อยุธยา (ชมพันธุ์ ฤๅชวร ๗ อยุธยา 2525 : 101 - 105) โยแวงออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. หลักสูตรแกน (Core Curriculum) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบคือแบบที่หลักสูตรกำหนดขอบเขตของปัญหาและกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ให้ และแบบที่อาจารย์กับนักเรียนร่วมกันกำหนดขอบเขตของปัญหาและกิจกรรมการเรียนรู้

2. หลักสูตรประเภทกระจายสัดส่วนรายวิชา (Distribution Requirements) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 แบบ

๕ 2.1 การกระจายสัดส่วนรายวิชาตามที่กำหนดให้ (Prescribed Distribution Requirements)

2.2 การกระจายสัดส่วนรายวิชาโดยกำหนดขั้นต่ำให้ (Minimally Prescribed of "Smorgasbord" Distribution Requirements)

2.3 การกระจายสัดส่วนรายวิชาโดยคำแนะนำให้เรียน (Recommended Distribution Guidelines)

2.4 การจัดแผนการเรียนแบบค้น ๆ เช่น การจัดแบบสมรรถฐาน (Competencybased General Education Program) เป็นต้น

การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบที่ใช้กันมากที่สุด คือการกระจายสัดส่วนรายวิชาตามที่กำหนดให้ เป็นการจัดแบบผสมผสานกันระหว่างรายวิชาที่กำหนดไว้ และวิชาเลือกที่นักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้จากรายวิชาต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยระบุไว้ให้เป็นวิชาเลือกหรือวิชาเลือกที่มีจำนวนจำกัดในสาขาวิชาที่องการเรียน

3. หลักสูตรแบบให้เลือกเสรี (Free Electives) หลักสูตรแบบนี้จะไม่มีการระบุวิชาพื้นฐานทั่วไป นักศึกษาสามารถสร้างวิชาพื้นฐานทั่วไปจากวิชาใดก็ได้ที่เขาเลือก หรือนักศึกษาอาจจะไม่เลือกเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปเลยก็ได้

การจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนมาจากหลักสูตรแบบแกนไปเป็นแบบเลือกเสรีมากขึ้น

4. การจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

วิชาพื้นฐานทั่วไปประกอบด้วยรายวิชาใหญ่ ๆ 3 ประเภทคือ ภาควิชาเบื้องต้น (Introductory Disciplinary Course) ภาควิชาระดับสูง (Advanced Disciplinary Course) และรายวิชาสหวิทยาการ (Interdisciplinary Course) นอกจากนี้ยังมีวิชาประเภทอื่น ๆ เช่น วิชาสัมมนา นักศึกษาปีที่ 1 (Freshman Seminars) วิชาสัมมนานักศึกษาปีที่ 4 (Senior Seminars) และวิชาวรรณคดีที่เปลี่ยนแปลง (Great Book Courses) (ชมพูนุต์ กุญชร ณ อยุธยา 2525 : 106 - 107) นอกจากนี้ วิจิตร ศรีสุวาน (วิจิตร ศรีสุวาน 2518 : 81 - 83) ได้กล่าวถึงวิธีจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปว่าจัดได้ 3 แบบคือ แบบหนังสืออเนกวิทยา (Great Book Approach) แบบสหสัมพันธ์ระหว่างวิชา (Broad Interdisciplinary Courses) และแบบถือเอาความต้องการของผู้เรียน เป็นหลัก (Adjustment or Common Needs of Young Adults) สำหรับวิธีการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปให้สัมพันธ์กับวิชาชีพมีอยู่ 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ จัดแบบแยก (Separation) เป็นการจัดให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปก่อนหรือหลังวิชาชีพ ส่วนมากจะจัดในรูปแบบที่กันถึงระดับปลาย เช่น ภาควิชาปีที่ 4 ปี ก็จัด 2 ปีแรกเป็นระดับต้น และ 2 ปีหลัง เป็นระดับปลาย แล้วอาจจะจัดให้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปหรือวิชาชีพแยกกันได้ใน 2 ปีแรกและวิชาที่เหลือใน 2 ปีหลัง การจัดอีกวิธีหนึ่งคือ การจัดแบบคู่ขนาน (Parallel) คือ จัดให้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปคู่ขนานกับวิชาชีพตลอดหลักสูตร โดยเริ่มตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปี 4 อีกบางส่วนระหว่างวิชาทั้งสองอาจแทรกทางกันแล้วแต่ความเหมาะสม

5. เนื้อหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป

เนื้อหาของวิชาพื้นฐานทั่วไปแตกต่างกันไปแล้วแต่มหาวิทยาลัย บางแห่งระบุเนื้อหาไว้ละเอียด บางแห่งกระชับไว้เพียงเล็กน้อย เนื้อหาของวิชาพื้นฐานทั่วไปประกอบด้วย

1. วิชาประเภททักษะขั้นสูง เช่น วิชาภาษาอังกฤษ ทักษะการอ่าน โดยให้เรียนเรขาคณิตและพีชคณิต 2 ปี พลศึกษา และให้เรียนภาษาต่างประเทศ 1 ปี วิชาทักษะขั้นสูงนี้กำหนดให้นักศึกษามีความรู้ใน 3 R'S คือ เลขคณิต (Arithmetic) การอ่าน (Reading) และการเขียน (Writing) และทักษะในด้านอื่น ๆ

2. วิชาที่กระจายสาขาวิชา วิชาประเภทนี้ไม่เจาะจงเนื้อหาวิชาเป็นพิเศษ แยกสาขาวิชากว้าง ๆ 3 สาขา คือ มนุษยศาสตร์ ชีววิทยา และสังคมศึกษา ซึ่งนักศึกษาก็จะกองเรียนทั้ง 3 สาขาแต่สัดส่วนไม่เท่ากัน

3. วิชาที่เกี่ยวกับความเข้าใจทั่วไป มีความมุ่งหมายที่จะให้ประสบการณ์ การเรียนอย่างกว้าง ๆ และขั้นพื้นฐานแก่นักศึกษาปริญญาตรี เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไปที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมาก ประกอบด้วยวิชาจิตวิทยา วิชาศิลปะและการเมือง และศาสนา เป็นต้น (วชิระชัย อัญญา 2525 : 107 - 108)

6. การสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในประเทศไทย

รูปแบบและวิธีการของหลักสูตรอุดมศึกษาที่จัดทำขึ้นทั่วไปเป็นองค์ประกอบหนึ่งในโครงสร้างของหลักสูตรอุดมศึกษานั้น เป็นรูปแบบของหลักสูตรที่นำไปใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เขามามีอิทธิพลต่อการอุดมศึกษาไทยตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา

(ไพฑูริย์ สีนาร์จัน และ ทองอินทร์ วงศ์โสธร 2526 : 5)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในคณะศึกษาศาสตร์ เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2500 โดยได้ตั้งวิชาหมวดศึกษาศาสตร์ศึกษาทั่วไป จำนวน 54 - 58 หน่วยกิต ในหลักสูตรปริญญาตรี โดยวิชาสัมพันธ์กับวิชาชีพครูและอรรถกรศึกษาทั้ง 4 ปี ซึ่งโครงการความมุ่งหมายไว้ว่า (เชญู นลลวิสิศ 2524 : 26)

การศึกษาทั่วไปนี้ไม่ใช่มหาวิชาที่มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยนักศึกษาเพิ่มพูนความรู้เพื่อเข้าใจสภาพแวดล้อมของสังคม และการครองชีพประจำวันให้ดีขึ้น โดยจัดให้ศึกษาหลายด้านใน ระดับปริญญาตรี เพื่อที่จะเป็นความรู้ประกอบอย่างกว้างขวางของครู เป็นรากฐานที่จะช่วยในการแก้ปัญหาชีวิตของตนได้อย่างดี สัมกับเป็นนักศึกษาในสังคมประชาธิปไตยของประเทศไทย

อีกและวิชาที่จัดเป็นแบบวิชา เมืองคน เป็นส่วนมากมีรายวิชา ระดับสูงและรายวิชา สหวิทยาการ ร้อยบาง จัดใน 3 สาขาวิชาคือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ วิชาทาง ๆ ที่จัดอยู่ใน 3 สาขาวิชานี้ เช่น ปรัชญา ภาษาไทย สังคมวิทยา เมืองคน เศรษฐศาสตร์สาขาส่งเสริมการค้า ประมวลวิชา วิทยาศาสตร์กายภาพ ประมวลวิชาคณิตศาสตร์ พัฒนาการชุมชนไทย วิจัยหนังสือและห้องสมุด สุขศึกษาสำหรับคนและชุมชน การศึกษา เพื่อ ความอยู่ดีในครอบครัวและชุมชน การศึกษาราช เป็นคน

ถึงแม้ว่า พุทธวงศกรมมหาวิทยาลัย จะริเริ่มจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปก่อน แกมมหาวิทยาลัย ที่จัดอย่างจริง พึ่งหัวทั้งมหาวิทยาลัยครั้งแรกคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (โพธิ์ชัย สันตารักษ์ และ ทองอินทร์ วงศ์ไสยธ 2526 : หน้า ข.) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ริเริ่มการจัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในชั้นปีที่ 1 และ 2 และบังคับให้นักศึกษาทุกคณะ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 ในลักษณะวิชาผสมผสานและวิชา เมืองคน ในสามสาขาวิชา เช่นเดียวกับของ พุทธวงศกรมมหาวิทยาลัย จำนวน 88 หน่วยกิต และมีปัญหาในเรื่องการ รัดคานจากคณะอาจารย์และนักศึกษาที่มีแนวคิดเป็น ในวิชาซึ่งว่าจำนวนหน่วยกิตมากไป ในปีถัดมาคือ พ.ศ. 2506 ได้ลดจำนวนหน่วยกิตลง เหลือ 50 หน่วยกิต และจัดสอนเฉพาะปีที่ 1 (เวญู ยอดสวัสดิ์ 2524 : 27)

วิชาพื้นฐานทั่วไปได้รับความนิยมสนใจอย่างกว้างขวาง จากสถาบันอุดมศึกษา ทุกแห่ง ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา เนื่องจากทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนด เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรภาคการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 โดยกำหนดให้วิชาพื้นฐาน ทั่วไป เป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตร มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จึงได้ให้นักศึกษา ใ้เรียนวิชา พื้นฐานทั่วไปใน 2 ปีแรก สำหรับหมวดวิชาที่กระจายกันไปในแต่ละหมวดวิชา จะมีทั้งวิชา บังคับและวิชา เลือก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นการ จัดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบกระจาย สัดส่วน รายวิชาตามที่กำหนดให้ และองค์ประกอบของวิชาพื้นฐานทั่วไปที่เปิดสอนเป็นมหาวิทยาลัย ทั่ว ๆ ในประเทศไทยมักจะเป็นวิชา เมืองคนและวิชา ประเภทสหวิทยาการ ตัวอย่างวิชา เมืองคน เช่น หลักสูตรพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์ เมืองคน ปรัชญา เมืองคน การเมือง เมืองคน ฯลฯ ส่วนวิชาประเภทสหวิทยาการ เช่น วิชามนุษย์กับวิทยาศาสตร์กายภาพ

มนุษย์กับบรรพบุรุษมนุษย์กับสิ่งแวดลอม ฯลฯ สำหรับ เนื้อหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป จะมีทั้ง วิชา
ประเภททักษะ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษประเทศ พหุวิทยา และวิชาที่ให้ความรู้ทั่วไป
อย่างกว้าง ๆ เช่น จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน เหตุการณ์โลกปัจจุบัน อารยธรรมเปรียบเทียบ
การปกครองและการเมืองไทย พุทธศาสนา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ อนามัยส่วนบุคคล
และชุมชน (รพีพันธุ์ บุญศรี อ. อมรญา 2525 : 108 - 109)

เมื่อได้จัดการศึกษามหาวิชาพื้นฐานทั่วไป ปลายระดับมัธยมศึกษา การศึกษาระดับ
ปริญญาตรีของทบวงมหาวิทยาลัยมากระยะหนึ่ง ได้มีการพิจารณาระเบียบแผนการ วิชาหลักสูตร
วิชาพื้นฐานทั่วไป โดยได้มีการประชุมทางวิชาการ เรื่องวิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตร
การศึกษาระดับปริญญาตรี ณ ศูนย์สารนิเทศ สภาส่งเสริมมหาวิทยาลัย ระหว่างวันที่ 2 - 4
สิงหาคม พ.ศ. 2522 ซึ่งมีรายงานผลการประชุมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดหลักสูตร
และการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป สรุปได้ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2522 : 3 - 5)

1. ลักษณะของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป จำแนกได้ 4 ประการคือ
 - 1.1 ส่วนใหญ่จัดเป็นรายวิชา เดี่ยวตามกลุ่มสาขา
 - 1.2 จัดเป็นวิชาพหุวิทยาการ
 - 1.3 จัดเป็นวิชาที่เน้นปัญหาสังคมหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ
 - 1.4 จัดแบบผสมทั้ง 3 อย่างข้างกบ
2. ลักษณะการบังคับและการให้เลือกแบ่งได้ 4 ลักษณะคือ
 - 2.1 พยายามจัดให้ครบทุกกลุ่มวิชาตาม เกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย
โดยบังคับให้เรียนในแต่ละกลุ่มวิชาจำนวนหนึ่ง และเลือกอีกจำนวนหนึ่ง แต่ให้มีความยืด
หยุ่นตามเกณฑ์
 - 2.2 จัดเป็นวิชาบังคับให้เรียนแต่เรียนกันทั้งหมด
 - 2.3 เลือกในกลุ่มวิชาที่กำหนด
3. หน่วยงานรับผิดชอบมี 2 ลักษณะ
 - 3.1 มีองค์การ รับผิดชอบควบคุม กำหนดการ โดยเฉพาะ
 - 3.2 มอบความรับผิดชอบให้คณะหรือภาควิชา เป็นผู้ดำเนินการ

4. เกี่ยวกับผู้สอน
 - 4.1 ถ้า เป็นรายวิชา เดียวก็สอนโดยคณาจารย์วิชา เฉพาะนั้น ๆ
 - 4.2 ถ้า เป็นแบบผสมหรือพหุวิชา การที่ช่วยกันสอนนี้ ในส่วนที่ตนเองถนัด
5. วิธีการสอน ส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการบรรยาย
6. คำภาและอุปกรณ์การสอน ที่จัดขึ้น เพื่อเสริมการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปยังมี น้อย ไม่เพียงพอที่จะ สอนให้บรรลุความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปได้ เกือบที่
7. การวัดผล ส่วนใหญ่ ใช้วิธีการ วัดผล เหมือนวิชา เฉพาะอื่น ๆ
8. ถ้า กำหนดสัดส่วนและจำนวนหน่วยกิต เนื่องจากยังมี การวัดผล เรื่อง วิชาพื้นฐานทั่วไป แยกทางกันอยู่ เช่น การ คัดวิชาชั้น ๒ เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป เป็นต้น จึง ทำให้คิดจำนวนหน่วยกิต แยกกลางกันไป ด้วย โดยทั่วไปแล้ว ส่วนใหญ่ จัดตาม เกณฑ์ ทบวง มหาวิทยาลัย
9. การ เรียกชื่อวิชาพื้นฐานทั่วไป บางแห่ง เรียกวิชาการที่ศึกษาทั่วไป แต่ ความหมาย เป็นอย่าง เดียวกัน
10. เกี่ยวกับปัญหาในการ จัดหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป ทั่วประเทศ ดังนี้
 - 10.1 ปัญหา การสอนและอำนวยการสอน ผู้สอนมัก จะมุ่ง ให้การศึกษา เฉพาะ เรื่องมาก เกินไป ยัง ไม่สามารถสอนให้ เป็น วิชา พื้นฐานทั่วไป ตามแนวทางของวิชา พื้นฐานทั่วไป ตามที่ของ การโต เก่มที่ ในปัจจุบัน ผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาด เทคนิคและวิธีการ ที่ เหมาะสมและจำนวนนักศึกษา ที่ของการ เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปมีจำนวนมาก ทำให้มี ปัญหา เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการสอน
 - 10.2 ปัญหา คนผู้เรียน นักศึกษามีพื้นฐานต่างกันและมัก จะมอง ไม่เห็น ความสำคัญของ วิชาพื้นฐานทั่วไป จึง ไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร
 - 10.3 ปัญหา การวัดผล อาจารย์ยังขาด เทคนิคและวิธีการ ประเมินผล ที่เหมาะสม โดยเฉพาะกับวิชาพื้นฐานทั่วไป และมีข้อสัง เกทว่า ระบบการให้คะแนนแบบ พิธา พล การสอนอย่าง เดียว อาจจะไม่ช่วย ให้การ เรียน การสอนบรรลุความมุ่งหมายของ วิชาพื้นฐานทั่วไปได้

10.4 ปัญหาด้านการสอนภาษา ในการจัดสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปนั้นเท่าที่ปฏิบัติอยู่ ส่วนใหญ่กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เป็นหลัก ส่วนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่ไม่กำหนด แต่เท่าที่เป็นอยู่ก็จัดไว้ในสถานความสว เกรต ในการ วิชาภาษา เพื่อการถ่ายทอดความคิดของบัณฑิตที่จบทั้ง ในภาษาอังกฤษและภาษาไทย ประเด็นที่เป็นปัญหาจึงมีอยู่ว่าจะพิจารณา กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับของวิชาพื้นฐานทั่วไปหรือไม่

ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525 แทนเกณฑ์หลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2517 ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรนั้น หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปยังคงมีสาระ เกี่ยวกับกลุ่มวิชา และจำนวนหน่วยกิตรวมและหน่วยกิตแต่ละกลุ่มวิชา เหมือนเดิม คือ กำหนดให้เรียนรายวิชาต่าง ๆ ใน 4 กลุ่มวิชาคือ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์ โดยให้เรียนกลุ่มวิชาละ ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ทั้งนี้สำหรับกลุ่มวิชาภาษา จะเป็นภาษาใดก็ได้ ส่วนในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ จะกองจัดให้ทั้งรายวิชาวิทยาศาสตร์และรายวิชาคณิตศาสตร์ ทั้งนี้อาจจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปในลักษณะ เป็นรายวิชาเดี่ยว หรือลักษณะบูรณาการในรูปแบบใดก็ได้ ที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาดังกล่าว อนึ่งถ้าได้จัดกลุ่มวิชาดังกล่าว เป็นวิชาเอกวิชาโทไว้ในหมวดวิชาอื่นแล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้อง เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปในกลุ่มวิชานั้น โดยถือว่าได้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปหมวดใดในหมวดวิชานั้น ๆ กรณแล้ว (ทบวงมหาวิทยาลัย 2526 : 2)

7. วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครูของสภาการฝึกหัดครู

วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ของสภาการฝึกหัดครู ระดับปริญญาตรี 4 ปี เป็นกลุ่มวิชาหนึ่งใน 4 กลุ่ม ตามโครงสร้างของหลักสูตร ที่กลุ่มที่ 1 วิชาพื้นฐานทั่วไป กลุ่มที่ 2 วิชาชีพครู กลุ่มที่ 3 วิชาเฉพาะ (วิชาเอก - โท) กลุ่มที่ 4 กลุ่มวิชา เลือกอื่น ๆ วิชาพื้นฐานทั่วไปนี้มีความมุ่งหมายที่จะให้นักศึกษามีความ เจริญอกงาม

ในทางสถิติวิทยา วัฒนธรรมและคุณธรรม มีประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย และที่ความรสนิยมในศิลปะวิทยาการทั่วไปที่จะส่งเสริมให้ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมแก่การเป็นครูและการเป็นผู้นำที่ดี

วิชาพื้นฐานทั่วไปประกอบด้วยกลุ่มวิชา 5 กลุ่มคือ 1. กลุ่มวิชาภาษา 2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีศาสตร์ 5. กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เวลาเรียนอย่างน้อย 30 หน่วยกิต โดยเรียนวิชาบังคับจากทุกกลุ่มวิชา รวม 32 หน่วยกิต และเลือกเรียนอีก อย่างน้อย 6 หน่วยกิต จากกลุ่มวิชาใดก็ได้ 3 กลุ่มวิชา กลุ่มวิชาทั้ง 5 นี้ อยู่ในสภามหาวิทยาลัยของภาคศึกษา 18 รายวิชา มีรายวิชาบังคับ 23 รายวิชา และรายวิชาเลือก 21 รายวิชา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 7 - 15) (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก)

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาพื้นฐานทั่วไป

สุตถาท (Suddarth, 1975 : 197 - 204) ได้ทำการวิจัย ผลกระทบของการบังคับให้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบหลักสูตรแกน (Core Requirements) ที่มีแก่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยแอริโซนา และมหาวิทยาลัย รัฐแอริโซนาและศึกษาธิการ การวิจัยเริ่มในปี ค.ศ. 1969 โดยทำการศึกษา ประชากรทั้งหมดที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 1,100 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 400 คน ซึ่งได้ศึกษาศึกษากลางเวลาการศึกษาในระดับปริญญาตรี และรายงานผลการ วิจัยเฉพาะ 2 ปีแรก สำหรับวิจัยกลุ่มทดลองนั้นแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ในแง่ที่ไม่ต้องปฏิบัติตามข้อบังคับในการเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป คือ การเลือกเรียนได้โดยอิสระตามความสนใจ ผลการวิจัยปรากฏว่ากลุ่มทดลองได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่ยังเรียนวิชาภาคบังคับ กลุ่มอื่น ๆ เลือกน้อย นอกจากนั้นยังพบว่ากลุ่มทดลองเลือกเรียนวิชาบังคับเรียนวิชาซึ่งตรงกับความต้องการมากกว่า นักศึกษาในกลุ่มทดลองแสดงความพอใจกับแผนการเรียน และและ

มหาวิทยาลัย ผลจากการวิจัยทำให้มีการปรับปรุงแก้ไขวิชาแกนสำหรับนักศึกษา รุ่นต่อไป โดยมีการเพิ่มวิชาเลือก สำหรับนักศึกษาทางสาขาวิชาใหม่มากขึ้น

บุญธรรม กิจปรักภวิสฺสูทธิ์ สุมนา คำทอง และบุญชัย เกตุพิลสา

(บุญธรรม กิจปรักภวิสฺสูทธิ์ สุมนา คำทอง และบุญชัย เกตุพิลสา 2522 : 230 - 231) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอน งบประมาณวิชาทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์การแพทย์ ระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยการวิจัยพบว่า วิธีการเรียนการสอนวิชาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์การแพทย์ระดับปริญญาตรี มีการศึกษา 2521 อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยายล้วนแก่นักศึกษาของภาควิชาบรรยายที่ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบ และทดลองการฝึกปฏิบัติภายนอกสถานที่ มีปัญหาที่สำคัญคือ การนำงบประมาณวิชาทางสังคมศาสตร์ มาใช้ในหลักสูตรวิทยาศาสตร์การแพทย์ ทำให้นักศึกษาของเรียนหนักเพิ่มขึ้น มีคะแนนจะคงเฉลี่ยวิชาสังคม ศึกษาศาสตร์ ค่าภาคเรียนประกอบ จำนวนนักศึกษาแต่ละห้องมีมากขึ้น และวิธีสอนของอาจารย์ไม่น่าสนใจ

เจริญ คันชวงศ์ (เจริญ คันชวงศ์ 2522 : 162 - 168) ได้ศึกษาวิจัยสภาพและการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยเอกชน เมื่อปี พ.ศ. 2522 จากความเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเอกชน 11 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่เข้าใจแนวความคิดและเห็นประโยชน์ของการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป สำหรับบัณฑิตการสนับประสมปัญหาอันเกิดจากผู้สอนขาดเทคนิคการสอน ไม่นำเนื้อหาให้ผู้เรียนจนจำเพิ่มเติม ไม่สอนให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดอย่างแท้จริง ไม่ค่อยประยุกต์เนื้อหาให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมปัจจุบัน ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์พิเศษและไม่มีเวลาให้นักศึกษาอย่างเพียงพอแก่นักศึกษาเองไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไปและไม่ศึกษาคนถนัดอย่างจริงจัง

ไพฑูริย์ สนิลาวิรัตน์ (ไพฑูริย์ สนิลาวิรัตน์ 2522 พ. 240 - 260) ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยศึกษาจากเอกสารและจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหาร วิชาการ คณะกรรมการ วิชาการหรือคณะกรรมการหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และนิสิตนักศึกษาคณะเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปที่อยู่ในสภามหาวิทยาลัยศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

และได้รายงานผลการวิจัยเบื้องต้นไว้ดังนี้ เกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของวิชาพื้นฐานทั่วไปแต่ละมหาวิทยาลัยมีความแตกต่างกันอย่างมาก ทั้งรูปแบบและหน่วยกิตทั้งในระดับมหาวิทยาลัย คณะวิชา และคณะภาควิชา มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และมีการทดลองรูปแบบและวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอเช่นกัน ลักษณะวิชาที่จัดมีจัดเป็น 3 แบบใหญ่ ๆ คือ 1. จัดสอน เป็นสาขาวิชาเดียว 2. จัดสอน เป็นสาขาวิชาผสม 3. จัดเป็นวิชาพิเศษอื่น ๆ จากการศึกษาลักษณะของหลักสูตร สามารถสรุปแนวคิด (Concept) ของวิชาพื้นฐานทั่วไปได้ดังนี้

1. เป็นพื้นฐานของวิชาชีพหรือวิชาเอก
2. เป็นทางเลือก (รู้จักและเข้าใจ) วิชาสาขาต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ

(เบื้องต้น)

3. เป็นการเรียนเพื่อเสริมวิชาชีพ ให้ปฏิบัติงานเป็นอาชีพได้ดียิ่งขึ้น
4. ให้รู้จักความสัมพันธ์และทอเนื่องกันของสาขาวิชาต่าง
5. ส่งเสริมความถนัดซึ่งกันและกัน สกิปัญญาแลกเปลี่ยน
6. รู้จัก เข้าใจ จรรยาบรรณของสังคม
7. เป็นวิชาที่เสริมชีวิตใหม่ ความสมบูรณ์
8. เป็นทักษะพื้นฐาน ทั้งในการดำรงชีวิตและวิชาชีพ

สำหรับผลการวิจัยเบื้องต้นจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นอาจารย์จาก

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 42 คน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 26 คน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 41 คน และมหาวิทยาลัยมหิดล 26 คน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่สอนใน 5 สาขาวิชาคือ ภาษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ - เทคโนโลยีศาสตร์ และจากนักศึกษาคณะที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 139 คน พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปที่สอนอยู่นั้นมุ่งให้ผู้นั้นมีความถนัดเห็นและสกิปัญญาอย่างกว้างขวางขึ้น แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่พบความมุ่งหมายที่เรียนอย่างชัดเจน ในด้านเนื้อหา อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นตรงกันคือเรียนความรู้กว้าง ๆ เป็นเนื้อหาเบื้องต้นของวิชา ส่วนในด้านการสอนอาจารย์ส่วนใหญ่พอใจที่จะสอนและสอนโดยวิธีบรรยายมากใช้รูปการน้อย และเห็นว่าจำนวนผู้เรียนมาก

เป็นปัญหา ซึ่งนักศึกษารุ่นใหญ่มีความคิดเห็น เช่นเดียวกับก.จ. และ ก.อ. ในปี พ.ศ. 2526 ไพฑูรย์ สีนาร์กน์ และ ทองอินทร์ วงศ์โสธร (ไพฑูรย์ สีนาร์กน์ และ ทองอินทร์ วงศ์โสธร 2526 : 1 - 4) ก็ได้รายงานการวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาของ วิชาพื้นฐานทั่วไปอีกฉบับหนึ่ง ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 - 2525 โดยใช้วิธีการวิจัยจาก เอกสาร และการวิจัยเชิงบรรยาย โดยได้ศึกษาจากประชากรที่เป็นเอกสาร หลักสูตรของทุกมหาวิทยาลัย ตลอดจนบทความ คำว่า รายงานการประชุม รายงานการสัมมนาที่เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไป และประชากรที่เป็นอาจารย์ผู้สอน วิชาพื้นฐานทั่วไปของ มหาวิทยาลัย 9 แห่ง เป็นมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ จำนวน 5 แห่ง และในต่างจังหวัดอีก 4 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า ในสภาพปัจจุบันวิชาพื้นฐานทั่วไปมีความมุ่งหมายและขอบเขตกว้างขวาง และครอบคลุมความสัมพันธ์ของความรู้สาขาต่าง ๆ ความเข้าใจตนเองและสังคม การรู้จักคิดวิเคราะห์ เห็นคุณค่าในตัวเองวัฒนธรรมและคุณค่าจริยธรรม แก่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือความเข้าใจ สัมพันธ์ในความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป กับพื้นฐานวิชาชีพ อันมีผลไปสู่การจัดหลักสูตร และดำเนินการสอน โดยหลักสูตรจะจัดเน้นในรูปของพื้นฐานวิชาชีพในหลายสถาบัน และผู้สอนก็สอนเนื้อหาวิชา เบื้องต้นในสาขาวิชาต่าง ๆ ใ้ให้กับผู้เรียน ทว่าวิธีการของการบรรยายในกลุ่มใหญ่มากกว่าการให้ความรู้ ความเข้าใจ หักนะ และความคิดคำนึงที่ถูกต้องตามแนวทางของการศึกษาทั่วไป ซึ่งมีความพยายามอยู่จริงในบางสถาบันเท่านั้น

เรณู แดสวัสดี (เรณู แดสวัสดี 2524 : 178) ได้ศึกษา เรื่องพัฒนาการของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2523 โดยใช้วิธีการวิจัย เอกสารและการวิจัยเชิงบรรยาย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า มีปัญหาในด้านการเรียนการสอนเกี่ยวกับผู้เรียนมีจำนวนมาก คำภาษาไทยมีจำนวนน้อยและขาดแคลนคำรากศัพท์และเหมาะสม ห่วงเรียนมีเสียงรบกวนและวัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพไม่ดี เนื้อหาวิชาบางวิชากว้างและซ้ำซ้อน

กับระดับมัธยมศึกษา ผู้เรียนภาคพื้นกึ่งที่ศึกษาการเรียน ให้ความสำคัญและสนใจในการเรียน ชาติความถนัดและความสนใจในสาขาวิชา ไม่เห็นความสำคัญของวิชาพื้นฐานทั่วไป และขาดทักษะในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยคำปรึกษาจากต่างประเทศ

กาญจนา บุญรัมย์ (กาญจนา บุญรัมย์ 2524 : 61 - 94) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความนึกของผู้บริหาร อาจารย์และ นักศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2524 โดยได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา จากวิทยาลัยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 12 แห่ง ซึ่งเป็นภาพของความคิดเห็นต่อวิชาพื้นฐาน ทั่วไปในหลักสูตรการศึกษาระดับครูของสภาการศึกษาศึกษา พ.ศ. 2519 ในแง่ของภา รนำหลักสูตร ไปใช้ พบว่า การสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปยัง ใ้คงแบบเดิมเป็นคา วัสดุอุปกรณ์น้อย อาจารย์ ส่วนใหญ่ยังใช้การสอนแบบบรรยายและ เห็นว่าการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปมีความมุ่งหมายให้ ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางสำหรับนักศึกษาขาดทักษะในการค้นคว้า และไม่เห็นความสำคัญ ของวิชาพื้นฐานทั่วไป

เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับภา รวิเคราะห์หลักสูตร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับภา รวิเคราะห์หลักสูตร พบว่ามีผู้วิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาระดับปริญญาตรีหลายคน โดยมีความมุ่งหมายในการวิเคราะห์ต่าง ๆ กันไป เช่น วิเคราะห์เพื่อประเมินผลหลักสูตร วิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางสร้างหลักสูตรใหม่ วิเคราะห์เพื่อหาความสอดคล้องของหลักสูตรหรือเปรียบเทียบหลักสูตรภา รศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น ในที่นี้จะกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับภา รวิเคราะห์หลักสูตร เฉพาะส่วนที่ เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไปเท่านั้น ใน พ.ศ. 2521 หน่วยศึกษานิสิตศึกษาศึกษาการศึกษาศึกษา (กรมการศึกษาศึกษา 2521 : 36 - 47) ได้วิเคราะห์และประเมินผลหลักสูตรการศึกษาศึกษา พ.ศ. 2519 ของสภาการศึกษาศึกษา เพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยายสอบถามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ผู้สอนหลักสูตร จากวิทยาลัยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 15 แห่ง เกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรในทางต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร 2. โครงสร้างทั่วไปของหลักสูตร 3. โครงสร้างของ
กลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปที่กำหนดในหลักสูตร 4. โครงสร้างของสาขาวิชา 5. โครงสร้าง
ของสาขาวิชา เฉพาะในแง่สาขาวิชา ผลการวิเคราะห์เฉพาะที่เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไปพบว่า
ครู - อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปมีความเหมาะสมดีแล้ว
ส่วนผู้ที่ไม่เห็นด้วย เสนอให้ปรับปรุง เรื่องหน่วยกิตและ ชื่อเรียนแต่ละดังนี้

1. การกำหนดวิชา เอกให้สอดคล้องกับวิชาพื้นฐานทั่วไป
2. การกำหนดวิชาที่เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป ควรให้หน่วยกิตได้ทั้งในอาชีพครูและ
ชีวิตส่วนตัว
3. ควรจัดให้มีวิชา เลือกให้มากขึ้น และเพิ่มวิชาการงานและอาชีพในกลุ่มวิชา
พื้นฐานทั่วไป
4. ไม่ควรบังคับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา เกินกว่าหนึ่งวิชา ถ้าเป็นวิชาเอกสังคมศึกษา
ควรบังคับเรียนรายวิชาสังคม 101
5. ควรจัดรายวิชาในกลุ่มเสริมสร้างลักษณะนิสัย
6. ควรเพิ่มวิชาต่อไปนี้ ในกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปคือ ศิลปะ วัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ
คณิตศาสตร์

ใน พ.ศ. 2521 สัยพร วิชาวุธ (สัยพร วิชาวุธ 2521 : 106 - 128)
วิเคราะห์หลักสูตรหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบันศิลปกรรม 14 หลักสูตร ใ้ชีวิตวิเคราะห์
เปรียบเทียบและใช้ เกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย ที่เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไปพบว่า หมวดวิชา
การศึกษาทั่วไปของแต่ละสถาบันประกอบด้วยวิชาบังคับและวิชา เลือกซึ่งครอบคลุมวิชาพื้นฐาน
ทั่วไปในกลุ่มวิชาภาษากลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ -
คณิตศาสตร์ และกลุ่มวิชาการ ศึกษา เสริม จำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาแต่ละของ แต่ละกลุ่ม
กำหนดไว้แตกต่างกัน หน่วยกิตรวมของแต่ละสถาบันอยู่ในระหว่าง 28 - 72 หน่วยกิต
ซึ่งส่วนใหญ่เห็นอกว่า เกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยที่กำหนดเกณฑ์ขึ้นไว้ 30 หน่วยกิต

ใน พ.ศ. 2522 แกวกา คณะกรรม และคณะ (แกวกา คณะกรรม
 บำเพ็ญ วงศ์ศรีแก้ว และ สมบัติ คัญทรย์รัตน์ 2522 : 1 - 63) ได้ทำการวิจัยเพื่อ
 วิเคราะห์หลักสูตรภา รมลิตกรในประเทศไทยของสถาบันการมลิตกร 9 แห่ง คณะผู้วิจัย
 ได้เปรียบเทียบหลักสูตรของสถาบันต่าง ๆ ในด้าน 1. ความมุ่งหมาย 2. ระยะเวลา
 วิชาที่บรรจุไวหลักสูตร 3. ระเบียบการเรียนและการประเมินผลการศึกษา ผลการวิเคราะห์
 พบว่าหลักสูตรภา รมลิตกรยังมีพื้นฐานปรัชญาและความมุ่งหมายของภา รมลิตกรไม่ชัดเจน
 เข้มแข็งยังเป็นหลักสูตรที่เน้นทางทศน เนื้อหาวิชา หย่อนทางทศนคุณสมบัติทางใจ สาระความรู้
 ในหมวดวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน แตกต่างกันที่หมวดวิชา เฉพาะมีหลายแบบซึ่งทำให้ครู
 ผลิตออกไม่มีความสามารถทางกันไป

ใน พ.ศ. 2523 จันทร์เพ็ญ เชื้อพาณิชย์ (จันทร์เพ็ญ เชื้อพาณิชย์ 2523 :
 16 - 29) ได้วิเคราะห์หลักสูตรภา รมลิตกรวิทยาลัยการนตรี ระกับวิทยาลัยการนตรี ของสถาบัน
 การนตรี 7 สถาบันคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัย
 รามคำแหง และวิทยาลัยการนตรี วิจัยใช้การวิเคราะห์เอกสาร โดยเปรียบเทียบกันความ
 มุ่งหมาย โครงสร้าง ระหว่างหลักสูตรของแต่ละสถาบันและเปรียบเทียบเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน
 ของทบวงมหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไป พบว่าสถาบันต่าง ๆ
 กำหนดให้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปจำแนกตามกลุ่มวิชาต่าง ๆ เป็นไปตามเกณฑ์ของทบวง
 มหาวิทยาลัยคือกลุ่มวิชาละ 6 หน่วยกิต ยกเว้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีรายวิชาบังคับ
 ในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 4 หน่วยกิต แต่ได้เปิดโอกาสให้นักเลือกเรียน วิชาพื้นฐาน
 ทั่วไปตามความสนใจอีก 5 หน่วยกิต เมื่อพิจารณาหน้าหนักของหน่วยกิตในแต่ละกลุ่มวิชา
 พบว่า เกือบทุกสถาบันให้น้ำหนักในกลุ่มวิชาภาษามากที่สุด โดยเฉพาะมหาวิทยาลัย เชียงใหม่
 บังคับให้นักศึกษา เรียนวิชาภาษาถึง 24 หน่วยกิต ส่วนหน่วยกิตรวมในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป
 นั้นสถาบันต่าง ๆ กำหนดไว้สูงกว่า เกณฑ์ขั้นต่ำของทบวงมหาวิทยาลัย ยกเว้นมหาวิทยาลัย
 รามคำแหง มีรายวิชาหมวดนี้เพียง 29 หน่วยกิต ส่วนที่ต่ำกว่าในหลักสูตรของ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีหน่วยกิตวิชาบังคับทั่วไป 56 หน่วยกิตนั้น ปรากฏว่าเป็นวิชา
พื้นฐานของวิชา เอก - โท คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จำนวน 29 หน่วยกิต ซึ่งในที่นี้
ไม่นับว่า เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป

หลัง จากที่ผู้วิจัย ได้ศึกษา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรวิชา
พื้นฐานทั่วไป ทำให้ผู้วิจัย ได้แนวทาง ในกา วิเคราะห์หลักสูตรครั้งนี้ โดยอาศัยทฤษฎีต่าง ๆ
และแนวการวิเคราะห์หลักสูตรของผู้ที่กล่าวมาแล้วมา ประกอบเป็น เกณฑ์ในกา วิเคราะห์
ซึ่งผู้วิจัย ได้กำหนดเกณฑ์ ในกา วิเคราะห์หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรกา รมศึกษา
พ.ศ. 2524 ของสภาการ รมศึกษาในคานต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมาย เฉพาะของ วิชาพื้นฐานทั่วไป
2. โครงสร้างหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป
3. เนื้อหารายวิชา และจำนวนชั่วโมงสอน
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ของ สภาการฝึกหัดครูนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยได้ดำเนินการเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) และในส่วนที่ 2 เป็นการสำรวจความคิดเห็นของ อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครู โดยจะใช้ข้อมูลทั้งสองประกอบกันดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารหลักสูตร เพื่อ

- ตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตร
- หาความซ้ำซ้อนของเนื้อหา
- ดูความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายและรายวิชา

ขั้นที่ 2 นำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 3 รวบรวมข้อมูลในคานทาง ๆ จากอาจารย์ ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นที่ 4 จัดระบบข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 3 มาวิเคราะห์ ตามหลักการทางสถิติ

ขั้นที่ 4 นำเสนอข้อมูลรายงานผลการศึกษารวมทั้ง อภิปรายผลร่วมกับขั้นที่ 2

ความมุ่งหมายทั่วไปและ
ความมุ่งหมายเฉพาะ
โครงสร้างของหลักสูตร
เนื้อหา รายวิชาและจำนวน
ชั่วโมงสอน
กิจกรรมการเรียนการสอน
การวัดและประเมินผล

ภาพประกอบ 2 แสดงวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไป

1. การวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรได้ดำเนินการเพื่อวิเคราะห์สิ่งต่อไปนี้
 - 1.1 องค์ประกอบของหลักสูตรโดยใช้แบบตรวจสอบรายการ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยแบบของทีศนา เขมมณี (ทีศนา เขมมณี 2526 : 4) เป็นแนวทาง (ไปรคฺยในภาคผนวก)
 - 1.2 วิเคราะห์ความซ้ำซ้อนของเนื้อหารายวิชา โดยใช้ตารางวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบของสำเริง บุญเรืองรัตน์ (สำเริง บุญเรืองรัตน์ 2523 : 70) (ไปรคฺยในภาคผนวก)
 - 1.3 วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายและรายวิชา โดยใช้ตารางวิเคราะห์ตามแนวของไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ 2526 : 215) (ไปรคฺยในภาคผนวก)
2. การวิเคราะห์โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปนั้น ได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นต่อไปนี้
 - 2.1 ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.2 วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผล
 ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2525 ถึง พ.ศ. 2527

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน
(Multi-stage Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างวิทยาลัยครู 36 แห่งซึ่งแบ่งเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 2
วิทยาลัย โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่าง 12 แห่งดังนี้

1. กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง ได้แก่ วิทยาลัยครูพระนคร และวิทยาลัยครู
จันทระเกษม
2. กลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง ได้แก่ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา และวิทยาลัยครู
เพชรบุรีวิทยาสมุทร
3. กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยครูสกลนคร
และวิทยาลัยครูนครราชสีมา
4. กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ และวิทยาลัยครู
กำแพงเพชร
5. กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ ได้แก่ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี และวิทยาลัยครู
ภูเก็ต

ขั้นที่ 2 เลือกกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปแบบเจาะจง
(Purposive Sampling) จากอาจารย์ที่สอนในคณะ วิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
11 ภาควิชา คณะวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 7 ภาควิชา รวม 18 ภาควิชาภาควิชาละ
2 คน รวมเป็นวิทยาลัยละ 36 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยครู 12 แห่ง จำนวน 432
คน

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล 2 วิธี คือ
จัดส่งทางไปรษณีย์ถึงผู้ประสานงานในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งเพื่อให้ช่วยดำเนินการแจกแบบ
สอบถามและเก็บแบบสอบถามคืน และในบางแห่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ตาราง 1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน จำแนกตามวิทยาลัย

วิทยาลัยครู	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวนแบบ สอบถามที่ได้รับคืน	ร้อยละ
กาญจนบุรี	36	26	72.22
กำแพงเพชร	36	32	88.88
จันทระเกษม	36	20	55.55
ฉะเชิงเทรา	36	35	97.22
เชียงใหม่	36	29	80.55
นครราชสีมา	36	33	91.66
พระนครศรี	36	34	94.44
เพชรบุรี	36	35	97.22
เพชรบุรีวิทยาลัยดงกรม	36	34	94.44
ภูเก็ต	36	28	77.77
สกลนคร	36	26	72.22
สุราษฎร์ธานี	36	36	100.00
รวม	432	368	85.18

$$\begin{array}{r}
 36 \times 100 \\
 \underline{325} \\
 2688.88 \\
 \underline{432} \\
 76
 \end{array}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยได้ศึกษาพื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งได้แก่งานวิจัยของ เรณู ผลสวัสดิ์ (เรณู ผลสวัสดิ์ 2524 : 207-223) งานวิจัยของ กาญจนา บุญรมย์ (กาญจนา บุญรมย์ 2524 : 106-116) และงานวิจัยของ หน่วยงานนิเทศกรรมการฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู 2521 : 17-51)
2. รูปแบบของแบบสอบถาม แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมี 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเติมค่าในช่องว่าง
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาพื้นฐานทั่วไป ในด้านความมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ปัญหาและความต้องการในการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปและแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าแบบ 5 ค่า (Rating Scale) ตั้งแต่มากที่สุดมีค่าเท่ากับ 5 จนถึงน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 1 และมีคำถามปลายเปิดในคอนท้าย
3. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางค่านหลักสูตรพิจารณาตรวจแก้ไขจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจแก้ไขภาษาให้ชัดเจนและให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่จะศึกษา
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์วิทยาลัยครูจันทบุรี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน แล้ววิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนแบค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม = .9621

การจัดกระทำกับข้อมูล

ทำตามลำดับ

1. คัดเลือกแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์
2. ตรวจให้คะแนน หาความถี่ แล้วนำไปวิเคราะห์ตามเนื้อหาที่กองการโดยวิเคราะห์ 5 ด้าน คือ ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของวิชาพื้นฐานทั่วไป โครงสร้างหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป เนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
3. รวบรวมข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด แล้ววิเคราะห์เป็นด้าน ๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติพื้นฐาน

1. หาค่าร้อยละ
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\text{ใช้สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N (\sum X^2) - (\sum X)^2}{N (N - 1)}}$$

เมื่อ	s	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

$$L = \left[\frac{k}{k - 1} \right] \left[1 - \left(\frac{\sum s_{X_i}^2}{\sum s_{X_t}^2} \right) \right]$$

เมื่อ	L	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_{X_i}^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	$\sum s_{X_t}^2$	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

(Cronbach, 1970 : 161)

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยต่าง ๆ ผู้วิจัยได้เกณฑ์ดังนี้

1.00 - 1.49	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.50 - 2.49	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อย
2.50 - 3.49	หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
3.50 - 4.49	หมายถึง	อยู่ในระดับมาก
4.50 - 5.00	หมายถึง	อยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหลักสูตร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์จากเอกสาร

1.1 วิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรโดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตามแนวคิดของทิสนา แซมมณี (ทิสนา แซมมณี 2526 : 4) โดยการตรวจสอบหลักสูตรแบบทและแผนการสอนหรือแนวการสอน

ตาราง 2 ผลการตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

หัวข้อที่ตรวจสอบ	* มี	ไม่มี	* * ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	หมายเหตุ
1. หลักการ	✓		✓		เป็นหลักการของทั้งหลักสูตร
2. ความมุ่งหมาย					
2.1 ความมุ่งหมายทั่วไป	✓		✓		เขียนเป็นความเรียง
2.2 ความมุ่งหมายเฉพาะ	✓		✓		เฉพาะกลุ่มวิชาไม่ใช่รายวิชา

* มี หมายถึง ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

* * ชัดเจน หมายถึง สามารถสื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน ทำให้มองเห็นแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติได้

ตาราง 2 (ต่อ)

หัวข้อที่ตรวจสอบ	มี	ไม่มี	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	หมายเหตุ
2.3 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	✓		✓		มีการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแนวการสอนบางวิชา
3. เนื้อหา					
3.1 การกำหนดความคิดรวบยอด	✓			✓	มีเพียงวิชาเดียวที่กำหนดไว้ในแนวการสอน คือวิชาศิลปะ 101
3.2 การเรียงลำดับเนื้อหา	✓		✓		ในหลักสูตรแม่บทกำหนดเนื้อหาไว้กว้าง ไม่ชัดเจน แต่ในแนวการสอนส่วนใหญ่เรียงลำดับเนื้อหาดี
4. กิจกรรมการเรียนการสอน	✓			✓	ในหลักสูตรแม่บทไม่ได้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน มีในแนวการสอนบางวิชา
5. การวัดและประเมินผล	✓		✓		มีกำหนดในแนวการสอนบางวิชา

จากตาราง 2 แสดงว่า หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของสภาการฝึกหัดครูฉบับแม่บท ไม่ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้สมบูรณ์ เป็นหลักสูตรแบบกว้าง องค์ประกอบที่ควรจพบ คือหลักการ ความมุ่งหมายทั่วไป ความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชาและคำอธิบายรายวิชา ส่วนกิจกรรมการ เรียนการสอน การวัดและประเมินผลไม่ไ้ระบุไว้ชัดเจน มีเพียงบางรายวิชาที่ระบุกิจกรรมและการวัดและประเมินผลไว้กับคำอธิบายรายวิชา เช่น วิชาไทย 101 ไทย 102 และบรรณ 101 ที่ระบุไว้ท้ายคำอธิบายรายวิชาว่า เน้นการฝึกปฏิบัติ และวิชาไทย 103 การเขียนรายงานจากการค้นคว้า ระบุการประเมินผลไว้ว่า ประเมินจากผลงานรวบยอด ส่วนหลักการของหลักสูตรนั้นเป็นหลักการของหลักสูตรรวมคือ เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตครูที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติในอันที่จะ เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตน เข้าใจสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปปฏิบัติงานในหน้าที่ตามบทบาทของตนใน การพัฒนาชีวิตและการพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศ

ส่วนความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชา มีเขียนไว้ในหลักสูตรแม่บท ทั้งเสนอไว้ในภาคผนวก จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม มีกำหนดไว้ในแนวการสอนบางวิชา คือ รายวิชาในกลุ่มวิชาภาษา ไ้แก่ รายวิชาไทย 101 รายวิชาไทย 102 รายวิชาไทย 103 และรายวิชาอังกฤษ 101 - อังกฤษ 105 ซึ่งจัดทำโดยหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู และนอกจากนั้นยังมีในแผนการสอนรายวิชา พละ 101 และวิชา พละ 102 ซึ่งภาควิชา พลศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์เป็นผู้จัดทำ

ในค่านเนื้อหาในหลักสูตรแม่บทไม่ได้กำหนดความคิดรวบยอดเอาไว้ และการเรียง ลำดับเนื้อหา ยังไม่ชัดเจน แต่ในแผนการสอนเกือบทุกรายวิชาได้จัดเรียงลำดับหัวข้อ (เนื้อหา) ไว้ชัดเจนคือ วิชาที่กำหนดความคิดรวบยอดไว้ในแผนการสอนมีเพียงวิชาเดียวคือ ศิลป 101

ค่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่ระบุไว้ในแผนการเรียนการสอนคือ กลุ่มวิชาภาษา ทุกวิชา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ได้แก่วิชา ปรัชญา 103 วิชาศิลป 101 แผนการสอนของวิทยาลัย ครูจันทบุรี กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ได้แก่วิชา ประวัติ 101 แผนการสอนของวิทยาลัยครูเพชรบุรี วิทยาลงกรณ์

ด้านการวัดและประเมินผล มีกำหนดไว้ในแผนการสอน กลุ่มวิชาภาษา วิชาภาษาไทย 101 วิชาไทย 103 วิชาอังกฤษ 101 - อังกฤษ 105 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ได้แก่วิชาศิลปะ 101 และวิชาปรัชญา 102 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยคือรายวิชาพละ 101

แนวการสอนที่มีความสมบูรณ์ได้แก่รายวิชาในกลุ่มวิชาภาษา และรายวิชาในกลุ่มอื่นๆ คือวิชาศิลปะ 101 วิชาพละ 101 วิชาพละ 102 และวิชาประวัติ 101

1.2 วิเคราะห์ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา

ใช้ตารางวิเคราะห์ซึ่งได้คัดแปลงมาจากแบบของสำเริง บุญเรืองรัตน์ (สำเริง บุญเรืองรัตน์ 2523 : 70) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ตาราง 3 รายวิชาที่ซ้ำซ้อนและหัวข้อที่ซ้ำซ้อน

รายวิชาที่ซ้ำซ้อน	หัวข้อที่ซ้ำซ้อน
ไทย 101 กับ ไทย 102	การพูดแสดงความคิดเห็น
ไทย 103 กับ บรรณ 101	การเขียนรายงานจากการค้นคว้า บรรณานุกรม เชิงอรรถ
คณิต 102 กับ ปรัช 102	ตรรกศาสตร์
วิทย์ 101 วิทย์ 102 กับ สุข 101	อาหารและยา
วิทย์ 103 กับ เศรษฐ 101 เศรษฐ 102	การพัฒนาเศรษฐกิจ
วิทย์ 102 กับ เกษตร 101	ปุ๋ย

จากตาราง 3 แสดงว่า มีรายวิชาที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน 7 รายวิชา ในบางรายวิชา มีหัวข้อซ้ำซ้อนกันเพียงบางหัวข้อ และอาจมีรายละเอียดในแง่ที่แตกต่างกันคือวิทย์ 101 (วิทยาศาสตร์ชีวภาพ) วิทย์ 102 (วิทยาศาสตร์กายภาพ) กับ สุข 101 (สุขภาพส่วนบุคคลและ

ชุมชน) มีหัวข้อที่ซ้ำซ้อนคือเรื่องยาและอาหาร วิชาวิทย์ 102 กับเกษตร 101 (เกษตรกรรมในชีวิตประจำวัน) มีหัวข้อที่ซ้ำซ้อนกันคือเรื่องปุ๋ย วิชาวิทย์ 103 (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม) กับวิชาเศรษฐ 101 (เศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน) และวิชาเศรษฐ 102 (ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสหกรณ์) หัวข้อที่ซ้ำซ้อนกันคือเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ รายวิชาที่มีหัวข้อเรื่องซ้ำซ้อนกับรายวิชาอื่นทั้งรายวิชาคือ วิชาไทย 101 (การใช้ภาษาไทย) มีหัวข้อเรื่องการพูดแสดงความคิดเห็นไปซ้ำซ้อนกับเนื้อหาวิชาไทย 102 (วาทกรรมสำหรับครู) ซึ่งมีเนื้อหาเรื่องการพูดทั้งรายวิชา และวิชาบรรณ 101 (ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า) มีหัวข้อเรื่องการเขียนรายงานการค้นคว้า องค์ประกอบของรายงานเช่น การเขียนเชิงอรพต บรรณานุกรม ซึ่งหัวข้อเหล่านี้ซ้ำซ้อนกับวิชาไทย 103 (การเขียนรายงานจากการค้นคว้า) ซึ่งมีเนื้อหาว่าควยหลักการค้นคว้า องค์ประกอบของรายงานและการเขียนรายงาน ซึ่งทั้ง 2 รายวิชานี้แม้การฝึกปฏิบัติเหมือนกัน และรายวิชาคณิต 102 (คณิตศาสตร์ธุรกิจ) มีหัวข้อเรื่องตรรกศาสตร์ซ้ำซ้อนกับรายวิชาปรัช 102 (ตรรกวิทยาทั่วไป)

1.3 การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป และรายวิชาในหลักสูตร ค่ายตารางวิเคราะห์คามแบบของไพฑูรย์ สิมลาวัณย์ (ไพฑูรย์ สิมลาวัณย์ 2526 : 215) โดยผู้วิจัยได้เฝ้าความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปในแต่ละกลุ่มวิชาซึ่งเขียนเป็นความเรียงมาเขียนใหม่เป็นรายข้อ เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปที่ไพฑูรย์ สิมลาวัณย์ และเรณู ผลสวัสดิ์ (ไพฑูรย์ สิมลาวัณย์ และเรณู ผลสวัสดิ์ 2522 : 206) ได้เสนอเอาไว้ดังนี้

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายและรายวิชาในหลักสูตรวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

รายวิชาพื้นฐานทั่วไป	ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป													
	1. ทักษะในการใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร	2. ทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสาร	3. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า	4. ค่านิยมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย	5. ค่านิยมในด้านสุนทรียศาสตร์	6. วรรณกรรมสภาพแวดล้อมและสังคมไทย	7. วัสดุเทคโนโลยีและปัญหาของสังคมระหว่างชาติ	8. ความสัมพันธ์ของวิชาความรู้	9. ประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	10. ค่านิยมที่สอดคล้องกับต่าง ๆ ของไทย	11. คุณลักษณะการเป็นผู้นำ	12. วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	13. กิจนิสัยกานสุขภาพและพลานามัยที่ดี	14. กิจนิสัยที่ดีในการทำงานและอาชีพ
1. การใช้ภาษาไทย	3		2	1	1									
2. วาทกรรมสำหรับครู	3		1											
3. ภาษาอังกฤษ 101- ภาษาอังกฤษ 105		3	2											
8. การเขียนรายงาน จากการค้นคว้า		3	2											
9. หองสมุดและการ ค้นคว้า	2		3											1
10. สังคัตินิยม				2	3									
11. สุนทรียะของ นาฏศิลป์ไทย				2	3									
12. ความเข้าใจในศิลปะ				2	3									

3 = ความมุ่งหมายหลัก

2 = ความมุ่งหมายรอง

1 = ความมุ่งหมายที่เป็นผลพลอยได้

ตาราง 4 (ต่อ)

รายวิชาพื้นฐานทั่วไป	ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป													
	1. ทักษะในการใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร	2. ทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสาร	3. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า	4. ค่านิยมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย	5. ค่านิยมในค่านิยมตรีศาสตร	6. วรรณกรรมและสังคมไทย	7. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมและระหว่างชาติ	8. วัฒนธรรมของวิชาความรู้	9. ประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	10. ค่านิยมที่สอดคล้องกับต่าง ๆ ของไทย	11. คุณลักษณะการเป็นผู้นำ	12. วิกฤติแบบประชาธิปไตย	13. กิจนิสัยค่านิยมสุขภาพและพัฒนามนุษย์ที่ดี	14. กิจนิสัยที่ดีในการทำงานและอาชีพ
13. ปรัชญาเบื้องต้น			2	3	3			1		1	2	1		
14. วรรณคดีไทย	3		2								1			
15. พุทธศาสน				3			2				2	2		2
16. นาฏศิลป์เปรียบเทียบ					3					2				
17. วรรณกรรมปกรณ และการเมืองของ ไทย						2	2			3	2	3		
18. เศรษฐกิจในชีวิต ประจำวัน							3	1		2				
19. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ สหกรณ์							2		2			3		1
20. เหตุการณ์โลกปัจจุบัน						2	3	1						
21. ความเข้าใจเกี่ยวกับ สังคมไทย						3	2			1				

ตาราง 4 (ต่อ)

รายวิชาพื้นฐานทั่วไป	ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป													
	1. ทักษะในการใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร	2. ทักษะในการใช้ภาษาทางประเพณีเพื่อสื่อสาร	3. ทักษะในการใช้ภาษาตามเวลา	4. ความนิยมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย	5. ความนิยมในศาสนาและปรัชญา ศาสนา	6. วรรณคดีและวรรณกรรมและสังคมไทย	7. ภูมิปัญญาและบุคลิกของสังคมและระบระหว่างชาติ	8. ความสัมพันธ์ของวิชาความรู้	9. ประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	10. ความนิยมที่สอดคล้องกับแนวทาง ๆ ของไทย	11. คุณลักษณะการเป็นผู้นำ	12. วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	13. กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพและพัฒนามนุษย์	14. กิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานและอาชีพ
22. ภูมิศาสตร์ประเทศไทย						3	2			1				
23. อารยธรรมตะวันออก และตะวันตก				3	1				2					
24. คณิตศาสตร์พื้นฐาน									3	2				
25. คณิตศาสตร์ช่าง									2	3				
26. วิทยาาสตร์ที่วภาพ									2	3		1		
27. วิทยาาสตร์กายภาพ									2	3		1		
28. วิทยาาสตร์สิ่งแวดล้อม						3			2	2		1		
29. วิทยาาสตร์ช่าง									2	3				
30. คณิตศาสตร์ธุรกิจ									2	3				
31. ระบบจำนวนและ แคลคูลัสเบื้องต้น									2	3				

ตาราง 4 (ต่อ)

รายวิชาพื้นฐานทั่วไป	ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป													
	1. ทักษะในการใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร	2. ทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษประเทศเพื่อสื่อสาร	3. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า	4. ค่านิยมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย	5. ค่านิยมในศาสนาและเทวศาสตร์	6. รูปร่างสภาพแวดล้อมและสังคมไทย	7. วัสดุเทคโนโลยีของสังคมและระหว่างชาติ	8. ภูมิคุ้มกันของวิทยาศาสตร์	9. ประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	10. ค่านิยมที่มีต่อสถาบันต่าง ๆ ของไทย	11. คุณลักษณะการเป็นผู้นำ	12. วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	13. กิจนิสัยความสุภาพและพละการปฏิบัติ	14. กิจนิสัยที่ดีในกาการทำงานและอาชีพ
32. ปฏิบัติการหัดหัดศึกษาและอุตสาหกรรม								2						3
33. เกมกรรมในชีวิตรประจำวัน								2						3
34. พลศึกษาเบื้องต้น							1			2		3		
35. กีฬาประเภทลูกขึ้นน้ำ			1							2		3		
36. สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน						2						3		
37. สวัสดิศึกษา								2				3	3	
38. สวัสดิศึกษาชาว								2				3	3	
39. การบำรุงรักษาเครื่องใช้								2						3

	วิทยานิพนธ์ฐานทั่วไป ความมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์ทั่วไป
40. กิฬาประเภทบุคคล ชั้นนำ	1. ทักษะในการใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสาร
41. กิจกรรมเข้าจังหวะ ชั้นนำ	2. ทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสาร
42. การปฐมพยาบาล	3. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า
43. สุขภาพสิ่งแวดล้อม	4. คำนึงเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย
	5. คำนึงในกระบวนการวิทยาศาสตร์
	6. ให้ความสำคัญแวดล้อมและสังคมไทย
	7. วัสดุเทคโนโลยีและปัญหาของสังคมและระหว่างชาติ
	8. ให้ความสำคัญของวิชาความรู้
	9. ประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
	10. คำนึงที่สอดคล้องกับต่าง ๆ ของไทย
	11. คุนัดกณะการเป็นผู้นำ
	12. วัตถุประสงค์แบบประชาธิปไตย
	13. กิจนิสัยกานสุขภาพและพลานามัยที่ดี
	14. กิจนิสัยที่ดีในการทำงานและอาชีพ

จากตาราง 4 แสดงว่า ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 มีความสอดคล้องกับรายวิชา เพราะมีรายวิชาที่มีเนื้อหาตอบสนองความมุ่งหมาย ทุกข้อ รายวิชาต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นความมุ่งหมายหลักในการตอบสนองความมุ่งหมาย บางข้อ ทำหน้าที่เป็นความมุ่งหมายรอง และเป็นความมุ่งหมายที่เป็นผลพลอยได้ในการตอบสนองความมุ่งหมายในข้ออื่น ๆ รายวิชาบางวิชายังมีลักษณะ เป็นวิชาพื้นฐานของวิชาชีพหรือวิชาเอก ทำให้ สอนความมุ่งหมายด้านวิชาชีพด้วย คือ วิชาวิทยาศาสตร์ช่าง คณิตศาสตร์ช่างและสถิติศึกษาช่าง ซึ่ง เป็นรายวิชาพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษาวิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์โดยเฉพาะ

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ความคิดเห็น ของผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในชั้น

1. ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป
2. โครงสร้างของหลักสูตรของวิชาพื้นฐานทั่วไป
3. เนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์จากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชา พื้นฐานทั่วไปจำนวน 368 คน ซึ่งมีผลและประสบการณ์การสอนดังต่อไปนี้

ตาราง 5 วุฒิและประสบการณ์การสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

ประสบการณ์การสอน	จำนวนอาจารย์ผู้สอนแยกตามวุฒิ				รวม
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	อื่น ๆ	
ต่ำกว่า 1 ปี	6	1	—	—	
1 - 4 ปี	28	14	—	—	
5 - 9 ปี	43	43	—	1	
10 - 14 ปี	58	89	2	2	
15 - 19 ปี	25	39	—	—	
20 ปีขึ้นไป	16	3	—	—	
รวม	174	189	2	3	368

จากตาราง 5 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปที่ตอบแบบสอบถามมีวุฒิปริญญาตรี 174 คน ปริญญาโท 189 คน ปริญญาเอก 2 คน และวุฒิอื่น ๆ เช่น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 3 คน ซึ่งจะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาโท ส่วนประสบการณ์การสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 10 - 14 ปี

ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในกันต่าง ๆ ดังแสดงในตาราง 6 ถึงตาราง 11

ตาราง 6 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะ
ของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ความมุ่งหมายในหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจน	3.52	0.777	มาก
2. ความมุ่งหมายที่กำหนดไว้เหมาะสม	4.44	0.772	มาก
3. ความมุ่งหมายในกลุ่มวิชาที่ท่านสอนสอดคล้องกับ ความมุ่งหมายทั่วไป	3.59	0.854	มาก
4. ความมุ่งหมายายต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่การสอน	3.20	0.654	ปานกลาง
5. เป็นพื้นฐานสำหรับวิชาอื่น	3.50	0.841	มาก
6. ให้อรรถประโยชน์ที่สำคัญของวิชานั้น	3.50	0.756	มาก
7. ให้อรรถประโยชน์ที่ศึกษาค้นคว้าในวิชานั้น	3.34	0.824	ปานกลาง
8. ใ้ผู้เรียนมีสติปัญญาและความคิดกว้างขวางขึ้น	3.60	0.739	มาก
9. ใ้เขาใจถึงเรื่องราวและปัญหาของสังคม	3.27	0.911	ปานกลาง
10. เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมและจริยธรรม	3.21	0.963	ปานกลาง
11. ใ้เขาได้รู้จักปรับตัวใ้ค้ในสังคม	3.42	0.916	ปานกลาง
12. ใ้เขาได้เห็นความสัมพันธ์ของสาขาวิชานั้น กับสาขาวิชาอื่น	3.11	0.747	ปานกลาง
13. ใ้เขาฝึกการเป็นผู้นำ	3.08	0.942	ปานกลาง
14. ใ้เขาเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน	3.61	0.893	มาก
15. ใ้เขาได้ทักษะในการสื่อสาร	2.98	0.897	ปานกลาง
16. ใ้เขานำใจเป็นประชาธิปไตย	3.33	0.890	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.42	0.849	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยส่วนรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยรวม 3.42) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่าความมุ่งหมายที่มีความเหมาะสมในระดับมากเรียงลำดับดังนี้คือ ความมุ่งหมายที่กำหนดไว้เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.14) วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.61) วิชาพื้นฐานทั่วไปทำให้ผู้เรียนมีสติปัญญากว้างขวางขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.60) ความมุ่งหมายในกลุ่มวิชาที่สอดคล้องคล่องกับความมุ่งหมายทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.59) ความมุ่งหมายในหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.52) วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นพื้นฐานสำหรับวิชาอื่น (ค่าเฉลี่ย 3.50) และวิชาพื้นฐานทั่วไปช่วยให้รู้ถึงหลักการสำคัญของวิชานั้น (ค่าเฉลี่ย 3.50) ส่วนความมุ่งหมายในข้ออื่น ๆ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

โครงสร้างหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. การจัดกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	3.51	0.619	มาก
2. การกำหนดให้เรียนอย่างน้อย 30 หน่วยกิต	3.50	0.793	มาก
3. การให้เรียนวิชาบังคับจากทุกกลุ่มวิชารวม 32 หน่วยกิต	3.50	0.897	มาก
4. การให้เลือกเรียนอย่างน้อย 6 หน่วยกิต จากกลุ่มวิชาใดก็ได้ 3 กลุ่มวิชา	3.02	0.914	ปานกลาง
5. การให้เรียนในกลุ่มวิชาภาษา 6 หน่วยกิต	3.04	0.863	ปานกลาง
6. การให้เรียนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต	2.98	0.770	ปานกลาง
7. การให้เรียนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 8 หน่วยกิต	3.08	0.668	ปานกลาง
8. การให้เรียนในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 6 หน่วยกิต	3.25	0.706	ปานกลาง
9. การให้เรียนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย 6 หน่วยกิต	3.18	0.804	ปานกลาง
10. การจัดรายวิชาบังคับ	3.27	0.846	ปานกลาง
11. การจัดรายวิชาเลือก	3.26	0.863	ปานกลาง
12. การกำหนดหน่วยกิตในวิชาที่ทานสอน	3.09	0.897	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.22	0.833	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อค่านโครงสร้างของหลักสูตร
 วิชาพื้นฐานทั่วไป โดยส่วนรวมว่าเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22) เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
 มาก 3 ข้อเรียงตามลำดับดังนี้ 1. การจัดกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษา
 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และกลุ่ม
 สหกิจศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.51) 2. การกำหนดให้เรียนอย่างน้อย 30 หน่วยกิต
 (ค่าเฉลี่ย 3.50) และ ข้อ 3. การให้เรียนวิชาบังคับจากทุกกลุ่มวิชา รวม 32 หน่วยกิต
 (ค่าเฉลี่ย 3.50) ส่วนในข้ออื่น ๆ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 3 ความถี่เห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อเนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน

เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไป	3.52	0.699	มาก
2. เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชา	3.52	0.719	มาก
3. เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายของรายวิชา	3.46	0.698	ปานกลาง
4. เนื้อหาเหมาะสมกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้สอน	3.19	0.971	ปานกลาง
5. เนื้อหาที่มีความถูกต้อง ทันสมัย	3.22	0.949	ปานกลาง
6. เนื้อหาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	3.42	0.973	ปานกลาง
7. เนื้อหาที่กำหนดให้มีการ เรียงลำดับเนื้อหา	3.04	0.617	ปานกลาง
8. เนื้อหาที่มีความยืดหยุ่นพอที่จะปรับปรุงให้เหมาะสม กับความต้องการของท้องถิ่นหรือสถานการณ์ ปัจจุบันได้	3.20	0.940	ปานกลาง
9. เนื้อหาเหมาะสมกับความต้องการและความสนใจ ของผู้เรียน	3.32	0.883	ปานกลาง
10. เนื้อหาที่กำหนดให้มีความชัดเจน	3.42	0.665	ปานกลาง
11. เป็นเนื้อหาเบื้องต้นของสาขาวิชานั้น	3.43	0.832	ปานกลาง
12. เป็นหลักและทฤษฎีในสาขาวิชานั้น	3.30	0.832	ปานกลาง
13. เป็นวิธีการหาความรู้ในสาขาวิชานั้น	3.40	0.847	ปานกลาง
14. มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น	3.32	1.001	ปานกลาง
15. มีความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อม	3.47	0.918	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.36	0.818	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน โดยส่วนรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าเนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนมีความเหมาะสมในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ มีเพียง 2 ข้อที่เห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมากที่สุดคือข้อ 1. เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไป (ค่าเฉลี่ย 3.52) และข้อ 2. เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชา (ค่าเฉลี่ย 3.52) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

ตาราง ๑ ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ท่านต้องเตรียมการสอน	3.67	0.750	มาก
2. ท่านสอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตร	3.58	0.850	มาก
3. ท่านใช้สื่อการสอน	3.49	0.835	ปานกลาง
4. ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือซักถาม	3.90	0.754	มาก
5. ท่านให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง	3.45	0.706	ปานกลาง
6. ท่านประยุกต์เนื้อหาให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.46	0.775	ปานกลาง
7. ท่านฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ	3.83	0.761	มาก
8. การสอนของท่านเน้นคุณธรรมและจริยธรรม	3.59	0.785	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.62	0.777	มาก

จากตาราง ๑ แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนรวมว่ามีการกระทำที่อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนที่กระทำอยู่ในระดับมากมี 5 ข้อเรียงตามลำดับดังนี้ 1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือซักถาม (ค่าเฉลี่ย 3.90) 2. ฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 3.83) 3. ต้องเตรียมการสอน (ค่าเฉลี่ย 3.67) 4. การสอนเน้นคุณธรรมและจริยธรรม และ 5. สอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 3.58) นอกนั้นอาจารย์ผู้สอนเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 วิธีสอนที่ผู้สอนใช้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปแสดงเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

วิธีสอน	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. การบรรยาย	85.59	3.80	0.844	มาก
2. การอภิปราย	48.09	3.08	0.958	ปานกลาง
3. การสัมมนา	32.34	2.39	1.139	น้อย
4. การสาธิต	37.22	3.32	1.130	ปานกลาง
5. การทดลอง	29.89	2.78	1.168	ปานกลาง
6. การฝึกปฏิบัติ	44.02	3.13	1.057	ปานกลาง
7. การใช้บทบาทสมมติหรือสถานการณ์จำลอง	30.97	2.79	1.291	ปานกลาง
8. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	33.69	2.39	1.095	น้อย
9. การศึกษาเอกสารในที่	34.78	2.51	1.203	ปานกลาง
10. การจัดกิจกรรมพิเศษ	41.57	2.95	0.975	ปานกลาง
11. การให้คนคว่ำรายงาน	41.30	3.46	1.030	ปานกลาง
12. การใช้ชุดการสอนหรือหน่วยการเรียนรู้การสอน	25.54	2.55	1.232	ปานกลาง
13. อื่น ๆ (ไปรกระบุ).....	3.80	2.92	0.954	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม		2.74	1.001	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อวิธีสอนที่ใช้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปโดยส่วนรวมว่าใช้วิธีสอนต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออาจารย์ผู้สอนเห็นว่า วิธีสอนที่ใช้มากที่สุดคือวิธีสอนแบบบรรยาย (ร้อยละ 85.59) และใช้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80) วิธีสอนที่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าใช้รองลงมาตามลำดับคือ 1. วิธีสอนแบบอภิปราย (ร้อยละ 48.09) และใช้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.08) 3. การจัดกิจกรรมพิเศษ (ร้อยละ 41.57) และใช้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.95) 4. การให้คนคว่ำรายงาน (ร้อยละ 41.30) และใช้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.46) ส่วนวิธีสอนที่ใช้น้อยที่สุดคือวิธีสอนแบบอื่น ๆ เช่นการโต้วาที การให้ทำงานเป็นกลุ่มหรือใช้กระบวนการกลุ่ม (ร้อยละ 3.00) และใช้อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92)

ตาราง 11 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ท่านได้วัดผลและประเมินผลก่อนเรียน	2.72	1.195	ปานกลาง
2. ท่านได้วัดและประเมินผลทั้งในระหว่างเรียนและหลังเรียน	3.79	0.837	มาก
3. ท่านได้วัดและประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบ การเขียนรายงาน การอภิปราย การสังเกต และการปฏิบัติ	3.70	0.823	มาก
4. มีการวัดผลและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	3.58	0.983	มาก
5. ท่านใช้ข้อสอบแบบปรนัยอย่างเดียว	2.95	1.173	ปานกลาง
6. ท่านใช้ข้อสอบแบบอัตนัยอย่างเดียว	2.46	1.101	น้อย
7. ท่านใช้ข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัย	3.51	1.153	มาก
8. ท่านวิเคราะห์เนื้อหาก่อนออกข้อสอบ	3.43	1.097	ปานกลาง
9. ท่านออกข้อสอบโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตร	3.82	0.783	มาก
10. ท่านนำผลจากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการสอน	3.82	0.825	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.38	0.968	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผล โดยส่วนรวมว่ากระทำอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าการวัดและประเมินผลที่กระทำอยู่ในระดับมาก มี 6 ข้อตามลำดับดังนี้ คือ 1. ออกข้อสอบโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 3.82) 2. ทิวานำผลจากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงการสอน (ค่าเฉลี่ย 3.82) 3. มีการวัดและประเมินผลทั้งในระหว่างเวลาเรียนและหลังเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.79) 4. มีการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบ การเขียนรายงาน การอภิปราย การสังเกต และการปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 3.70) และ 5. มีการวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ (ค่าเฉลี่ย 3.58) 6. ใช้ข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัย (ค่าเฉลี่ย 3.51) ส่วนการวัดและประเมินผลที่อาจารย์ผู้สอนไม่ชอบในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.46) คือการใช้ข้อสอบแบบอัตนัยอย่างเดียว นอกเหนือไปอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งวิเคราะห์จากคำถามปลายเปิด ได้แสดงไว้เป็นตารางต่อไปนี้

ตาราง 12 จำนวนอาจารย์ผู้สอนที่เสนอปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ
	<u>การความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป</u>	
1.	ไม่มีความมุ่งหมายเฉพาะของรายวิชา	6
2.	ความมุ่งหมายที่กำหนดไว้กว้างเกินไป ไม่ชัดเจน ข้อความบางตอนคือความหมายยาก ที่ความหมายไม่ตรงกัน	3
3.	ความมุ่งหมายบางข้อกว้างและสูงเกินไป ไม่สามารถปฏิบัติได้ บรรลุเป้าหมายได้ เพราะเวลาน้อย ไม่มีเวลาปฏิบัติ	2
4.	ความมุ่งหมายบางข้อยากแก่การนำไปใช้	2
5.	ความมุ่งหมายกำหนดไว้ชัดเจนแล้วแต่ไม่มั่นใจว่าจะปฏิบัติได้ บรรลุเป้าหมายได้	2
	<u>ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง</u>	
1.	ควรกำหนดความมุ่งหมายรายวิชาให้ชัดเจน และกำหนดให้อยู่ในรูปจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	6
2.	ให้ความมุ่งหมายเพื่อคนและสังคมโดย เฉพาะการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	2
3.	ควรเขียนความมุ่งหมายขึ้นให้เหมาะสมกับท้องถิ่นหรือสังคม เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจสังคมที่ตนอยู่มากขึ้น	2

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ
1.	<p><u>ด้านโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป</u></p> <p>รายวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตน้อย เช่น 1 หน่วยกิตทำให้นักศึกษาไม่สนใจ</p>	3
	<p><u>ข้อเสนอแนะ</u></p>	
1.	ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตให้แก่วิชาต่าง ๆ เท่ากัน และเพิ่มชั่วโมงสอนให้แก่วิชาที่มีการปฏิบัติด้วย	3
2.	ควรให้เรียนวิชาเกี่ยวกับศาสนาเป็นวิชาบังคับไม่ให้เลือก	3
3.	ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกวิชาเลือกมากขึ้นและได้เลือกอย่างแท้จริง	2
4.	ควรเพิ่มวิชาในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพราะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวหน้าไปเร็วมากนักศึกษาควรได้เรียนมากกว่าเดิม	1
5.	ควรแยกวิชารัฐ 101 (พื้นฐานการเมืองและการปกครองของไทย) เป็น 2 วิชาคือ 1. รัฐศาสตร์ทั่วไป 2. การเมืองการปกครองไทย	1
6.	วิชาพื้นฐานทั่วไปที่เป็นรายวิชาของวิชาเอกต่าง ๆ ไม่ควรให้นักศึกษาวิชาเอคนั้นเลือกเรียนอีก เช่น วิชา 101 ไม่ควรให้นักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์เลือกเรียนอีก เนื้อหาวิชาซ้ำซ้อนกับวิชาเอก ควรเลือกเรียนวิชาเลือกกลุ่มอื่น	1

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ
	<u>กานเนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน</u>	
1.	เนื้อหาหนักแต่ชั่วโมงน้อย สอนไม่ทันหรือไม่มีเวลาปฏิบัติจริง	7
2.	เนื้อหาบางเรื่องซ้ำซ้อนกัน เช่น วิทยาศาสตร์กับคหกรรมศาสตร์	3
3.	เนื้อหาในหลักสูตรระบุไว้กว้างเกินไป ไม่ชัดเจน	3
4.	เนื้อหาบางวิชาประยุกต์ไปใช้กับชีวิตจริงไม่ได้จนกระทั่งศาสตร์	1
5.	เนื้อหาไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมาย เพราะกำหนดเนื้อหาไว้	
	ตายตัว	1
6.	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ต้องสอนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์	1
7.	เนื้อหาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับต่าง ๆ	1
	<u>ขอเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเนื้อหาวิชา</u>	
1.	เพิ่มชั่วโมงสอนให้รายวิชาที่มีเนื้อหาหนักและต้องฝึกภาคปฏิบัติ	7
2.	ปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและให้ทันสมัย	4
3.	ควรลดเนื้อหาบางอย่าง เลือกเฉพาะที่นำไปใช้ประโยชน์ได้	
	โดยตรง	3
4.	ควรให้เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับระดับต่าง ๆ เพื่อผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ต่อเนื่อง	3
5.	ลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาโดยจัดทำแผนการสอนร่วมกัน หรือมีการวิเคราะห์หลักสูตร	3
6.	ควรมีเนื้อหาเหมาะสมกับท้องถิ่น	2

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ
	<u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>	
1	นักศึกษาไม่สนใจวิชาพื้นฐานทั่วไปเท่าที่ควร เพราะไม่ใช่วิชาเอก	4
2	ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้ตรงกับเนื้อหาได้ทั้งหมด เพราะชั่วโมงสอนน้อยไป ไม่มีเวลาฝึกภาคปฏิบัติ	3
3	ในทางจังหวัดการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ตรงกับวิชาที่สอนทำได้ลำบาก	3
4	การสอนนักศึกษาคำนวณมากทำให้จัดกิจกรรมลำบากและดูแลไม่ทั่วถึง	3
5	เอกสาร ตำราสำหรับคนควมน้อย ไม่เพียงพอ	3
6	ไม่มีห้องปฏิบัติการ โดยเฉพาะเช่นวิชาสุขศึกษาคงฝึกปฐมพยาบาล วิชาพฤกษศาสตร์ไม่มีสถานที่สำหรับฝึกสมาธิ	3
7	ขาดอุปกรณ์สำหรับฝึกปฏิบัติ เช่น วิชาทางเคมีที่คงใช้สารเคมี เบื้อง อุปกรณ์ใส่ศัททันวัสดุไม่เพียงพอ ไม่สะดวกต่อการใช้	3
8	นักศึกษามีพินความรู้ไม่ค้ำหรือไม่เท่ากันทำให้เกิดปัญหาในการสอน	3
9	การจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่นกีฬานอกสถานที่ นิทรรศการ ทำได้ลำบากเพราะขาดงบประมาณ พาหนะที่อำนวยความสะดวก	2
10	การจัดแผนการเรียนไม่ดี การเลือกวิชาในแต่ละกลุ่มส่วนใหญ่ วิทยาลัยจะเป็นบังคับให้เลือกตามวิชาที่จัดให้	1
11	ไม่มีเวลาฝึกฝนให้นักศึกษามีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย	1
12	นักศึกษาไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมเพราะต้องเรียนมาก	1

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวนข้อเสนอ
13	วิธีสอนยังไม่ส่งเสริมให้นักศึกษามีวิจารณ์งานในการแก้ปัญหา ยังสอนให้ท่องจำจึงทำให้ไม่สนองความหมายที่วางไว้	1
14	ผู้สอนเข้าใจเนื้อหาสาระไม่ตรงกัน ทำให้แนวทางกับ	1
15	การเรียนการสอนวิชาเดียวกันแต่สอนต่างกัน ทำให้วิธีสอน และการจัดกิจกรรม ตลอดจนการวัดผลแตกต่างกัน จึงมีผลให้ คุณภาพและมาตรฐานไม่เท่ากัน	1
16	การจัดกิจกรรมบางครั้งนักศึกษาไม่กล้าแสดงออก	1
	<u>ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงการเรียนการสอน</u>	
1	ควรแบ่งกลุ่มนักศึกษาให้มีจำนวนน้อยลง	3
2	ควรมีเวลาให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริง	3
3	ควรจัดให้มีการสัมมนาผู้สอน เฉพาะสาขาวิชาเพื่อประโยชน์ก่อ การเรียน	3
4	ในการสอนควรปรับปรุงหลักทฤษฎีและประยุกต์เนื้อหาให้มากขึ้น สามารถให้นักศึกษานำไปใช้ประโยชน์ได้ เพื่อผู้เรียนจะได้ได้ ความสนใจเพิ่มขึ้น	2
5	ควรสอนสอดแทรกจริยธรรมในทุกสาขาวิชา โดยเน้นให้ผู้สอน เข้าใจและถือปฏิบัติ	2

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ
6	ควรมีผู้สอนรับผิดชอบในเนื้อหาวิชาเฉพาะส่วนที่ตนมีความสามารถมากที่สุดเพื่อความสบายใจของผู้สอนและเพื่อผลการเรียนรูของนักศึกษา	1
7	เพื่อแก้ปัญหาการสอนวิชาเดียวกันหลายคนทำให้มาตรฐานไม่เท่ากัน โดยให้ชุดการสอน	1
8	ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยืดหยุ่นไปตามลักษณะของวิชา	1
9	วิทยาลัยควรเพิ่มงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดอุปกรณ์และสื่อการเรียน <u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>	1
1	ไม่มีข้อสอบมาตรฐาน การออกข้อทดสอบวัดจับ ครอบและคุณธรรม ทำไต่ยาก	4
2	นักศึกษาไม่ชอบข้อสอบแบบอัตนัย และเขียนทวนข้อสอบอัตนัยไม่ได้ ลายมือไม่ชัดและเขียนผิด ไม่คุ้นกับการวิเคราะห์และสรุป	4
3	มีเวลาตรวจข้อสอบจำกัดทำให้ไม่สามารถให้ข้อสอบแบบอัตนัยได้ เช่น ต้องเร่งทำข้อส่งแผนกทะเบียนให้ทันตามกำหนด	4
4	มีจำนวนนักศึกษามาก ทำให้ติดตามผลไม่ทั่วถึงและไม่ใกล้ชิด ไม่มีเวลาติดตามพฤติกรรม	3
5	ไม่ค่อยมีการพัฒนาเครื่องมือวัดผล เพราะวิทยาลัยไม่มีนโยบาย หรือไม่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้	2

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับที่	ปัญหาและข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ
6	ผู้สอนไม่สนใจหลักการออกข้อสอบแบบปรนัย ทำให้ออกได้ยากและไม่ไต่มามาตรฐาน	2
7	การสอนหลายบทเป็นวิชาเดียวกัน ประสิทธิภาพการสอนไม่เท่ากัน ทำให้เกิดปัญหาเวลาสอบ	2
8	นักศึกษารู้ไม่ค่อยดี ทำข้อสอบไม่ค่อยได้	1
<u>ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการวัดและประเมินผล</u>		
1	วัดผลจากผลงานด้านอื่น ๆ เช่นการฝึกปฏิบัติ	4
2	ควรวัดและประเมินผลบ่อย ๆ	3
3	ควรร่วมกับจัดทำข้อสอบมาตรฐานและข้อสอบวัดคุณธรรม จริยธรรม และมีหน่วยข้อสอบมาตรฐานกลาง	3
4	ควรใช้ข้อสอบอัตนัยเชิงวิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็น	2
5	ควรมีข้อสอบมาตรฐานวัดความรู้พื้นฐานก่อนสอน	1

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ระดับปริญญาตรี 4 ปีของสภาการฝึกหัดครู โดยการวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและจากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูในต่าง
 - 1.1 ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป
 - 1.2 โครงสร้างของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป
 - 1.3 เนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน
 - 1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 1.5 การวัดและประเมินผล
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรและแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีศึกษาค้นคว้าแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรโดยวิเคราะห์ 3 แบบคือ แบบตรวจสอบรายการ แบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหา และแบบวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายและเนื้อหารายวิชา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยอาศัยความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครู
12 แห่ง แห่งละ 36 คนรวม 432 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ค่า และมีคำถามปลายเปิดที่ถามเกี่ยวกับปัญหาของหลักสูตร
วิชาพื้นฐานทั่วไปและขอเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ถึงผู้ประสานงานในแต่ละวิทยาลัยครู
แบบสอบถามส่งไปทั้งหมด 432 ฉบับ ได้รับกลับคืน 368 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ
85.16

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ค่าสถิติพื้นฐานดังนี้

1. ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) วิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐาน
ทั่วไป ในด้านความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ด้านเนื้อหา
รายวิชา และจำนวนชั่วโมงสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านการวัด
และประเมินผล

2. หากการวัดผลของจำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปที่ใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ

3. หากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อศึกษาการกระจายของข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโดยใช้ตารางวิเคราะห์เป็นดังนี้

1. การตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตรด้วยตารางวิเคราะห์แบบตรวจสอบรายการ จากเอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตรแม่บท และแผนการสอนหรือแนวการสอน จากหลักสูตรแม่บทพบว่า หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป เป็นหลักสูตรแบบกว้าง มีองค์ประกอบของหลักสูตรไม่ครบ พบคือมีหลักการ ความมุ่งหมายทั่วไป ความมุ่งหมายเฉพาะของกลุ่มวิชา คำอธิบายรายวิชา (เนื้อหา) ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลไม่ได้กำหนดไว้ แต่จากการตรวจสอบแนวการสอนพบว่า บางรายวิชา มีการกำหนดความมุ่งหมายของรายวิชา เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีการเรียงลำดับหัวข้อเนื้อหาวิชาชัดเจน แต่ไม่ได้กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ส่วนในแนวการสอนบางรายวิชา มีการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ครบทั้งด้านความมุ่งหมายทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัด และประเมินผล ได้แก่ แนวการสอนวิชาภาษาไทย ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู แนวการสอนวิชาภาษาอังกฤษของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู แนวการสอนวิชาพลศึกษา 101 และพลศึกษา 102 ของภาควิชาพลศึกษา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ และแนวการสอนวิชาศิลปะ 101 ของภาควิชาศิลปะศึกษา วิทยาลัยครูจันทบุรี

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาโดยใช้ตารางวิเคราะห์พบว่า มีบางวิชาที่มีเนื้อหาบางหัวข้อซ้ำซ้อนกันเช่น วิชาไทย 101 (การใช้ภาษาไทย) กับไทย 102 (วาทกรรมสำหรับครู) มีหัวข้อการพูดแสดงความคิดเห็นซึ่งซ้ำซ้อนกัน วิชาไทย 103 (การเขียนรายงานจากการค้นคว้า) มีหัวข้อซ้ำซ้อนกับวิชาบรรณ 103 (ห้องสมุดและการค้นคว้า) ในหัวข้อการเขียนรายงานจากการค้นคว้า บรรณานุกรมเชิงอรรถ วิชาวิทย์ 101 (วิทยาศาสตร์ชีวภาพ) วิชาสุข 101 (สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน) ที่ซ้ำซ้อนกันในหัวข้อยาและอาหาร วิชาวิทย์ 102 (วิทยาศาสตร์กายภาพ) กับเกษตร 101 (เกษตรกรรมในชีวิตประจำวัน) มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกันในหัวข้อเรื่องปุ๋ย

3. การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายและเนื้อหา
รายวิชา พบว่า เนื้อหารายวิชาีความสอดคล้องกับความมุ่งหมาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ขอมูลโดยหากาเฉลี่ย (X) ความคิดเห็นของ
อาจารย์ผู้สอนที่ต่อวิชาพื้นฐานทั่วไปในคานต่าง ๆ มีผลการวิจัยดังนี้

1. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่ต่อความมุ่งหมายทั่วไปและความ
มุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อความ
มุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยส่วนรวมมี
ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก
ในเรื่องต่อไปนี้ ความมุ่งหมายที่กำหนดไว้เหมาะสม วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นประโยชน์ต่อชีวิต
ประจำวัน วิชาพื้นฐานทั่วไปทำให้ผู้เรียนมีสติปัญญากว้างขวางขึ้น ความมุ่งหมายในกลุ่มวิชา
ที่สอนสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไป ความมุ่งหมายในหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจน วิชา
พื้นฐานทั่วไปเป็นพื้นฐานสำหรับวิชาอื่น และวิชาพื้นฐานทั่วไปช่วยใหรู้หลักการสำคัญของวิชา
นั้น

2. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่ต่อคานโครงสร้างของหลักสูตร
วิชาพื้นฐานทั่วไปพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคานโครงสร้างของหลักสูตร โดย
ส่วนรวมมีความเหมาะสมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่าเหมาะสมระดับ
มากในเรื่องต่อไปนี้ การจัดกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชา
มนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และกลุ่ม
สร้างเสริมลักษณะนิสัย การกำหนดให้เรียนอย่างน้อย 38 หน่วยกิต และการให้เรียน
วิชานี้บังคับจากทุกกลุ่มวิชารวม 32 หน่วยกิต

3. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อเนื้อหาวิชาและจำนวน
ชั่วโมงสอนพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อเนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน
โดยส่วนรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความ

เหมาะสมระดั้มาก ในเรื่องต่อไปนี้ เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไป เนื้อหา
สอดคล้องกับความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชา

4. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนพบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม โดยส่วนรวมมีการกระทำ
อยู่ในระดั้มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายขออาจารย์ผู้สอนเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอน
ที่กระทำอยู่ในระดั้มากในเรื่องต่อไปนี้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือ
ซักถาม ผู้ใหญ่ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ต้องเตรียมการสอน การสอนเน้นค่านิยมธรรม
และจริยธรรม สอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตร

5. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อวิธีสอนที่ใช้สอนวิชาพื้นฐาน
ทั่วไปพบว่า อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีสอนต่าง ๆ อยู่ในระดั้มานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายขอ
เห็นว่าวิธีสอนที่ใหม่มากที่สุดคือ วิธีสอนแบบบรรยายและใช้อยู่ในระดั้มาก วิธีสอนที่ใช้
รองลงมาตามลำดับคือ วิธีสอนแบบอภิปราย การจัดกิจกรรมพิเศษ การให้คนเลวารายงาน
ส่วนวิธีสอนที่ใช้น้อยที่สุดคือ วิธีสอนแบบอื่น ๆ เช่น การโต้วาที การทำงานเป็นกลุ่ม

6. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการวัดและประเมินผลพบว่า
อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลวิชาพื้นฐานทั่วไป โดยส่วนรวมเห็นว่า
กระทำอยู่ในระดั้มานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายขอเห็นว่าการวัดและประเมินผลที่กระทำ
อยู่ในระดั้มากในเรื่องต่อไปนี้ ออกข้อสอบโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตร นำผลมา
ปรับปรุงการสอน มีการวัดและประเมินผลทั้งในระหว่างเวลาเรียนและหลัง เรียน มีการวัด
และประเมินผลหลายรูปแบบเช่น การทดสอบ การเขียนรายงาน การอภิปราย การสังเกต
และการปฏิบัติ มีการวัดผลและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ใช้ข้อสอบทั้ง
แบบปรนัยและอัตนัย ส่วนการวัดและประเมินผลที่อาจารย์ผู้สอนใช้อยู่ในระดั้น้อย คือ
การใช้ข้อสอบแบบอัตนัยอย่างเดียว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้เสนอ ปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป อาจารย์ผู้สอนบางส่วนเห็นว่าไม่มีความมุ่งหมายเฉพาะของรายวิชา ความมุ่งหมายที่กำหนดไว้กว้างเกินไป ไม่ชัดเจน ไม่สามารถปฏิบัติได้บรรลุเป้าหมายได้ เพราะความมุ่งหมายบางอย่างกว้างและสูงเกินไป ไม่มีเวลาปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขว่า ควรกำหนดความมุ่งหมายรายวิชาให้ชัดเจน และให้เขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ให้มีความมุ่งหมายที่เป็นประโยชน์ของตนและสังคม และเป็นความมุ่งหมายที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

2. ด้านโครงสร้างของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีปัญหาเรื่อง หน่วยกิตคือ นักศึกษาไม่สนใจรายวิชาที่มีหน่วยกิตน้อย และอาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนะว่า ควรเพิ่มหน่วยกิตให้แก่สาระวิชาเท่า ๆ กัน และเพิ่มชั่วโมงสอนแก่รายวิชาที่มีการปฏิบัติควร ควรให้เรียนวิชาเกี่ยวกับศาสนาเป็นวิชาบังคับ ควรเปิดโอกาสให้เลือกวิชาเรียนได้มากขึ้น ควรเพิ่มรายวิชาในกลุ่มวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ควรแยกรายวิชารัฐ 101 (พื้นฐานการเมือง และการปกครองไทย) เป็น วิชา และไม่ควรให้นักศึกษาเลือกเรียน วิชาพื้นฐานทั่วไปที่มีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับรายวิชาเอก

3. ด้านเนื้อหาวิชาจำนวนชั่วโมงสอน อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า มีปัญหาคือ เนื้อหามากกว่าชั่วโมงสอนน้อย ไม่มีเวลาปฏิบัติหรือสอนไม่ทัน ยังมีเนื้อหาใน บางวิชาซ้ำซ้อนกัน เนื้อหาบางวิชากว้างเกินไปไม่ชัดเจน เนื้อหาบางวิชาเช่น คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ กำหนดไว้ตายตัว และเนื้อหาบางวิชาไม่สัมพันธ์กับระดับกลาง ๆ อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนะว่าควรเพิ่มชั่วโมงสอนแก่รายวิชาที่มีเนื้อหามาก ปรับปรุงเนื้อหาให้ สอดคล้องกับความมุ่งหมายและให้ทันสมัย ควรลดเนื้อหาบางอย่างที่ซ้ำซ้อน เลือกเนื้อหา ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง และควรให้เนื้อหามีความสัมพันธ์กับระดับต่าง ๆ มีความ เหมาะสมกับท้องถิ่น และควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการสอนรวมกัน

4. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า ปัญหาคือ นักศึกษาไม่สนใจวิชาพื้นฐานทั่วไป นักศึกษาในแต่ละกลุ่มมีจำนวนมากไม่ทำให้ยากแก่การฝึกปฏิบัติ นักศึกษาพื้นความรู้ไม่เท่ากัน การเชิญวิทยากรและการศึกษานอกสถานที่ทำได้ลำบาก เอกสาร คนควาไม่เพียงพอ ขาดห้องปฏิบัติการ การจัดการเรียนไม่ดี วิธีสอนยังไม่ส่งเสริมให้นักศึกษามีวิจารณาในการแก้ปัญหา ไม่มีเวลาฝึกความเป็นประชาธิปไตย การสอนวิชาเดียวกันหลายคน ทำให้คุณภาพและมาตรฐานไม่เท่ากัน และอาจารย์ผู้สอนได้ขอเสนอแนะดังนี้ แบ่งกลุ่มนักศึกษาใหม่จำนวนน้อยลง ควรมีการสัมมนาผู้สอนเฉพาะสาขาวิชา เพื่อพัฒนาการสอน ควรปรับเนื้อหาให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ควรสอนสอดแทรกจริยธรรมในทุกสาขาวิชา ในการสอนวิชาเดียวกันหลายคนควรมีผู้สอนรับผิดชอบในเนื้อหาเฉพาะที่ตนถนัดที่สุด แล้วสอนเป็นคณะ สอนให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน โดยใช้ชุดการสอน และการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนอีกหมุนไปตามลักษณะของเนื้อหาวิชา

5. การวัดและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าปัญหาคือ ไม่มีข้อสอบมาตรฐาน นักศึกษาไม่ชอบข้อสอบแบบอัตนัย และเขียนตอบไม่ได้ก็มีเวลาตรวจข้อสอบแบบอัตนัยจำกัด สอบนักศึกษาจำนวนมากไม่สามารถติดคำถามผลได้อย่างใกล้ชิดและทั่วถึง และไม่ยอมมีการพัฒนาเครื่องมือวัดผลหรือข้อสอบ อาจารย์ผู้สอนได้ขอเสนอแนะเพื่อปรับปรุงดังนี้ ควรร่วมกันจัดทำข้อสอบมาตรฐาน และข้อสอบวัดคุณคุณธรรมให้หน่วยงานข้อสอบมาตรฐานกลาง การได้วัดผลจากผลงานกัน ๆ ควรวัดและประเมินผลย่อย ๆ และการใช้ข้อสอบแบบอัตนัยเชิงวิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็น

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากการวิเคราะห์เอกสารหลักฐาน

1.1 การทบทวนของประกอบของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี พ.ศ. 2524 จากหลักสูตรแม่บทพบว่า เป็นหลักสูตรแบบกว้าง มีองค์ประกอบของหลักสูตร ไม่ครบถ้วนที่กำหนดไว้มีหลักการ ความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชา และเนื้อหาวิชา (คำอธิบายรายวิชาอย่างกว้าง ๆ ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนกับการวัด และประเมินผลไม่ได้กำหนดหรือเสนอไว้ แต่จากการทบทวนแผนการสอนหรือแนวการสอนพบว่า แนวการสอนส่วนใหญ่มีการขยายรายละเอียดจากหลักสูตรแม่บท ทำให้หลักสูตรสมบูรณ์ขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ออกแบบหลักสูตรต้องการให้เป็นหลักสูตรแบบกว้าง เพื่อเปิดโอกาสให้วิทยาลัยครูแต่ละแห่ง แต่ละท้องถิ่น สามารถนำหลักสูตรไปปรับขยายให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและกาลเวลาเมื่อนำไปใช้ เพราะเชื่อว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ในวิทยาลัยครูซึ่งเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาย่อมมีความรู้ความสามารถในการที่จะปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับการสอนของตนได้ และในบางรายวิชาที่มีการจัดทำแผนการสอนหรือแนวการสอนขึ้นประกอบการใช้หลักสูตร ซึ่งกรมการฝึกหัดครู โดยหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นผู้จัดทำ และอาจารย์ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง จัดทำขึ้น

1.2 จากการวิเคราะห์ความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาในปรากฏว่ามีบางรายวิชาที่มีหัวข้อเรื่องซ้ำซ้อนกัน ซึ่งอาจเป็นปัญหาทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และทองเสียเวลาในการสอนหัวข้อที่ซ้ำซ้อนกัน ทำให้เวลาไม่พอสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการร่างหรือร่างหลักสูตรนั้น ผู้ร่างหลักสูตรในแต่ละกลุ่มวิชาเป็นบุคคลคนละกลุ่มกัน ทางคนทางก็เลือก และจัดเนื้อหาลงในรายวิชาต่าง ๆ โดยคิดว่าอยู่ในขอบข่ายวิชานั้น ๆ โดยไม่ได้พิจารณาเนื้อหาของหลักสูตรวิชาอื่น หรือไม่ได้มองหลักสูตรโดยส่วนรวม

1.3 จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปกับรายวิชา ปรากฏว่ามีความสอดคล้องกัน

ซึ่งนับว่าเป็นลักษณะของหลักสูตรที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเลือกและจัดเนื้อหาวิชาวิชานั้น ผู้ร่างหลักสูตรได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ก่อน แล้วจึงความมุ่งหมายเป็นหลัก

ในการเลือกและจัดเนื้อหาซึ่งถูกตามหลักการพัฒนาหลักสูตรที่จะทองกำหนดความมุ่งหมายให้ได้ก่อนแล้ว จึงเลือกและจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความมุ่งหมาย อนึ่ง ความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 นี้ มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไปที่ น่าจะเป็นที่ไพฑูริย์ สนิตารักษ์ และเรณู ผลสวัสดิ์ (ไพฑูริย์ สนิตารักษ์ และเรณู ผลสวัสดิ์ 2522 : 198 - 206) ได้เสนอไว้

2. การวิเคราะห์จากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไปในคานทาง ๆ

2.1 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป ปรากฏว่าอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าโดยส่วนรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากในเรื่องต่อไปนี้ ความมุ่งหมายที่กำหนดไว้เหมาะสม วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน วิชาพื้นฐานทั่วไปทำให้ผู้เรียนมีสติปัญญา กว้างขวางขึ้น ความมุ่งหมายในกลุ่มวิชาที่สอนสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไป ความมุ่งหมายในหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจน วิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นพื้นฐานสำหรับวิชาอื่น และวิชาพื้นฐานทั่วไปช่วยให้อุหลักการสำคัญของวิชานั้น

ถึงแม้ว่าความมุ่งหมายโดยส่วนรวมจะเหมาะสมในระดับปานกลาง และมีบางข้อที่เหมาะสมระดับมาก แต่ข้อที่น่าสนใจกว่าในคำถามปลายเปิดยังมีอาจารย์ผู้สอนบางส่วนเห็นว่าความมุ่งหมายยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนและยากต่อการปฏิบัติใ้บรรลุเป้าหมาย และมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงความมุ่งหมายเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความมุ่งหมายที่กำหนดไว้กว้างเกินไป และค่อนข้างเป็นนามธรรม จึงยากต่อการศึกษา

2.2 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตร ปรากฏว่าอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าโดยส่วนรวมเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

เห็นว่ามีความเหมาะสมมากในเรื่อง การจัดกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปซึ่งประกอบด้วยกลุ่ม วิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย การกำหนดให้เรียนอย่างน้อย 30 หน่วยกิต การให้เรียน วิชาบังคับจากทุกกลุ่มวิชา รวม 32 หน่วยกิต ส่วนในเรื่องอื่น ๆ มีความเห็นว่ามีความ เหมาะสมระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ผลใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ คณะ ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (หน่วยศึกษานิเทศก์ 2521 : 251) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์และการประเมินผล หลักสูตรการฝึกหัดครู 2519 ของสภาการฝึกหัดครูซึ่ง สรุปผลวิจัยไว้ว่า โครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปเหมาะสมดีแล้ว ทั้งในระดับ ป.กศ. ชั้นสูงและระดับปริญญาตรี ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกัน อาจเป็นเพราะหลักสูตร ปริญญาตรี 4 ปี พ.ศ. 2524 ของสภาการฝึกหัดครูนั้น ยึดถือโครงสร้างของหลักสูตรสภาการ ฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 เป็นแนวในการปรับปรุงหลักสูตร และกลุ่มตัวอย่างก็เป็นกลุ่มตัวอย่าง ระดับเดียวกันคือ ใช้อาจารย์ผู้สอนเป็นกลุ่มตัวอย่างเหมือนกัน

2.3 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนหมวดเนื้อหาวิชา และจำนวน

วิชาโม่งสอน ปรากฏว่าอาจารย์ผู้สอนเห็นว่า โดยส่วนรวมมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่ามีความเหมาะสมระดับ มาก ในเรื่องเนื้อหาสอดคล้องกับ ความ มุ่งหมายทั่วไป เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชา ซึ่งผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น ของอาจารย์ผู้สอนในเรื่องความสอดคล้อง ระหว่างความมุ่งหมายของหลักสูตร และเนื้อหา วิชาที่มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จากเอกสารที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้ตาราง วิเคราะห์ในตอนที่ 1

2.4 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในวิชาพื้นฐานทั่วไป ปรากฏว่าอาจารย์ผู้สอนเห็นว่า โดยส่วนรวมกระทำอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เห็นว่ามีความเหมาะสมมากในเรื่องต่อไปนี้ การเตรียม การสอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตร การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือ ข้อความ การฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และ การสอนเน้นค่านิยมธรรมและจริยธรรม

ส่วนในด้านวิธีสอนที่ใ้มากที่สุดคือ การสอนแบบบรรยาย และรองลงมาคือการสอนแบบอภิปราย การฝึกปฏิบัติ การให้คนถว้รายงาน การจัดกิจกรรมพิเศษ ส่วนวิธีสอนที่ใ้อยู่ในเกณฑ์น้อย มี 2 วิธีคือ การสัมมนาและการเชิญวิทยากรมาบรรยาย การที่ผู้สอนใ้วิธีบรรยายมากที่สุดนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนต้องสอนผู้เรียนหลวมกลุ่ม ผู้เรียนมีจำนวนมาก เนื้อหาที่มีจำนวนมากแต่เวลาที่ใช้มีน้อย ผู้สอนเกรงว่าจะสอนไม่ทัน จึงใ้วิธีสอนแบบบรรยายที่เหมาะสมกับผู้เรียนจำนวนมากและเหมาะสำหรับการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาที่หาใ้ไว้วางใ้เร็วที่สุดและเตรียมสอนใ้ใ้กาย นอกจากนี้อาจเป็นเพราะเอกสารตำราสำหรับการค้นคว้าใ้มีไม่เพียงพอ การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ตรงกับวิชาที่สอนทำได้ลำบาก และการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่นฝึกงานออกสถานที่ การจัดนิทรรศการทำได้ลำบาก เพราะขาดงบประมาณ ภาควิชาพาหนะที่อานวยความสะดวก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา บุญรมย์ (กาญจนา บุญรมย์ 2524 : 81 - 94) ซึ่งใ้วิจัยเรื่องสภาพการใ้เรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษ ซึ่งเป็นการใ้เรียนการสอนตามหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2519 พบว่า วิธีสอนที่ใ้มากที่สุดในการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปคือการสอนแบบบรรยาย และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพฑูริย์ สันดารพันธ์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร (ไพฑูริย์ สันดารพันธ์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร 2526 : 1 - 4) ซึ่งใ้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในมหาวิทยาลัยพบว่า การสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปนั้นใ้สอนถว้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใ้ใหญ่

2.5 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อการวัด และประเมินผลวิชาพื้นฐานทั่วไป ปรากฏว่าอาจารย์ผู้สอนเห็นว่า โดยส่วนรวมใ้ค่าใ้แก่การวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายขอเห็นว่าใ้ค่าใ้แก่การวัดและประเมินผลในระดับมากในเรื่องการออกข้อสอบโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวัดและประเมินผลทั้งในเวลาเรียนและหลังเวลาเรียน มีการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ และมีการวัดและประเมินผลทั้งตามความรู้ ทักษะและเจตคติ และใ้ขอสอบแบบปรนัยและอัตนัย และอยู่ในระดับน้อย 1. ขอ

คือ การใช้ข้อสอบแบบอัตนัยอย่างเดียวนั้น อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนต้องสอนนักศึกษาหลายกลุ่มเกรงว่าจะต้องตรวจข้อสอบมาก จึงใช้ข้อสอบปรนัย เพราะตรวจให้คะแนนได้สะดวกรวดเร็วและมีความเชื่อมั่น อีกสาเหตุหนึ่งที่อาจารย์ผู้สอนใช้ข้อสอบอัตนัยน้อยเพราะข้อจำกัดด้านเวลา คือ เมื่อสอบแล้วจะต้องรีบทำผลการเรียนส่งแผนกทะเบียนให้ทันกำหนด จึงต้องเลี่ยงการใช้ข้อสอบแบบอัตนัย

3. จากการรวบรวมความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร จากคำถามปลายเปิดพบว่า

3.1 ในด้านความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป ผลจากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถามพบว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ก่อนข้างไปในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 3.42) แต่มีข้อบ่งชี้ที่เห็นว่า ยังมีอาจารย์บางคนยังเห็นว่าความมุ่งหมายยังไม่ชัดเจน และไม่แน่ใจว่าจะสามารถทำให้ความมุ่งหมายบรรลุความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความมุ่งหมายเขียนไว้อ่างกว้างเกินไป ก่อนข้างจะเป็นนามธรรม และไม่มี ความมุ่งหมายเฉพาะของแต่ละรายวิชา อาจารย์ผู้สอนจึงเห็นว่ายากต่อการนำไปปฏิบัติ อนึ่ง การที่มีแผนการสอนหรือแนวการสอนประกอบการใช้หลักสูตรแม่บท มีส่วนทำให้อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อความมุ่งหมายของหลักสูตรแตกต่างกันไปบ้าง รายวิชาใดที่มีแผนการสอนหรือแนวการสอน อาจารย์ผู้สอนอาจเห็นว่าความมุ่งหมายมีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติโดยบรรลุความมุ่งหมาย รายวิชาใดที่ไม่มีแผนการสอนหรือแนวการสอนอาจเห็นว่าความมุ่งหมายไม่ชัดเจน ยากต่อการนำไปปฏิบัติ

3.2 ในด้านโครงสร้างของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนบางคนยังเห็นว่าไม่เหมาะสมในเรื่องจำนวนหน่วยกิต โดยเฉพาะรายวิชาที่มี 1 หน่วยกิต จึงเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนหน่วยกิตให้เท่า ๆ กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนสังเกตเห็นว่า นักศึกษาจะให้ความสำคัญแก่รายวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตมากกว่ารายวิชาที่มีจำนวนหน่วยกิตน้อย

3.3 ในด้านเนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน อาจารย์ผู้สอนบางคนยังเห็นว่าปัญหาเรื่อง เนื้อหาวิชาแคบแต่มีชั่วโมงสอนน้อย ยังมีเนื้อหาบางวิชาซ้ำซ้อนกัน

จึงได้เสนอแนะให้เพิ่มชั่วโมงสอน ให้วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อลดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะยังไม่มี การวางแผนในการสอนรวมกัน หรือทำแผนการสอนรวมกันในกลุ่ม วิชาเดียวกัน จึงทำให้ยังสอนเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน ทำให้เสียเวลาในเรื่องนี้จนเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้เวลาสอนไม่พอ

3.4 ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนบางส่วน ยังเห็นว่ามีปัญหาในเรื่อง กองสอนผู้เรียนจำนวนมากและกลุ่มใหญ่ ทำให้การจัดกิจกรรม การปฏิบัติทำได้ลำบาก การจัดกิจกรรมด้านอื่น ๆ เช่น การเชิญวิทยากร การศึกษา นอกสถานที่ และการ จัดนิทรรศการ ทำได้ลำบาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการหาวิทยากรที่มีความรู้ตรงสาขาวิชาในทางจังหวัดทำได้ลำบาก และการขาดงบประมาณ และสถานที่ อำนาจความสะดวก และการ ที่ห้องสอนนักศึกษาจำนวนมาก เพราะวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นวิชา ที่บังคับให้นักศึกษาทุกวิชาเอกต้อง เรียน ผู้เรียนจึงมีจำนวนมาก และการ จัดตารางสอนส่วนมาก จะจัดให้อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปสอนวิชาเกี่ยวแก่หลายกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เพื่อความสะดวกในการ เตรียมสอน

3.5 ในด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนบางส่วน เห็นว่าการวัด และประเมินผลมีปัญหาทั้งนี้คือ ไม่มีข้อสอบมาตรฐาน และข้อสอบประเภทวัดจริยธรรม และคุณธรรมทำได้ยาก นักศึกษาไม่ชอบข้อสอบแบบอัตนัย อาจารย์ผู้สอนไม่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ไม่มีการพัฒนาข้อสอบให้ใหม่มาตรฐาน เนื่องจากวิทยาลัยไม่มีนโยบายในเรื่องนี้ อาจารย์ขาดเทคนิควิธีในการออกข้อสอบวัดจริยธรรมและคุณธรรม และการที่นักศึกษา ไม่ชอบข้อสอบแบบอัตนัย อาจเป็นเพราะเขียนตอบไม่ได้อีก หากการฝึกฝนการตอบข้อสอบ แบบอัตนัย และการ ที่อาจารย์ผู้สอนไม่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัย อาจเป็นเพราะกองตรวจข้อสอบมาก และมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา

3.6 อาจารย์ผู้สอนเสนอแนะให้มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยทำในรูปของ แผนการสอนหรือแนวทางการสอน เพื่อประกอบการใช้หลักสูตรแบบท โดยให้กรรมการฝึกหัดครู โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นผู้จัดทำหรือให้กลุ่มวิทยาลัยครูร่วมกันจัดทำ ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะว่าอาจารย์สอนยังต้องการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น และเพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้
มาตรฐานและมีแนวทางใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร ควรพิจารณาส่วนต่าง ๆ
ของหลักสูตร ดังต่อไปนี้

ในด้านการมุ่งหมายของหลักสูตร

1. ควรเขียนความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะของกลุ่มวิชาให้กระชับรัด
รัดกุม เป็นรายขอ
2. ควรกำหนดความมุ่งหมายเฉพาะของแต่ละรายวิชา และเขียนเป็นจุดประสงค์
เชิงพฤติกรรม

ในด้านการโครงสร้างของหลักสูตร

1. ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตให้แต่ละรายวิชาต่าง ๆ เท่ากัน
2. เพิ่มชั่วโมงสอนให้แก่วิชาที่มีเนื้อหาหนัก และมีการฝึกปฏิบัติ
3. ให้มีรายวิชาเลือกมากขึ้น และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกอย่างแท้จริง
4. เพิ่มรายวิชาในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ให้มากขึ้น เพื่อให้ทันต่อ
การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ

งานเนื้อหา

1. ไม่ควรกำหนดเนื้อหากว้างเกินไป
2. ควรลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา
3. ปรับเนื้อหาให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวิถีชีวิตประจำวันได้

กานการจักริกร วมการ เรีนการสอน

1. ควรมีการ เขียนแผนการสอนหรือแนวการสอนที่เสนอแนะกิจกรรมการเรียน การสอน

2. ควรมีการฝึกปฏิบัติจริง

3. ควรมีการสอนสอดแทรกจริยธรรมในทุกสาขาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะ ความเป็นคนที่ดีงามความมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป

4. ควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธี ตามลักษณะเนื้อหาของวิชา

5. ใช้วิธีการรวมกันการสอน เช่น การสอนเป็นคณะและการใช้รูปการสอน

กานการ วัตและประ เนิณผล

1. ควรใช้วิธีวัดและประเมินผลหลาย ๆ วิธี และหลาย ๆ ด้าน

2. ควรใช้ข้อสอบแบบอัตนัย เพื่อฝึกการ เขียนคอมเมนต์แสดงความกึกเห็นในระหว่าง การ เรีนการสอน

3. ควรมีข้อสอบมาตรฐาน และข้อสอบวัดกานจริยธรรม และคุณธรรม

2. ขอเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์

2.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนกานงบประมาณ และให้ความสนใจส่งเสริมให้เทากับ การสอนวิชาเอกสาขาอื่น ๆ เพราะนอกจากวิชาพื้นฐานทั่วไปจะช่วยสร้างความเป็นคนดีให้กับ นักศึกษาครูแล้ว ความรู้ในระดับวิชาพื้นฐานทั่วไปยังนำไปใช้สอนในระดับประถมศึกษาตาม หลักสูตร พ.ศ. 2521 ได้ทุกกลุ่มประสบการณ์

2.2 ควรจัดให้มีการสัมมนาหรือประชุมปฏิบัติการระหว่างผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สะกาทกอนำไปใช้ในรูปของแผนการ สอนหรือแนวการสอน ซึ่งอาจจะ ร่วมกันทำทั้งประเทศหรือเฉพาะกลุ่มวิทยาลัยครู

ขอเสนอแนะในการ วจัย

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความกึกเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา วมทอหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ในระดับปริญญาตรี 4 ปี

อีกครึ่งหนึ่ง เมื่อมีนักศึกษาที่เรียนจากหลักสูตรฉบับนี้สำเร็จ การศึกษา หรือเรียนรายวิชาพื้นฐาน
ทั่วไปครบทุกรายวิชาแล้ว

2. การวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาเสนอผลรวม ๆ ฉะนั้นควรมีการศึกษาในแต่ละเอเย็กเฉพาะ
ในแต่ละกลุ่มวิชาทั้ง 5 กลุ่มว่ากลุ่มวิชาใดมีข้อบกพร่องหรือมีปัญหาเกิดขึ้น จะได้นำผลมา
ปรับปรุงแก้ไขใ้คงถูกต้องและเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น

ปัญหาหรือจุดอ่อนของการวิจัย

ในการวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 ครั้งนี้
มีปัญหาคือจุดอ่อนของการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์หลักสูตรจากเอกสาร มีปัญหาคือ แผนการสอนหรือแนวการสอนที่
นำมาใช้วิเคราะห์ประกอบด้วยหลักสูตรแบบนั้น เป็นแผนการสอนหรือแนวการสอนที่ส่วนกลาง
คือ หน่วยงานนี้เทศก์ กรมการฝึกหัดครู เป็นผู้จัดทำมีเพียง 3 ภาควิชา คือ ภาควิชาภาษาไทย
ภาควิชาภาษาอังกฤษ และภาควิชาสุขศึกษา นอกนั้นเป็นแนวการสอนที่วิทยาลัยครูแต่ละแห่ง
หรือผู้สอนแต่ละคนจัดทำขึ้น ซึ่งทำให้ไม่ใ้มาตรฐานเดียวกัน และมีไม่มากพอที่ผู้วิจัยจะนำมา
เป็นกลุ่มตัวอย่างได้คือพอ

2. การวิเคราะห์หลักสูตรโดยปกติจะกระทำในรูปคณะกรรมการ เพื่อใช้ความคิดเห็น
ของกรรมการตัดสิน เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์หลักสูตรจากเอกสารคนเดียวเพียงผู้เดียว ถึงแม้จะส่งเกณฑ์
เอาไว้ก็อาจมีความไม่เที่ยงตรงนัก

3. การวิเคราะห์หลักสูตรจากเอกสาร โดยการใช้ตารางวิเคราะห์ทั้ง 3 แบบ
มีปัญหาในการวิเคราะห์แตกต่างกันดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ที่ใช้แบบตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของ
หลักสูตรนั้น ในขั้นการพิจารณาตัดสินว่าองค์ประกอบของหลักสูตรรายการใด มีความชัดเจน
หรือไม่ชัดเจนนั้นทำได้ลำบาก จึงอาจมีความไม่เที่ยงตรง

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเนื้อหารายวิชา จากหลักสูตรแบบตัวอย่างเดียว ทำได้ลำบากเพราะหลักสูตรเขียนรายละเอียด เนื้อหาไว้สั้น ๆ จึงมีความขยายหัวข้อไม่ตรงกัน

3.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมาย และเนื้อหารายวิชา ที่เป็นปัญหา คือ การกำหนดควารายวิชาใดสอดคล้องหรือสนองความมุ่งหมายข้อใด ในกรณีที่เกี่ยวกับความมุ่งหมายรอง และความมุ่งหมายที่เป็นผลพลอยได้ ทำได้ไม่เที่ยงตรงนัก เพราะความมุ่งหมายรอง และความมุ่งหมายที่เป็นผลพลอยได้ อาจเกิดจากวิธีสอนใดควยไม่ได้เกิดจากเนื้อหาวิชาอย่าง เดียว ฉะนั้นการที่ผู้วิจัยศึกษาลักษณะมาจากถ่านเนื้อหาเพียงด้านเดียว อาจไม่เที่ยงตรง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนกทิพย์ พงษ์พิพัฒน์ "การเลือกกลุ่มตัวอย่าง" ศึกษาศาสตร์มหาวิทาลัยเชียงใหม่

1 : 76 - 87 กรกฎาคม 2524

กอ สวัสดิ์พานิชย์ "ลักษณะและคุณค่าของหลักสูตรที่ดี" ใน หลักสูตรการมัธยมศึกษา

หน้า 13 - 21 โรงพิมพ์รามคำแหง 2524

กาญจนา บุญรัมย์ สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2524, 117 หน้า

การฝึกหัดครู, กรม หลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี สภาการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524

(ฉบับปรับปรุง) โรงพิมพ์สมบูรณการพิมพ์ 2525, 364 หน้า

หน่วยศึกษานิเทศก์ รายงานการวิเคราะห์และประเมินผลหลักสูตรการฝึกหัดครู

2519 ของสภาการฝึกหัดครู โรงพิมพ์จักรเพชรการพิมพ์ 2521, 263 หน้า

แก้วตา คณะวรรณ บำเพ็ญ วงศ์ศรีแก้ว และสมบัติ ทัษุณย์รัตน์ รายงานการวิจัยวิเคราะห์หลักสูตรของสถาบันผลิตครูในประเทศไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2522,

67 หน้า

แก้วตา คณะวรรณ "การวิเคราะห์หลักสูตร" วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3 : 1 - 5 มิถุนายน - กันยายน 2523

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช รายงานผลการวิจัยเรื่องการบริหารหลักสูตรการผลิตครูวิชาศาสตร์

ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 44 หน้า

เจริญ คันธวงศ์ "สถานภาพและการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยเอกชน" ใน รายงาน

การประชุมทางวิชาการเรื่องวิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ณ

ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 - 4 สิงหาคม 2522 กองวิชาการ ทบวง

มหาวิทยาลัย 2522, 318 หน้า

- ฉันทน์ กุญชร ณ อยุธยา เอกสาร เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ปทุมวัน 2525, 119 หน้า
- ชัยพร วิชชาวุธ "วิเคราะห์หลักสูตรผลิตครูระดับปริญญาตรี" วารสารครุศาสตร์ 8(6) :
 116 - 120 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2521
- ทีรณา เขมมณี "การประเมินผลหลักสูตร" ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่อง
แนวทางการประเมินและรักษาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา 15 - 16 กันยายน 2526
 ณ หอชมมหาวิทยาลัย หน้า 51 - 71 กองวิชาการ หอชมมหาวิทยาลัย 2526
- นิยม วาจาเนต เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่องการปรับปรุงวิชาพื้นฐานทั่วไป
 ปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 2523, 9 หน้า อัสสัมชัญ
- บังอร ภูภิญญชัย สถิติและการวิจัยเบื้องต้น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2522, 105 หน้า
- บุษกรม กิจปรีดาวิสุทธิ สุนดา คำทอง และบุรณ เกตุหัสสา "การศึกษาศานภาพปัญหา
 และความต้องการในการเรียนการสอนกระบวนวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ใน
 หลักสูตรวิทยาศาสตร์การแพทย์ ระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย" ใน รายงานการประชุม
ทางวิชาการ เรื่อง วิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ณ ศูนย์สารนิเทศ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 - 4 สิงหาคม 2524 กองวิชาการ หอชมมหาวิทยาลัย 2522,
 318 หน้า
- บุษฉม มะโนทัย "การศึกษาทั่วไปจากประสบการณ์" ใน รายงานการประชุมทางวิชาการ
เรื่องวิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย 2 - 4 สิงหาคม 2522 กองวิชาการ หอชมมหาวิทยาลัย 2522, 318 หน้า
- พรชูลี คุณานุกร คู่มือรายวิชา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2523, 281 หน้า
- ไพฑูริย์ สีนลาวรัตน์ หลักและวิธีสอนระดับอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2522 ก., 268 หน้า

ไพฑูริย์ สีนลารักษ์ "รายงานเขียนแก่นการวิจัยเรื่องสถานภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป"

ใน รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องวิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตรการศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 - 4 สิงหาคม 2522
กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย 2522 ข., 318 หน้า

_____ และ เรณู ผลสวัสดิ์ "ข้อเสนอแนะในการจัดหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป สำหรับ
มหาวิทยาลัยในประเทศไทย" ใน รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องวิชาการศึกษาทั่วไป
ของหลักสูตร ระดับปริญญาตรี ณ ศูนย์สารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 - 4 สิงหาคม
2522 กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย 2522, 31 หน้า

_____ "ปรัชญาและรูปแบบของหลักสูตรอุดมศึกษา" ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา
เรื่อง แนวทางการประเมินและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา 15 - 16 กันยายน 2526
ณ ทบวงมหาวิทยาลัย หน้า 31 - 35 กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย 2526 ก.

_____ "หลักสูตรอุดมศึกษา" ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาเรื่องแนวทางการ
ประเมินและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา 15 - 16 กันยายน 2526 ณ ทบวง
มหาวิทยาลัย หน้า 155 - 161 กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย 2526 ข.

_____ และ ทรงพรพรณ มณีวรรณ "วิชาการศึกษาทั่วไปในสหรัฐอเมริกา" ใน เอกสาร
ประกอบการประชุมสัมมนาเรื่องแนวทางการประเมินและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
15 - 16 กันยายน 2526 ณ ทบวงมหาวิทยาลัย หน้า 161 - 217 กองวิชาการ
ทบวงมหาวิทยาลัย 2526 ค.

_____ และ ทองอินทร์ วงศ์ไสขร รายงานการวิจัยเรื่องสถานภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐาน
ทั่วไป กองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย 2526, 77 หน้า อัครสาธิต
มหาวิทยาลัย, ทบวง "สรุปรายงานการประชุมวิชาการเรื่องวิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตร
ปริญญาตรี" วารสารอุดมศึกษา 39 : 3 - 5 ตุลาคม 2522

_____ ประมวลประกาศและระเบียบทบวงฯ พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกาประกาศของ
คณะปฏิวัติที่เกี่ยวกับทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย 2523, 94 หน้า

_____ ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2525
กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย 2526, 3 หน้า อัครสาธิต

- เรณู ผลสวัสดิ์ พัฒนาการของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยานิพนธ์
ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 224 หน้า
- วิจิตร ตรีสุวาน หลักสูตรอุดมศึกษา วัฒนาพานิช 2510, 37 หน้า
- วิชัย วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2521, 162 หน้า
- _____ พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 3 โอเคเยสต์โร 2525, 146 หน้า
- _____ เอกสารประกอบการเรียนเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 13 หน้า อักษรานา
- สงม ลักษณ์ "แนวคิดบางประการเกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตรและการวิจัย"
วารสารการศึกษาลดการศึกษา 1 : 73 - 83 พฤษภาคม - สิงหาคม 2523
- สวัสดิ์ ปทุมราช และคณะ การศึกษาค้นคว้าวิจัยระหว่างหลักสูตรการฝึกหัดครูกับหลักสูตร
ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 โครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู 2523, 294 หน้า
- สันต์ ชรบบำรุง หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ 2525,
271 หน้า
- สำเริง บุญเรืองรัตน์ "แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการวิจัยเรื่องความสำรอนของหลักสูตร" วารสาร
การศึกษาลดการศึกษา 1 : 60 - 72 พฤษภาคม - สิงหาคม 2523
- สุมิตร คุณานุกร หลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2523, 272 หน้า
- เสนีย์ พิทักษ์อรุณพิ "การประเมินผลโครงการ" วารสารพัฒนาหลักสูตร 1 : 40 - 43
ตุลาคม 2524
- เอกวิทย์ ณ ถลาง "ข้อคิดเรื่องหลักสูตร" ใน คู่มือนิเทศการศึกษา หน้า 103 วิทยาลัยครู
สวนสุนันทา 2511

- Beauchamp, George A. Curriculum Theory. The Kagg Press, 1964. 186 p.
- Brown, James W. College Teaching : Perspectives and Guidelines. New York, McGraw-Hill Book Company, Inc. 1963. 260 p.
- Carnegie Foudation For the Advancement of Teaching. Missions of the College Curriculum. Jossey-Bass, San Francisco, 1977. 372 p.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd. ed., New York, Harper, 1970. 752 p.
- Gray, William S. General Education : Its Nature, Scope and Essential Elements. Chicago, The University of Chicago Press, 1934. 188 p.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. McGraw-Hill Book Company, 1973. 631 p.
- Harvard Committee. General Education in a Free Society. Combridge, Mass., Harvard University Press, 1945. 267 p.
- Levi, Albert W. General Education in the Social Studies. Washington, D.C. American Council on Education. 1948. 336 p.
- Levine, Arthur. Handbook on Undergraduate Curriculum. San Francisco : Jossey-Bass Publisher, 1978. 662 p.
- Saylor, Galen J. and William M. Alexander. Planning Curriculum for School. 3 rd ed. New York, Holt Rinehart and Winston, Inc. 1974. 404 p.
- Suddarth, Betty M. "An Investigation of General Education Requirements in College Curriculum" Research in Higher Education. 3 : 197 - 204, 1975.
- Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice. New York, Macmillan, 1975. 480 p.
- Tyler, Ralph W. Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago, University of Chicago Press, 1970. 302 p.

תורת המשפט

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1 พฤศจิกายน 2527

เรื่อง ขอความกรุณาขอแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ที่เคารพ

เนื่องจากกระผมกำลังศึกษาวิจัย "การวิเคราะห์ภาวะที่รัฐฯ ทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524" เพื่อเป็นปฏิญานพันธกิจการศึกษาหาเจตคติ สาขาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพิจารณาพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาที่รัฐฯ ทั่วไปในระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยครู

กระผมเห็นว่าท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีความสำคัญในการให้ข้อมูลและขอเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตรฉบับนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากท่านในการช่วยตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน ข้าพเจ้าขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด เพราะนำไปใช้เฉพาะการวิจัยซึ่งจะเสนอผลสรุปเป็นส่วนร่วม

กระผมหวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามด้วยดีและขอขอบพระคุณในความร่วมมือ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

 อนุชิต เอ็ม
(นายศุภวัฒน์ เอ็มโธ)

อาจารย์วิทยาลัยครู จันทบุรี

คำอธิบายประกอบเกี่ยวกับหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตรการฝึกหัดครู 2524
ของสภาการฝึกหัดครู

วิชาพื้นฐานทั่วไป คือ วิชาการศึกษาทั่วไป ที่ครอบคลุมวิชาต่าง ๆ ในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์ - เทคโนโลยี ที่ไม่ใช่วิชาวิชาชีพหรือวิชาเอก - โท

ความมุ่งหมายทั่วไป เพื่อความเจริญงอกงามในด้านสติปัญญา จริยธรรม และคุณธรรม เพื่อความมีประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย และเพื่อความรอบรู้ในศิลปวิทยาการทั่วไป ที่จะส่งเสริมให้มีคุณภาพและปรับตัวให้เหมาะสมแก่การ เป็นครูและการ เป็นผู้นำที่ดี จึงได้จัดให้ศึกษาวชิชาพื้นฐานทั่วไป อันจะเป็นส่วนประกอบในการดำรงชีวิต การดำเนินชีวิตที่เป็นสุข และมีคุณค่าต่อสังคม

วิชาพื้นฐานทั่วไป มี 5 กลุ่มวิชาคือ

1. กลุ่มวิชาภาษา
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การจัดการเรียน

ให้เรียนอย่างน้อย 38 หน่วยกิต โดยเรียนวิชาบังคับจากทุกกลุ่มวิชา รวม 38 หน่วยกิต และเลือกเรียนอีกอย่างน้อย 6 หน่วยกิต จากกลุ่มวิชาใดก็ได้ 3 กลุ่มวิชา

ความมุ่งหมายของกลุ่มวิชาภาษา

เพื่อฝึกทักษะ และสามารถสื่อสารหรือแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพในเชิง ความรู้และความคิด

ความมุ่งหมายกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

เพื่อศึกษาระยะและมรดกทางวัฒนธรรม โดยส่งเสริมให้สามารถเข้าใจวิจารณ์
ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อันสัมพันธ์กับความคิดจิตใจ ปลูกฝังให้เกิดปัญญาและความสามารถ
เข้าใจตนเอง มีเป้าหมายชีวิตที่เข้าใจและเห็นคุณค่าของงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ทั้ง
ในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนรู้จักใช้วิธีการ และแหล่งที่จะให้ใครมาซึ่งความรู้ดังกล่าว

ความมุ่งหมายกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

เพื่อศึกษาลักษณะแวดล้อมความเป็นมาและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความสำคัญ
และความมั่นคงของสถาบันต่าง ๆ ของสังคมไทย การเศรษฐกิจ การปกครอง การเป็น
พลเมืองที่มีคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ รับผิดชอบ อดปรารถนาที่สูง สามารถดำรงท
ทามวิถีทางแห่งประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง

ความมุ่งหมายกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

เพื่อให้มีความสามารถในการปรับทนและจิตใจ เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยและ
ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตระหนักในความ
สำคัญของการอนุรักษ์คุณลักษณะของสิ่งแวดล้อม สามารถนำเอาความรู้ เทคนิคความเจริญทาง
วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวันอย่างฉลาด
สร้างสรรค์ และหมั่นฝึกฝนการเป็นผู้นำ ศึกษาค้นหาความรู้อยู่เสมอ

ความมุ่งหมายกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย

เพื่อให้มีประสบการณ์ในสถานพละนามัย และปลูกฝังกิจนิสัยในการปฏิบัติงาน เพื่อ
ประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้และการประกอบงานอื่นใดอีก อันจะเพิ่มพูนเจตคติที่ดีคือ
สัจมาหาชีพ และสร้างสุนิสัยในการดำรงชีวิต

แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไป

เรื่อง การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2524 ของ
สภาการศึกษาศาสตรบัณฑิต

ตอนที่ 1 สถานภาพของบุคลากรแบบสอบถาม

โปรดเติมข้อความในช่องว่างตามสถานภาพที่เป็นจริงของท่าน

1. สังกัดภาควิชา.....
2. วิชาที่สอนในกลุ่มพื้นฐานทั่วไปคือ
3. ระยะเวลาที่สอนในวิทยาลัยครู.....ปี
4. วุฒิ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ

1. ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะ
2. โครงสร้างของหลักสูตร
3. เนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผล

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องคะแนนหรือช่อง และเติมข้อความลงใน
ช่องว่างที่กำหนดให้ ความสัภาพความจริงหรือตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

(หากสงสัย โปรดอ่านคำอธิบาย เรื่องวิชาพื้นฐานทั่วไปประกอบการพิจารณา)

ในช่องคะแนนแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	น้อยมาก
2	หมายถึง	น้อย
3	หมายถึง	ปานกลาง
4	หมายถึง	มาก
5	หมายถึง	มากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อความ	คะแนน				
	5	4	3	2	1
ก. บุคลากรที่มีความรู้ที่สามารถนำไปพัฒนาสังคมได้		✓			
ข. บุคลากรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน				✓	

ในข้อ ก. ท่านให้คะแนน 4 หมายความว่าท่านได้สังเกตเห็นความสามารถที่สามารถนำไปพัฒนาสังคมได้มาก

ในข้อ ข. ท่านให้คะแนน 2 หมายความว่าท่านได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนน้อย

1. ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป มีสภาพเป็นอย่างไร	คะแนน				
	5	4	3	2	1
1.1 ความมุ่งหมายในหลักสูตรกำหนดไว้ชัดเจน					
1.2 ความมุ่งหมายที่กำหนดไว้เหมาะสม					
1.3 ความมุ่งหมายในกลุ่มวิชาที่ท่านสอนสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไป					
1.4 ความมุ่งหมายสอดคล้องการเปลี่ยนแปลงไปสู่การสอน					
1.5 เป็นพื้นฐานสำหรับวิชาอื่น					
1.6 ใหญ่ถึงหลักการสำคัญของวิชานั้น					

1. ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะ ของหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไป มีสภาพเป็น อย่างไร	คะแนน				
	5	4	3	2	1
1.7 ใ้รู้ถึงวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชานั้น
1.8 ใ้มีระเบียบวิธีปฏิบัติและความคิดกว้างขวางขึ้น
1.9 ใ้เขาใจถึงเรื่องราวและปัญหาของสังคม
1.10 ใ้พัฒนานักศึกษาใ้มีคุณธรรมและจริยธรรม
1.11 ใ้ใ้รู้จักปรับตัวใ้โลกใ้สังคม
1.12 ใ้ใ้เห็นความสัมพันธ์ของสาขาวิชานั้น กับสาขาวิชาอื่น
1.13 ใ้ใ้ฝึกการใ้เป็นผู้นำ
1.14 ใ้ใ้เป็นประโยชน์ใ้ใ้การดำรงชีวิตประจำวัน
1.15 ใ้ใ้มีทักษะใ้ใ้การสื่อสาร
1.16 ใ้ใ้มีน้ำใจใ้ใ้เป็นประชาธิปไตย

1.17 การนำความมุ่งหมายไปปฏิบัติ มีปัญหาหรือไม่ มี ไม่มี

1.18 ถ้ามี (โปรดระบุ)

1.19 ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงความมุ่งหมายคือ

.....

.....

.....

.....

2. โครงสร้างหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป มีความเหมาะสมเพียงใด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
2.1 การจัดกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปซึ่งประกอบด้วยกลุ่ม วิชาภาษากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคม ศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
2.2 การกำหนดให้เรียนอย่างน้อย 38 หน่วยกิต
2.3 การให้เรียนวิชาบังคับจากทุกกลุ่มวิชา รวม 32 หน่วยกิต
2.4 การให้เลือกเรียนอย่างน้อย 6 หน่วยกิต จากกลุ่มวิชาใดก็ได้ 3 กลุ่มวิชา
2.5 การให้เรียนในกลุ่มวิชาภาษา 6 หน่วยกิต
2.6 การให้เรียนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต
2.7 การให้เรียนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 8 หน่วยกิต
2.8 การให้เรียนในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ 6 หน่วยกิต
2.9 การให้เรียนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะ นิสัย 6 หน่วยกิต
2.10 การจัดรายวิชาบังคับ
2.11 การจัดรายวิชาเลือก
2.12 การกำหนดหน่วยกิตในวิชาที่ทานสอน

- 2.13 มีปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปหรือไม่
 มี ไม่มี
- 2.14 งามี (โปรดระบุ)
- 2.15 ขอเสนอแนะสำหรับการปรับปรุง โครงสร้างหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

3. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนในรายวิชา ของท่านเหมาะสมเพียงใด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
3.1 เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไป
3.2 เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชา
3.3 เนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายของรายวิชา
3.4 เนื้อหาเหมาะสมกับจำนวนชั่วโมงที่ใช้อยู่สอน
3.5 เนื้อหามีความถูกต้อง ทันสมัย
3.6 เนื้อหาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
3.7 เนื้อหาที่กำหนดได้มีการ เรียงลำดับ เนื้อหา
3.8 เนื้อหามีความยืดหยุ่นพอที่ปรับปรุงให้เหมาะสม กับความต้องการ ของท้องถิ่น หรือสถานการณ์ ปัจจุบันได้
3.9 เนื้อหาเหมาะสมกับความ ต้องการ และความ สนใจของผู้เรียน

3. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนในรายวิชา ของงานเหมาะสมเพียงใด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
3. 10 เนื้อหาที่กำหนดใหม่มีความชัดเจน
3. 11 เป็นเนื้อหาเบื้องต้นสองสาขาวิชานั้น
3. 12 เป็นหลักและทฤษฎีในสาขาวิชานั้น
3. 13 เป็นวิธีการหาความรู้ในสาขาวิชานั้น
3. 14 มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น
3. 15 มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
3. 16 สิ่งที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเนื้อหาและชั่วโมงสอนในรายวิชา ☐ มี ☐ ไม่มี					
2. 17 ถ้ามี (โปรดระบุ)					
3. 18 ขอเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนในรายวิชา					
.....					
.....					
.....					

4. การจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ที่ งานจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน มากขึ้นเพียงใด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
4.1 ทานต้องเก็บแบบการสอน
4.2 ทานเลือกโดยมีความมุ่งหมายของหลักสูตร
4.3 ทานใช้สื่อการสอน
4.4 ทานเลือกโอกาสใหญ่เรียนแสดงความคิดเห็น หรือซักถาม
4.5 ทานใหญ่เรียนจนความคืบหน้าตนเอง
4.6 ทานประยุกต์เนื้อหาที่เพิ่มเหมาะสมกับการ นำไปใช้ในวิถีประจำวัน
4.7 ทานฝึกใหญ่เรียนให้ควรรับผิดชอบ
4.8 การสอนของทานเช่น สถานคุณธรรมและ จริยธรรม
4.9 ทานใช้วิธีสอนอะไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) และใช้มากขึ้นเพียงใด					
การบรรยาย
การอภิปราย
การสัมมนา
การสาธิต
การทดลอง
การแก้ปัญหา
การให้บทบาทสมมุติหรือสถานการณ์ จำลอง

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักกิจกรรมการเรียนการสอน มากขึ้นโดยใช้วงล้อ	คะแนน				
	5	4	3	2	1
การใช้วิทยากรมาบรรยาย
การศึกษานอกสถานที่
การจัดกิจกรรมพิเศษ
การให้ผลการปฏิบัติงาน
การใช้ชุดการสอนหรือหน่วยการเรียน
การลด
อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4.10 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาหรือไม่

มี ไม่มี

4.11 ถ้ามีปัญหา (โปรดระบุ)

.....

.....

4.12 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

5. การวัด ผลและการประเมินผล ตามค่าเป้าหมาย วัดและประเมินผล ภาคย่อยเชิงใด	คะแนน				
	5	4	3	2	1
5.1 ทานใ้วัดผลและประเมินผลก่อนเรียน
5.2 ทานใ้วัดและประเมินผลทั้งในระหว่าง เรียนและหลังเรียน
5.3 ทานใ้วัดและประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การทลสธ การเขียนรายงาน การอภิปราย การสังเกต และการปฏิบัติ
5.4 มีการวัดผลและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ
5.5 ทานใ้ตรวจสอบแบบปรนัยอย่าง เคียว
5.6 ทานใ้ตรวจสอบแบบอัตนัยอย่าง เคียว
5.7 ทานใ้ตรวจสอบ ทั้งแบบปรนัยและอัตนัย
5.8 ทานใ้วิเคราะห์ ข้อดี ข้ออ่อนออกข้อสอบ
5.9 ทานออกข้อสอบใ้ยึดคความมุ่งหมายของหลักสูตร
5.10 ทานนำผลจากการวัดและประเมินผลมาปรับปรุง การสอน

5.11 ในการวัด และประเมินผลมีสิ่งที่เป็นปัญหาหรือไม่

มี

ไม่มี

5.12 ^๖ถ้ามีผู้หา (ไปรทระบ)

.....
.....
.....

5.13 ^๖ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการ วัคและประ เนิณผล

.....
.....
.....

ขอ ขอบคุ:อย่างสูงที่กรรเวทอบจแกงหนาสู่ ภาย

การางวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยใช้

1. การางวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

หัวข้อที่ตรวจสอบ	มี	ไม่มี	ชัดเจน	ไม่ชัดเจน	หมายเหตุ
1. หลักสูตร					
2. ความมุ่งหมาย					
2.1 มีความมุ่งหมายทั่วไป					
2.2 มีความมุ่งหมายเฉพาะ					
2.3 มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม					
3. เนื้อหา					
3.1 การกำหนดความคิด ขยายออก					
3.2 การเรียงลำดับเนื้อหา					
4. กิจกรรมการเรียนการสอน					
5. การวัดและประเมินผล					

2. ตารางวิเคราะห์ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา

รายการวิชาสอน	หัวข้อวิชาสอน

3. ตารางวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายและรายวิชา

ความมุ่งหมาย ของวิชาชั้น ทั่วไป	1. ทักษะในการสื่อสาร	2.	3.						
	รายวิชา 1. ไทย 101 2. 3.								

3 = ความมุ่งหมายหลัก 2 = ความมุ่งหมายรอง 1 = ความมุ่งหมายที่เป็น
 ผลพลอยได้

หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป ของสภาการศึกษาศึกษา พ.ศ. 2524

เพื่อความเจริญงอกงามในด้านสติปัญญา จริยธรรม และคุณธรรม เพื่อความมี
ประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย และเพื่อความรอบรู้ในศิลปวิทยาการ
ทั่วไป ที่จะส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพและปรับตัวให้เหมาะสมแก่การเป็นครูและการเป็นผู้นำที่ดี
จึงได้จัดให้แก่วิชาพื้นฐานทั่วไป อันจะเป็นส่วนประกอบในการดำรงชีพ การดำเนินชีวิตที่
เป็นสุข และมีคุณค่าต่อสังคม

วิชาพื้นฐานทั่วไป มี 5 กลุ่มวิชา คือ

1. กลุ่มวิชาภาษา
2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
3. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
5. กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย

การจัดการเรียน

ให้เรียนอย่างน้อย ๓๘ หน่วยกิต โดยเรียนวิชาบังคับจากทุกกลุ่มวิชา รวม 32
หน่วยกิต และเลือกเรียนอีกอย่างน้อย 6 หน่วยกิต จากกลุ่มวิชาใดก็ได้ 3 กลุ่มวิชา

กลุ่มวิชาภาษา

ความมุ่งหมาย

เพื่อฝึกทักษะ และสามารถสื่อสารหรือแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพในเชิง
ความรู้และความคิด

รายวิชา

บังคับ

1. ภาษาไทย	ไทย 101	การใช้ภาษาไทย	2/2
	ไทย 102	วาทกรรมสำหรับครู	2/2
2. ภาษาอังกฤษ	อังกฤษ 101	Basic English for beginners	2/2
หรือ	อังกฤษ 102	Basic English for	2/2

Intermediate Students

(อังกฤษ 101 สำหรับผู้ที่ไม่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษมาก่อน
อังกฤษ 102 สำหรับผู้ที่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษมาแล้ว)

เลือก

1. ภาษาไทย	ไทย 103	การเขียนรายงานการค้นคว้า	2/2
2. ภาษาอังกฤษ	อังกฤษ 103	Reading in English for General Purposes	2/2
	อังกฤษ 104	Reading in English for Specific Purposes	2/2
	อังกฤษ 105	Speech, Usage and Aural Comprehension	2/2

กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาสาระและมรดกทางวัฒนธรรม โดยส่งเสริมให้สามารถใช้วิจารณญาณ
ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อันสัมพันธ์กับความกตัญญูใจ ปลูกฝังให้มีความรู้และความสามารถ
เข้าใจตนเอง มีเป้าหมายชีวิตที่ดี เข้าใจและเห็นคุณค่าของงานสร้างสรรค์ทางมนุษยทั้ง
ในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนรู้จักใช้วิธีการและแหล่งที่จะได้มาซึ่งความรู้ดังกล่าว

รายวิชา

บังคับ

1. บรรณารักษศาสตร์	บรรณ 101	ห้องสมุดและสารบรรณ	1/2
2. สุนทรียภาพ	ดนตรี 101	ลัทธิภคินิยม	1/2
	นาฏ 101	สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย	1/2
	ศิลป 101	ความเข้าใจในศิลปะ	1/2

บังคับเลือกให้เลือกจากกลุ่มวิชาปรัชญาอย่างน้อย 1 วิชา

ปรัชญา	ปรัชญา 101	ปรัชญาเบื้องต้น	2/2
	ปรัชญา 102	ตรรกวิทยาทั่วไป	2/2
	ปรัชญา 103	พุทธศาสตร์	2/2

เลือก

1. สุนทรียภาพ	นาฏ 102	นาฏศิลป์เปรียบเทียบ	1/2
2. ปรัชญา	เลือกวิชาพื้นฐานในกลุ่มปรัชญาที่ไม่บังคับที่เรียนมาแล้ว		

กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

ความมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาลักษณะแวดล้อมความเป็นมาและความเปลี่ยนแปลงของสังคม ความสำคัญ และความมั่นคงของสถาบันต่าง ๆ ของสังคมไทย การเรียนรู้วิถีการปกครอง การเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะในการเป็นผู้นำ รับผิดชอบ กอบกู้ภัยพิบัติสูง สามารถดำรงตนตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง

รายวิชา

บังคับ			
รัฐ	101	พื้นฐานการปกครองและการเมืองของประเทศไทย	2/2
เศรษฐ	101	เศรษฐกิในชีวิประจำวัน	2/2
เศรษฐ	102	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสหกรณ์	2/2
ประวัติ	101	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน 1	2/2
เลือก			
สังคม	101	ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย	2/2
ภูมิ	101	ภูมิศาสตร์ประเทศไทย	2/2
ประวัติ	102	ชาวนครสวรรค์ในอดีตและปัจจุบัน (ผู้ที่เลือกเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เป็นวิชาเอก หรือวิชาโทให้เลือกเรียนประวัติ 102)	2/2

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีศาสตร์

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้มีความสามารถในการปรับคนและจิตใจ เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยและดีกับ
 ความเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเข้าใจ ความสำคัญของ
 การรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม สามารถนำเอาความรู้ เทคโนโลยี ความเจริญทางวิทยาศาสตร์
 ภูมิศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ มาประยุกต์ใช้ในชีวิประจำวันอย่างฉลาด สร้างสรรค์และ
 หมั่นฝึกฝนการ เป็นผู้นำ คิดค้นหาความรู้ อยู่เสมอ

รายวิชา

บังคับ

1. คณิตศาสตร์	คณิต 101	คณิตศาสตร์พื้นฐาน	2/2
หรือ	คณิต 104	คณิตศาสตร์ชาง	2/2
(คณิต 104 สำหรับวิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์)			
2. วิทยาศาสตร์	วิทย์ 101	วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	2/2
	วิทย์ 102	วิทยาศาสตร์กายภาพ	2/2

เลือก

1. คณิตศาสตร์	คณิต 102	คณิตศาสตร์ธุรกิจ	2/2
	คณิต 103	ระบบจำนวนและแคลคูลัสเบื้องต้น	2/2
2. วิทยาศาสตร์	วิทย์ 103	วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	2/2
หรือ	วิทย์ 104	วิทยาศาสตร์ชาง	2/2
(วิทย์ 104 สำหรับวิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์)			

กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ความมุ่งหมาย

เพื่อให้มีประสบการณ์ในค่านพละนามัยและปลูกฝังกิจนิสัยในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้และการประกอบงานอดิเรก อันจะเพิ่มพูนเจตคติที่ดีต่อสัมมาอาชีพ และสร้างสุขนิสัยในการดำรงชีวิต

รายวิชา

บังคับ

1.	กิตินิพนธ์	อุทสาท	101	ปฏิบัติการ ทักษะศึกษาและ อุตสาหกรรม	1/2
		เกษตร	101	เกษตรกรรมในชีวิตประจำวัน	1/2
2.	พลศึกษา	พละ	101	พลศึกษาเบื้องต้น	1/1
		พละ	102	กีฬาประเภทบุคคลชั้นนำ	1/2
3.	สุขศึกษา	สุข	101	สุขภาพพลานามัยและชุมชน	1/2
		สุข	102	สวัสดิศึกษา	1/2
		หรือ	สุข	105	สวัสดิศึกษาข้าง

(สุข 105 สำหรับวิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์)

เลือก

1.	กิตินิพนธ์	อุทสาท	102	การบำรุงรักษาเครื่องใช้ในบ้าน	1/2
2.	พลศึกษา	พละ	103	กีฬาประเภทบุคคลชั้นนำ	1/2
		พละ	104	กิจกรรมเชิงจังหวะชั้นนำ	1/2
3.	สุขศึกษา	สุข	103	การปฐมพยาบาล	1/2
		สุข	104	สุขภาพสิ่งแวดล้อม 1	1/2

รายละเอียดกลุ่มวิชาภาษา

ไทย 101 การใช้ภาษา

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

หลักเกณฑ์และทักษะการใช้ภาษา ฟัง พูด อ่าน เขียน การหาความรู้และประสบการณ์
 ควบคู่การฟัง การอ่าน และการสังเกตสิ่งแวดล้อม การอ่านเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ความ
 เข้าใจและความสามารถในการตีความ การแสดงออกด้วยการพูดและการเขียนอย่างมีวิจารณญาณ
 และเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ การเขียนย่อความ และการเขียนแบบอื่น ๆ
 เน้นการฝึกปฏิบัติ

ไทย 102 วาการสำหรับครู

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

หลักการและความมุ่งหมายของการพูดในชีวิตประจำวัน การสร้างบุคลิกภาพ
การใช้เสียง การสร้างความมั่นใจ ลีลาการดำเนินเรื่อง ภาษาและกลวิธีในการพูดอธิบาย
การเล่าเรื่อง การกล่าวรายงาน การฟังและตอบคำถาม
เน้นการฝึกปฏิบัติ ไร้นเนื้อหาที่ได้จากการอ่าน การฟัง

ไทย 103 การเขียนรายงานจากการค้นคว้า

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

การตีความของหัวเรื่อง การวางโครงเรื่อง วิธีค้นคว้าหรือวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
ความรู้ที่ได้จากการอ่าน การจัดแยกประเภทความรู้ การเขียนเรียบเรียงให้ถูกต้องตาม
รูปแบบการเขียนรายงาน การใช้รอยคำ การอ้างอิง การใช้และการเขียนเชิงอรรถ
ครุฑนียบรรณกรรม ฯลฯ

ประเมินจากผลงานรวบยอด

Eng 101 Basic English for Beginners 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

This course is constructed around a notional "core" of materials, whereby learners are taught the rudiments of what would be their essential needs.

The course will be highly practical and functional. Dialogues will form the basis of the materials, and the printed version of these will be used for the teaching of elementary reading.

Eng 102 Basic English for Intermediate

Students

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

The course aims to extend the range of language needs, and to add more vocabulary by supplementing with reading materials of increasing difficulty which exploit the situations of the notional core. Classwork may also include first steps in writing. There will be little emphasis on formal grammar.

Eng 103 Reading in English for General

Purposes

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

A controlled reading exercise, designed to train students to read, articles and passages for gist, supplemented by the reading of short stories for general reading ability. The specific training in the effective reading of passages and articles will be largely on an individual basis.

Eng 104 Reading in English for Specific

Purposes

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

A controlled attempt at teaching some principle features of technical or semi-technical English, and the reading of sufficient supporting materials to exemplify these features. The specific training in the effective reading of technical or semi-technical articles will be largely on an individual basis.

Eng 105 Speech, Usage and Aural

Comprehension

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

This course is designed for those students who foresee a need for better comprehension and spoken ability. It is also intended to cater for intending specialists in English whose communicative competence is weak. It also aims to improve understanding and speaking as a simultaneous process, and is thus a highly practical course.

Eng 111 General English

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

This course is designed to develop composite language skills. There will also be broad expansion of Lexicon; acquisition of both vocabulary and idioms are central features of the course.

นาฏ 102 นาฏศิลป์เปรียบเทียบ 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 การศึกษาและเปรียบเทียบการแสดงของไทยและการแสดงของต่างประเทศทั้ง
 ละครเวที และละครนอก โดยสังเขป แนวคิด ปรัชญา สภาวภูมิศาสตร์ การเมือง ซึ่งมีผล
 ต่อวัฒนธรรม การละคร การเปรียบเทียบแนวการแสดงและวิธีการแสดง

รายละเอียดกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

รัฐ 101 พื้นฐานการปกครองและการเมืองของไทย 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง ความหมาย รูปแบบของรัฐ
 และรูปแบบรัฐบาล ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมือง พฤติกรรม
 การเมืองไทย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส.ร.บ. เวชกตั้ง การวิเคราะห์ปัญหา
 และเปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับการปกครอง และการเมือง

เศรษฐ 101 เศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในชีวิตประจำวันของไทยในภาพปัจจัยการผลิต
 การเงิน การคลัง การค้าระหว่างประเทศ และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

เศรษฐ 102 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสหกรณ์ 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 ความสำคัญของการร่วมมือก่อการพัฒนาและสังคม ถ้าเป็นคณะประวัติศาสตร์
 ความหมาย อุดมการณ์และความคิดทางสหกรณ์ ลักษณะสำคัญของสหกรณ์ เปรียบเทียบ
 สหกรณ์กับองค์การ เศรษฐกิจอื่น สหกรณ์กับระบบเศรษฐกิจ หลักสำคัญของสหกรณ์ ประเภท
 และหน้าที่ของสหกรณ์ โครงสร้างและการดำเนินงานในประเทศไทย บทบาทของสหกรณ์ใน
 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย บทบาทของรัฐในการพัฒนาสหกรณ์

ประวัติ 101 เหตุการณ์โลกปัจจุบัน 1 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 การเคลื่อนไหวและเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้น อันมีผลเกี่ยวเนื่องจากความ
 ชัดแย้งทางอุดมการณ์ทางการเมือง ทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งก่อให้เกิดภาวะวิกฤตการณ์
 ในที่ต่าง ๆ รวมทั้งความพยายามในอันที่จะสร้างรักษาสันติภาพ ตลอดจนการรวมกลุ่มของ
 ประเทศต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน และเพื่อใช้เป็นอำนาจการ
 กอรองระหว่างประเทศ

รายละเอียดกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

บรรณ 101 หองสมุดและการศึกษาค้นคว้า 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 ความรู้เกี่ยวกับหองสมุดของสถานศึกษาของตนเองและหองสมุดบางแห่ง ในสถาน
 สถานบริการ และระเบียบวิธีหองสมุด วิธีใช้วัสดุหองสมุดประเภทต่าง ๆ การเขียน
 รายงาน การค้นคว้า เน้นการฝึกปฏิบัติ

ดนตรี 101 สังคีตนิยม 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 ลักษณะและธรรมชาติของดนตรีในแง่สุนทรียศาสตร์ การฟัง องค์ประกอบพื้นฐาน
 ของดนตรี การประสมวงดนตรีไทยตะวันตก คีตลักษณะที่พบเห็นทั่วไป คีตวิธีที่สำคัญ และ
 คีตวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมของบางบท

นาฏ 101 สุนทรียะของนาฏศิลป์ไทย 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 ประวัติละคร โขน ระบำ รำ ฟ้อน หุ่น หนังใหญ่ วิถีพัฒนา ชาติ ชนิดของการ
 แสดง ลักษณะที่นิยมว่ากันในค่านิยมที่ว่า ท่วงทำนองเพลง จังหวะการร่ายที่สอดคล้องกับเนื้อหา
 ความเหมาะสม

ศิลปะ 101 ความเข้าใจในศิลปะ 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 ความหมาย ที่มา ขอบข่าย และองค์ประกอบของศิลปะ ความสัมพันธ์ระหว่าง
 ศิลปะ และชีวิตประจำวัน หัตถศิลป์ที่สำคัญทั้งไทยและสากล

ปรัชญา 101 ปรัชญาเบื้องต้น

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ปัญหาสำคัญในปรัชญาสาขาอภิปรัชญา ทฤษฎีความรู้และศัพทวิทยา ปรัชญาชีวิตของคนไทย ซึ่งอาจตั้งอยู่บนพื้นฐานของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

ปรัชญา 102 ทฤษฎีความหมายทั่วไป

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ลักษณะของเหตุผล การวิเคราะห์ความหนักแน่นของเหตุผล แบบอุปนัยและแบบนิรนัย การนำความรู้ความเข้าใจเรื่องเหตุผลไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

ปรัชญา 103 พุทธศาสนา

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

องค์ประกอบต่าง ๆ ของพระพุทธศาสนา ได้แก่ บุญกรรม โสรัจกัณห์ ปฏิจจุตมุปบาท หลักธรรม อริยสัจ ไภวสิกขา และจริยธรรม เน้นการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน การรู้จักตนเอง การพัฒนาตน และการพัฒนาสังคม

ประวัติ 102 อารยธรรมตะวันออกและตะวันตก

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

อารยธรรมตะวันออกของ จีน อินเดีย และญี่ปุ่น เปรียบเทียบความแตกต่างและความเกี่ยวเนื่องกันของทั้งสามแห่งรวมทั้งอิทธิพลที่แผ่กระจายไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับอารยธรรมอียิปต์ เมโสโปเตเมีย กรีกและโรมันทางตะวันตก มุ่งให้เกิดความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับอารยธรรมทั้งสองแหล่ง ศึกษาบทบาทนักคิดของศาสนาคริสต์ การปกครองระบบศักดินา ลัทธิขงจื้อ ศาสนาอิสลาม และสงครามครูเสดซึ่งมีอิทธิพลต่อสังคมและอารยธรรมของชาวตะวันตก

ภูมิ 101 ภูมิศาสตร์ประเทศไทย

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

สภาพภูมิศาสตร์ของประเทศไทยทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและการณ์อนุรักษ์

สังคม 101 ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ความหมาย ขอบข่ายและประวัติความเป็นมาของสังคมวิทยา การจัดระเบียบทางสังคม กลุ่มสังคม สถาบันสังคม ลักษณะทั่วไปของสังคมและวัฒนธรรมไทย ปัญหาสังคมไทยปัจจุบัน และแนวทางแก้ไข

รายละเอียดกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

คณิต 101 คณิตศาสตร์พื้นฐาน 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

การคำนวณทาง คอกเบย์ เซอร์ การเข้าข้อ การจำนองและขายฝาก การคิดหน้าไม่ คำนวณหน้า พื้นที่ผิวปริมาตรของรูป และรูปทรงเรขาคณิต ภาคคำนวณที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สถิติเบื้องต้นและความน่าจะเป็น คณิตศาสตร์สิ้นตนการ

คณิต 102 คณิตศาสตร์ธุรกิจ 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ตรรกศาสตร์ เซต คอกเบย์ กำไร ขาดทุน linear programming เบื้องต้น ความน่าจะเป็นเบื้องต้น สถิติในชีวิตประจำวันและในเชิงธุรกิจ

คณิต 103 ระบบจำนวนและแคลคูลัสเบื้องต้น 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

การสร้างระบบจำนวน จำนวนธรรมชาติ จำนวนเต็ม จำนวนทศนิยม จำนวนจริง จำนวนเชิงซ้อน และแคลคูลัสเบื้องต้น

คณิต 104 คณิตศาสตร์ช่าง 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

เรขาคณิตวิเคราะห์เบื้องต้น การหาค่าอนุพันธ์ พังกชัน ลิมิต กิฟเฟอเรนเชียลและอินทิเกรต แคลคูลัส สมการดิฟเฟอเรนเชียลเบื้องต้น ประยุกต์ใช้ในวิชาช่าง

วิทย์ 101 วิทยาศาสตร์ชีวภาพ 2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ชีววิทยาในแง่ของวิวัฒนาการ การวิภาค และสรีรวิทยา พันธุกรรม การวางแผนชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิต ความรู้ด้านพิษวิทยา จุลชีววิทยาที่มีอิทธิพลต่อชีวิต อาหารและโภชนาการที่มีผลต่อสุขภาพ ปัญหาโภชนาการในประเทศไทย หลักเกณฑ์การเลือกซื้ออาหารหลักในการประกอบอาหาร การเก็บรักษา และการถนอมอาหาร

วิทย์ 102 วิทยาศาสตร์กายภาพ

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

การใ้สารเคมีต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ปลอดภัย และประหยัด เช่น สีสื่ออาหาร สารทนอาหาร สารปรุงแต่งกลิ่นและรสอาหาร ยา ปุ๋ย เครื่องสำอาง สารทำความสะอาดต่าง ๆ พลาสติก โดดย และอัลลอยค์ หลักในการทำงาน วิจัย วิเคราะห์ตัวอย่าง และวิธีเก็บรักษาอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน

วิทย์ 103 วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ความหมายของสิ่งแวดล้อม สมดุลย์ในธรรมชาติ มลพิษในอากาศ น้ำเสียที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ ปัญหามลพิษของสิ่งแวดล้อมกับการแก้ไขและป้องกัน การห้แนวพระราชดำริกับปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ.

วิทย์ 104 วิทยาศาสตร์ช่าง

2 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

มวลและน้ำหนัก ความโน้มถ่วงของโลก ปริมาณและความหนาแน่น แรง ความเร็ว ความเร่ง ความเสียดทาน งาน เวกเตอร์ โมเมนต์ โมเมนต์กับ เครื่องกล ประสิทธิภาพของเครื่องจักรกล สมบัติทางกายภาพของวัสดุช่าง ความแข็งแรง ความเย็น ความเครียดและความยืดหยุ่น ดึงเหนียว ปริมาตร ความดันก๊าซ เทอร์โมไดนามิกส์เบื้องต้น แรงดันของของไหล โดยมีการคำนวณ และการประยุกต์ในทางช่างความเหมาะสม

รายละเอียดกลุ่มวิชาช่างเสริมลักษณะนิสัย

อุตสาหกรรม 101 ปฏิบัติการช่างศึกษาและอุตสาหกรรม

1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

(Practical Industrial Arts and Crafts)

เครื่องมือ วัสดุ และวิธีการทำงาน ตลอดจนขั้นสำเร็จที่จำเป็นของงานต่าง ๆ งานเขียนแบบและออกแบบ และงานอื่น ๆ ที่ทรงกับความสนใจของผู้เรียน และความเหมาะสมของท้องถิ่น โดยใช้วิธีหมุนเวียน เพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานตามช่าง ๆ

คู่มือ 102 การบำรุงรักษาเครื่องใช้ในบ้าน

1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

(Household Appliances Maintenance and Services) (1-2-0)

การบำรุงรักษา และการซ่อมเบ็ดเตล็ดเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น การลับเครื่องมือมีคม ซึ่งมี มีด ขวาน กรรไกร เลื่อย สว่า ฆาตา กลดอกจนวีซีดี และการเก็บรักษาตู้กดของ เครื่องใช้ เช่น โตะ เก้าอี้ ตู้ เกียง ม้านั่ง ฆาตา อุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น โคมไฟ พัดลม วิทยุ โทรทัศน์ ตู้เย็น เตาหุงต้ม เครื่องหุงต้มไฟฟ้า เครื่องใช้อื่น ๆ เช่น จักรเย็บผ้า จักรเย็บผ้า กัดก้นผ้า เป้นก้น ใหญ่จิ๋ววีซีดีตู้กดของ การซ่อมส่วนที่ชำรุด เล็ก ๆ น้อย ๆ และการบำรุงรักษา เพื่อให้มีอายุการใช้งานที่ยืนนาน

เกณฑ์ 101 เกษตรกรรมในชีวิตประจำวัน

1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ความหมายและความสำคัญของการ เกษตร หลักการพืชกรรมและการ เลี้ยงสัตว์ทั่วไป ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตของพืช การขยายพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์ การปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพของที่ดินและความต้องการของสภาพ การถนอมผลิตภัณฑ์พืช ความสำคัญของการเลี้ยงสัตว์ ประเภทของสัตว์เลี้ยง อาหารและการสุขาภิบาล การถนอมผลิตภัณฑ์สัตว์ ฟ้าบัญญัติ เกี่ยวกับการลงทุนในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เหลือจากการบริโภค

พละ 101 พลศึกษาเบื้องต้น

1 หน่วยกิต 1 ชั่วโมง

รากฐานและหลักการพลศึกษาในแง่วิทยาศาสตร์ ปรัชญา สังคม ความหมาย ความมุ่งหมายลักษณะและขอบข่ายของพลศึกษา ประโยชน์และความจำเป็นของพลศึกษา ต่อชีวิตประจำวัน ลักษณะและจุดมุ่งหมายของกีฬา พลศึกษาและกีฬาสำหรับบุคคลประเภทต่าง ๆ บทบาทของพลศึกษาในโรงเรียน ใญ่หาทาง ๆ และการแก้ปัญหาพลศึกษา

พลธ 102 กีฬาประเภทบุคคลชั้นนำ 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ประวัติความเป็นมาของกีฬาบุคคลที่เลือกเรียน ทักษะเบื้องต้นของกีฬาประเภทบุคคล และเกมนำกีฬาที่เลือกเรียน กติกาและการแข่งขันกีฬาที่เลือกเรียน มารยาทของผู้เล่นและผู้ดูกีฬาที่ดี

พลธ 103 กีฬาประเภทบุคคลชั้นนำ 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ประวัติความเป็นมาของกีฬาประเภทบุคคลที่เลือกเรียน ทักษะเบื้องต้นของกีฬาประเภทบุคคล และ เกมนำกีฬาที่เลือกเรียน กติกาและการแข่งขันกีฬาที่เลือกเรียน มารยาทของผู้เล่นและผู้ดูกีฬาที่ดี

พลธ 104 กิจกรรมเข้าจังหวะชั้นนำ 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ประเภทต่าง ๆ ของกิจกรรมเข้าจังหวะเบื้องต้น ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจังหวะกิจกรรมเลียนแบบ การร้องเพลงประกอบท่าทาง เกมการเล่นประกอบเพลง กิจกรรมสร้างสรรค์ การเต้นรำพื้นเมือง การเต้นรำเบื้องต้นของไทยและของนานาชาติ

สุข 101 สุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

หลักเบื้องต้นของสุขภาพส่วนบุคคลและชุมชน องค์ประกอบสำคัญของการมีสุขภาพดี การประกอบกิจกรรมและสมรรถภาพทางกาย การศึกษาข้อเท็จจริงทางด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับความเชื่อและความเข้าใจผิดทางด้านสุขภาพ การรู้จักเลือกผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพอย่างถูกต้อง การป้องกันโรคภัยไข้เจ็บและอุบัติเหตุ การส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิภาพ การรู้จักแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสุขภาพทั้งในตนเองและส่วนรวม

สุข 102 สวัสดิศึกษา 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง

ความหมาย ขอบข่าย ความสำคัญของวิชาสวัสดิศึกษา และการปฐมพยาบาล สาเหตุของอุบัติเหตุ ความปลอดภัยในบ้าน โรงเรียน การกีฬา การเกษตร อุตสาหกรรม การจราจร และคนเดินเท้า แกสทุ่งคมและความปลอดภัยเกี่ยวกับอาวุธ เฮอร์ โมนิวเคลียร์

- สุข 103 การปฐมพยาบาล 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 การปฐมพยาบาลบาดแผล การจับชีพจร วัดชีพจรและการหายใจ ยาพิษ
 การพันแผล การใช้ผ้าสามเหลี่ยม ทดลองจนการ เคลื่อนย้ายผู้ป่วย
- สุข 104 สุขภาพสิ่งแวดล้อม 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 องค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งแวดล้อมซึ่งอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอยู่
 และสุขภาพของคน เช่น การสูทามิชาติที่พื้กอาศัย สภาพแวดล้อมที่ปนเปื้อนใจ การระงับเหตุ
 รั่วกาญ แสง เสียง กลิ่น ฝุ่น อากาศ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ
- สุข 105 สวัสดิภักภษาซาาง 1 หน่วยกิต 2 ชั่วโมง
 (สำหรับวิชา อากุสสาทรกรรมศิลป์)
 สาเหตุของอันตรายในโรงเบ่งงาน เช่น การเคลื่อนที่ เครื่องจักร แสงสว่าง
 การถ่ายเท ความร้อน น้ำมันเชื้อเพลิง เปลวไฟ ไฟฟ้า การแก่งกาย การเฉอเรือ ฯลฯ
 การจักรระบบความปลอดภัย เช่น วัตถุประสงค์ในวงการอุตสาหกรรม การเคลื่อนที่ ที่เก็บ
 เชื้อเพลิง ที่พื้กตอน ที่เก็บกุกษา และสัญญาณอันตราย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เช่น
 ระบายที่ถูกไฟฟ้าชอก ฯลฯ

การวิเคราะห์สภาพพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2524

บทคัดย่อ

ของ

ศุภวัฒน์ เอนโซ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2528

การศึกษาค้นคว้าถึงความมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตร

การฝึกหัดครู ระดับปริญญาตรี 4 ปี พ.ศ. 2524 โดยวิเคราะห์ในคานความมุ่งหมาย
ทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะของวิชาพื้นฐานทั่วไป โครงสร้างของหลักสูตร วิชาพื้นฐาน
ทั่วไป เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการวัด
และประเมินผล

การวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ตอนคือ วิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรและวิเคราะห์
โดยอาศัยความคิดเห็นของผู้สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครู ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็น
อาจารย์จากวิทยาลัยครู 12 แห่ง ๆ ละ 36 คน รวม 432 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร วิชาพื้นฐานทั่วไปใน
คานต่าง ๆ 5 คาน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ค่า และมีค่าถ่วง
ปลายเปิดตามคานปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร วิเคราะห์โดยใช้ตารางวิเคราะห์ 3 แบบ
ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้ศาสตร์พื้นฐานคือ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่า
ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การวิเคราะห์จากเอกสารหลักสูตรพบว่า หลักสูตรแม่บทของวิชาพื้นฐาน
ทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 เป็นหลักสูตรแบบกว้างไม่ใคร่ระบุองค์ประกอบ
ไวครบ ระบุไว้แต่หลักการ ความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะกลุ่มวิชา แต่
จากการศึกษาแนวการสอนที่ใช้ประกอบหลักสูตรแม่บท พบว่า มีการกำหนดกิจกรรมการเรียน
การสอน และการวัดและประเมินผลไว้ด้วย ในคานเนื้อหาวิชาบางวิชาที่มีตัวบ่งชี้ร่วมกัน
และเนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป

2. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่สอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในคานต่าง ๆ
อาจารย์ผู้สอนเห็นว่า

2.1 ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรวิชาพื้นฐาน
ทั่วไปมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 เนื้อหารายวิชาและจำนวนชั่วโมงสอน โดยส่วนรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่วนรวมได้กระทำอยู่ในระดับมาก และวิธีสอนที่ผู้สอนใช้มากที่สุดคือ วิธีสอนแบบบรรยาย

2.5 การวัดและประเมินผล โดยส่วนรวมได้กระทำอยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงหลักสูตรดังนี้ ในด้านความมุ่งหมาย ควรเขียนให้ชัดเจน ควรมีความมุ่งหมายเฉพาะของรายวิชาและเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ในด้านโครงสร้างของหลักสูตร ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตแก่รายวิชาต่าง ๆ เท่า ๆ กันและเพิ่มชั่วโมงสอน ในด้านเนื้อหาวิชาและ จำนวนชั่วโมงสอน ควรลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ปรับเนื้อหาใหม่เรียงลำดับจากง่ายไปยากได้ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นปฏิบัติจริง และใช้วิธีการหลากหลายการสอน เช่น สอนเป็นคณะ สอนด้วยชุดการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ควรมีการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ควรวัดและประเมินผลหลาย ๆ วิธี และหลาย ๆ ด้าน และในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ เสนอแนะให้จัดทำแผนการสอนหรือแนวการสอนร่วมกันระหว่างอาจารย์ในกลุ่มวิทยาลัยครู เคียงกัน

AN ANALYSIS OF GENERAL EDUCATION IN THE
TEACHER TRAINING CURRICULUM

B.E. 2524

AN ABSTRACT

BY

SUPAWAT AIMOTE

Presented in partial fulfillment of requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

March 1985

The purpose of this study was to analyze the General Education in the Teacher Training Curriculum of the four-year undergraduate level in the academic year of B.E. 2524. The analysis was done on general and specific objectives of General Education, the structure of the General Education curriculum, course contents and number of teaching hours, teaching activities, and assessment and evaluation.

The analysis was separated into 2 parts : document analysis and analysis from opinions of General Education instructors in Teachers Colleges. The samples were 432 General Education instructors who Selected from 12 Teachers Colleges, 36 from each. The instruments used to collect data were the questionnaires which asked the opinions of the instructors about the General Education curriculum, comprising of five aspects of the curriculum as mentioned above. The five rating scales were used with openended questions for suggestions.

Document analysis was done through three types of Table Analysis, whereas the analysis of the questionnaires was calculated by simple statistics : mean, standard deviation and percentage. The results were as follows:

1. From the document analysis, it was found that the General Education curriculum was broadly stated. The curriculum documents did not cover all five aspects; only the rational,

general and specific objectives were specified. However, when the course syllabi were examined, it was found that instructional activities and assessment and evaluation were indicated in some courses. From content analysis, there was some content overlapping. However, all General Education courses were congruent with the specified objectives.

2. The findings from the questionnaires by General Education instructors were as follows :

2.1 General and specific objectives of General Education curriculum were rated moderately appropriate.

2.2 The structure of General Education curriculum was rated moderate.

2.3 Course contents and numbers of teaching hours were rated moderate.

2.4 Teaching activities were rated as highly performed. The method of teaching which was used by the majority of teachers was lecturing.

2.5 The assessment and evaluation was rated moderate.

The instructors' recommendations for curriculum improvement were as follows : The objectives of the curriculum should be clearly specified, there should be specific objectives of each course, and the objectives should be

written in behavioral terms. As for the structure of the curriculum, the number of credits in each course and the number of teaching hours should be added, In course contents and number of teaching hours, the overlapping of contents should be reduced, and the course contents should be revised to make it more practical. As for teaching activities, there should be more practice and teaching innovations should be employed such as team teaching and instructional modules. For assessment and evaluation the standardized tests should be developed, a variety of assessment and evaluation procedures should be employed and also in various aspects. As for curriculum implementation, it was recommended that course syllabi should be cooperatively planned and developed by instructors in the same group of Teachers Colleges.